

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ, ВОГНЕВОЇ ТА
ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

СЛУЖБОВО-БОЙОВА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА
ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ

27 листопада 2020 року

ОДЕСА
ОДУВС
2020

УДК 351.74:355.5
С49

Матеріали викладені у авторській редакції з незначними коректорськими правками.

Службово-бойова підготовка як основа професійної
С49 діяльності поліцейських : матеріали круглого столу (м. Одеса,
27 листопада 2020 року). – Одеса : ОДУВС, 2020. – 194 с.

У збірнику представлені дослідження науково-педагогічних працівників, практичних працівників правоохоронних органів, ад'юнктів, слухачів, курсантів, студентів. Всіх їх об'єднує спільне бажання – удосконалити систему службово-бойової підготовки поліцейських різних підрозділів Національної поліції України.

Взаємний обмін думками буде плідним і сприятиме удосконаленню службово-бойової підготовки поліцейських, досягнення високого рівня професіоналізму у всіх сферах практичної діяльності.

УДК 351.74:355.5

© ОДУВС, 2020

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Прийміть мої щирі привітання з нагоди проведення в Одеському державному університеті внутрішніх справ круглого столу на тему: «Службово-бойова підготовка як основа професійної діяльності поліцейських».

Військові та терористичні загрози, що останнім часом нависли над нашою державою, є викликом сучасній правоохоронній системі України. Рівень загально кримінальної злочинності, криміногенна та оперативна обстановка вимагають від поліцейського бути підготовленим до будь-якої ситуації. Національна поліція України на сьогодні, є одним із головних та боєздатних правоохоронних органів нашої держави, тому плідне науково-теоретичне забезпечення та нормативно-правове регулювання правоохоронної діяльності має велике значення для якісної підготовки сучасних поліцейських. Питання професійної підготовки поліцейських, нормативне регулювання застосування заходів примусу та вогнепальної зброї відіграє важливу роль у забезпеченні публічної безпеки на всій території України. Успіх у зазначеній протидії значною мірою залежить від професіоналізму, майстерності, досвіду та рівня службово-бойової підготовки кожного поліцейського Національної поліції України.

Впевнений, що діалог у форматі круглого столу, залучення до спілкування поряд із науково-педагогічними працівниками також і працівників практичних підрозділів, надасть змогу систематизувати спільні погляди на низку найважливіших проблемних питань, створити наукове забезпечення потреб практики та запровадження результатів науково-дослідної роботи в практичну діяльність підрозділів Національної поліції України, що є особливо актуальними на теперішній час.

Висловлюю щире вдячність всім учасникам засідання нашого круглого столу. Бажаю учасникам плідного спілкування і вдалої співпраці!

З повагою
Ректор Одеського державного
університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук

Вячеслав АБРОСЬКІН

ВЗАЄМОДІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ В УМОВАХ МІСТА

Баськов В. В.

викладач кафедри тактико-
спеціальної та вогневої підготовки
ОДУВС

Наразі в Україні триває реформування правоохоронних органів та відповідних військових формувань з правоохоронними функціями. Водночас стан суспільно-політичної обстановки в Україні, який характеризується значним рівнем злочинності, зокрема організованої, високою ймовірністю виникнення масштабних масових заворушень, особливо у м. Києві та інших великих містах держави, а також недостатня укомплектованість і навченість сил охорони правопорядку, які вимагають пошуку напрямків підвищення ефективності їх діяльності, у тому числі шляхом чіткого розподілу функцій і завдань між правоохоронними структурами, впорядкування питань організації взаємодії, спільного виконання завдань та питань підпорядкованості й управління, серед іншого у містах.

Наразі чинне законодавство України передбачає кількість підзаконних актів, статутів, настанов та інструкцій, які визначають напрямки розподілу функцій і завдань між основними суб'єктами – між Національною гвардією України та Національною поліцією України (далі – НГУ і НПУ) [1-5].

Окремі питання поставленої проблеми були досліджені у наукових працях вітчизняних учених [6], де було вивчено досвід розподілу функцій і завдань між поліцейськими і жандармськими структурами провідних країн світу та запропоновано варіант розподілу функцій і завдань між НГУ і НПУ в Україні, який ґрунтувався на використанні, у першу чергу, румунської та французької моделей, що передбачають централізовану поліцейську систему з деяким дублюванням функцій між поліцією і жандармерією та територіальним розподілом відповідальності.

До організації служби під час проведення масових заходів у провідних країнах Європи залучаються різні поліцейські структури з різними повноваженнями, функціями і завданнями, тому що поліцейські системи різних країн можуть бути централізованими

(наприклад, Австрія, Франція) або децентралізованими (США, Велика Британія, Німеччина тощо). Поліцейські служби також можуть бути об'єднані в одному відомстві (Фінляндія) або підпорядковані різним відомствам (Італія – «країна п'яти поліцій», Франція – національна поліція, жандармерія) [6, с. 117].

В Україні ефективність виконання покладених на дані силові структури завдань залежить у тому числі від відпрацьованого та злагодженого механізму організації взаємодії НГУ і НПУ у сфері забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку, серед іншого в умовах міста. Разом з тим постійне удосконалення форм та методів взаємодії зазначених підрозділів, запровадження міжнародних стандартів, досягнень сучасної науки та техніки сприятиме виконанню покладених завдань на вищому рівні, який відповідає світовому рівню.

Відповідно до наказу МВС України від 10.08.2016 № 773 «Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку» [5], взаємодія між Національною гвардією України та Національною поліцією України здійснюється шляхом:

- спільного патрулювання нарядами вулиць, площ, парків, скверів, вокзалів, аеропортів, морських та річкових портів, інших публічних (громадських) місць;

- забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій, інших масових та спортивних заходів, а також під час заходів у публічних (громадських) місцях за участю осіб, щодо яких здійснюється державна охорона;

- проведення спільних заходів з метою стабілізації оперативної обстановки в разі її загострення в межах території однієї чи декількох адміністративно-територіальних одиниць.

Ми погоджуємося з думкою Є. В. Євтушка стосовно того, що проблема організації взаємодії між правоохоронними органами неодноразово розглядалася як на міжвідомчих нарадах, такі в працях науковців, оскільки процес розвитку та реформування правоохоронних органів України нерозривно пов'язаний зі здійсненням співпраці між їх структурними складниками під час виконання оперативно-службових завдань. На думку автора, необхідність взаємодії між правоохоронними органами є нагальною

потребою, а необхідність її організації – однією з найважливіших вимог до діяльності керівників цих органів на будь-якому рівні – від структурного підрозділу до відомства [7, с. 32].

В юридичній науці існує багато підходів щодо вирішення проблем взаємодії НГУ і НПУ. Як один із прикладів наступна позиція учених, що полягає в організації взаємодії, яка по суті, є інваріантом управління, оскільки йдеться про забезпечення узгодженості трудових процесів, досягнення єдиної спрямованості в діяльності елементів системи й окремих працівників правоохоронних органів, хоча особливу гостроту проблемі спільних дій надають особливості функціонально-структурного устрою цих органів. З одного боку, різні служби та підрозділи виконують настільки специфічні функції, що могли б складати автономну соціальну систему, з другого – ці служби й підрозділи так тісно пов'язані в реалізації своїх правоохоронних функцій, що їхня діяльність фактично становить єдиний процес [7, с. 33].

На нашу думку, чітка взаємодія особового складу вище зазначених підрозділів залежить від рівня їх підготовленості. Вважаємо, що у межах підготовки щодо забезпечення правопорядку та безпеки під час групових порушень громадського порядку та масових заворушень в умовах міста необхідним заходом є організація спільних тренувальних навчань з тактико-спеціальної підготовки з практичним відпрацюванням дій особового складу підрозділів Національної поліції та Національної гвардії, з надзвичайних ситуацій, які можуть виникнути. Зазначені тренувальні навчання повинні бути спрямовані на відпрацювання у взаємодії дій НГУ і НПУ з припинення, зокрема хуліганських дій в умовах міста. Отже, одним із основних факторів злагодженої взаємодії вказаних підрозділів держави є спільне відпрацювання практичних навичок реагування особовим складом зазначених підрозділів на факти порушення громадського порядку та інші конфліктні ситуації, що можуть виникнути в умовах міста.

Другим фактором злагодженої взаємодії між НГУ і НПУ є наявність сучасних засобів, спроможних попередити та оперативно протистояти загрозі, що може виникнути під час припинення групових порушень громадського порядку та масових заворушень в умовах міста (спеціально укомплектовані найсучаснішим обладнанням автомобілі, гелікоптери). Зазначене сучасне оснащення дозволить прийняти управлінські рішення щодо застосування сил та

засобів, спеціальної техніки та усього наявного ресурсу, який залучається до охорони громадського порядку в умовах міста.

Таким чином, на підставі викладеного нами можна зробити наступні висновки щодо взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час припинення групових порушень громадського порядку та масових заворушень в умовах міста: існує необхідність постійного удосконалення практичних навичок особового складу шляхом організації спільних тренувальних навчань з тактико-спеціальної підготовки з практичним відпрацюванням дій особового складу зазначених силових підрозділів, а також використання технічних можливостей засобів, які застосовуються Національною гвардією України та Національною поліцією України, для виконання поставлених ними завдань.

Література

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015. № 580-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379.

2. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014. № 876-VII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/876-18> (дата звернення: 11.11.2020).

3. Про основи національної безпеки України: Закон України від 15.12.2005. № 3200-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 39. Ст. 351.

4. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000. № 1550-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 23. Ст. 176.

5. Про затвердження Порядку організації взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 10.08.2016. № 773. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1223-16> (дата звернення: 12.11.2020).

6. Козирін А. Н. Адміністративне право зарубіжних країн: навчальний посібник. М.: Вид-во «СПАРК», 1996. 229 с.

7. Євтушок В. А. Удосконалення взаємодії поліції з іншими правоохоронними органами під час виконання службово-бойових задач в умовах надзвичайних ситуацій соціального характеру: зб. матеріалів I міжнар.наук.-практ. конф. «Особливості підготовки поліцейських в умовах реформування системи МВС України» 20 трав. 2016. Хар-ків: ХНУВС, 2016. С. 32-34.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Бену І.

курсант 3-го курсу 302 взводу
ФПФПД ОДУВС

Наукові керівник:

Трішин І.

викладач кафедри тактико-спеціальної,
вогневої та фізичної підготовки ОДУВС

Національна поліція України (далі – НПУ) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку.

Сучасний поліцейський повинен забезпечити безпеку людей, застосовуючи, в разі необхідності, достатні силові засоби та методи; здатен розрізняти ситуації небезпеки; за будь-яких обставин діяти без упереджень, керуючись етичними нормами. Аналіз практики правоохоронної діяльності засвідчує, що функціональні обов'язки поліцейського здатна виконувати людина з високим рівнем відповідальності за результати власної службової діяльності, яка володіє комплексом знань, практичних навичок і сформованих професійно важливих рис, набутих під час спеціальної підготовки. Саме ці компоненти забезпечують професійну готовність працівника поліції до ефективного виконання складних, часом небезпечних завдань.

Нова концепція діяльності Національної поліції України вимагає від правоохоронця особливої творчої активності, високого рівня культури, освіченості, здатності до саморозвитку та самовдосконалення. За таких умов, підвищення рівня професійної готовності поліцейського – ключовий напрям діяльності закладів вищої освіти МВС України та відділів професійного навчання підрозділів Національної поліції.

Грунтовний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду підготовки поліцейських дає підстави констатувати, що у кожній країні склалися власні підходи до вирішення проблеми службової підготовленості поліцейських кадрів.

Згідно чинних нормативних документів службову підготовку трактують як систему заходів, спрямованих на закріплення та

оновлення необхідних знань, умінь і навичок працівника поліції з урахуванням специфіки та профілю його службової діяльності [1].

Професія поліцейського визначається підвищеною складністю та вимагає розвитку не лише особистісних, а й фізичних якостей працівника. Специфіка професійної діяльності працівників поліції потребує постійного розвитку основних фізичних якостей та удосконалення спеціальних рухових умінь та навичок. Необхідність високої фізичної підготовленості та сформованості спеціальних рухових умінь та навичок вимагають дії, що пов'язані з переслідуванням та затриманням правопорушників.

Правоохоронна діяльність, як і будь-яка галузь життя суспільства, потребує висококваліфікованих кадрів, рівень виконання якими своїх функцій безпосередньо залежить від рівня їхньої професійної підготовленості. Це актуалізує пошук нових способів підвищення якості підготовки фахівців усіх галузей правоохоронної діяльності.

Аналізуючи професійну підготовку майбутніх учителів, Л. В. Коваль зауважує, що в масовому педагогічному досвіді закладів вищої освіти переважає ґностичний підхід до професійної підготовки, за якого майбутні фахівці мають справу не з реальним контекстом професійної діяльності, а з навчальним предметом, тобто головною метою навчання залишається формування міцних науково-предметних знань. У наслідок тяжіння процесу професійної підготовки до інформаційно-просвітницької функції навчання недостатньо уваги приділяють моделюванню практичних ситуацій розвивального характеру відповідно до сучасних потреб реальної практики [2].

Аналіз перебігу професійної діяльності випускників закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання та слухачів курсів первинної професійної підготовки поліцейських засвідчує, що така ситуація простежується в правоохоронній сфері. Недостатнє врахування в освітньому процесі практичної складової з часом призводить до звільнення молодих фахівців з поліції. Із цього приводу А. А. Дмитрієв зазначає, що професійна підготовка поліцейських має відбуватися з урахуванням усіх труднощів правоохоронної діяльності. Дослідник переконаний у необхідності використання практичного досвіду та досягнень юридичних, психологічних, педагогічних, соціологічних та інших наук [3].

Отже, для подолання цих суперечностей слід здійснити теоретичне й методичне обґрунтування нових підходів до вибудови

системи професійної підготовки працівників патрульної поліції, яка сприяла б формуванню професійної готовності до ефективного виконання службової діяльності. Нагальною є потреба розроблення моделей професійної підготовленості, структурно-функціональної моделі професійної готовності працівників патрульної поліції, визначення педагогічних умов, принципів і методів професійної підготовки поліцейських.

Література

1. Фізична підготовка працівників Національної поліції України [Текст] : навч. посіб. / В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко, О. В. Кузенков. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019. 98 с.

2. Коваль Л. В. Система професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування загальнонавчальних технологій : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Київ, 2010. 40 с.

3. Дмитрієв А. А. До питання професійної підготовки поліцейських. Шляхи покращення системи професійної підготовки правоохоронців до дій в екстремальних умовах : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 18 груд. 2015 р.). Харків, 2015. С. 13-15.

ОКРЕМІ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНИХ ПЕРЕМОВНИКІВ ДЛЯ УЧАСТІ У ПРОВЕДЕННІ СПЕЦІАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ЗАТРИМАННЯ ОЗБРОЄНИХ ЗЛОЧИНЦІВ ТА ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАРУЧНИКІВ

Бурангулов А. В.

викладач кафедри тактико-спеціальної
та вогневої підготовки ОДУВС

У попередніх дослідженнях нами неодноразово відзначалося, що одним із основних засобів у подоланні конфліктів у будь-якій сфері суспільного життя є перемовини. Дійсно перемовини стали ключовим поняттям, завдяки якому можна не тільки дійти консенсусу, але й в деяких випадках уникнути кровопролиття, зокрема, під час ведення переговорів із правопорушниками. Багато у чому успіх даної операції буде залежати від підготовки професійних перемовників. Саме про цей важливий момент під час проведення

спеціальних операцій із затримання озброєних злочинців та звільнення заручників ми хочемо поговорити у контексті даної наукової праці.

Важливою складовою переговорів під час проведення спеціальних операцій органами та підрозділами МВС України, зокрема при затриманні озброєних злочинців та звільнення заручників, є професійне ведення поліцейських перемовин парламентарями.

Окремі аспекти щодо професійної підготовки перемовників та їх ролі у проведенні спеціальних операцій, а також вироблення практичних рекомендацій поліцейським з питань застосування останніми тактичних прийомів ведення переговорів із правопорушниками досліджувалися у працях таких вітчизняних та зарубіжних науковців, як Д. О. Александров, Н. В. Андрєєв, Ю. М. Антонян, О. Б. Буданов, В. Р. Булачек, І. С. Винярчук, А. С. Васильєв, А. Т. Дробишев, І. О. Дубова, В. П. Іларіонов, Н. І. Ковальчишина, І. А. Кравчук, В. А. Кременюк, Я. Ю. Кондратьєв, В. О. Криволапчук, С. М. Марков, О. В. Новіков, В. Г. Пилипчук, П. І. Судоплатова, О. І. Шипілова, С. І. Яковенко та інших провідних науковців.

Слід відзначити, що під час здійснення своєї професійної діяльності поліцейським часто доводиться вести переговори з правопорушниками, окремими злочинцями та злочинними угрупованнями, але очевидним є те, що наукові засади такої діяльності досі недостатньо розроблені. Відомо, що переговори – це один із ненасильницьких способів боротьби із злочинністю, заснований на законі, моральності, психології, що представляє собою діалог у ряді кримінальних ситуацій із злочинцями (злочинними організаціями, суспільствами, групами) з метою їх відмови від подальшої злочинної діяльності, а також активного сприяння розкриттю і розслідуванню злочинів, розшуку і затриманню осіб, що скоїли їх, усуненню заподіяної шкоди, здобуття оперативної і криміналістичної значимої інформації [1, с. 15]. Вважаємо дане поняття цілком змістовним, таким, що охоплює всі необхідні елементи ведення переговорів з правопорушниками. У будь-якому випадку суть переговорів завжди передбачає правомірну психологічну дію.

Аналіз чинного законодавства України свідчить про те, що поняття «переговори зі злочинцями» відсутнє у правових джерелах кримінального права і кримінального процесу. Як свідчить практика, переговори зі злочинцями не є поодиноким явищем, а носять доволі поширений характер. Сенсом переговорів зі злочинцями є наступне:

схилити злочинців до добровільної відмови від вчинення злочину та зберегти життя заручників. Як бачимо, перераховані дії є юридично значимими фактами, відповідно переговори зі злочинцями вимагають правової оцінки. Отже, переговори зі злочинцями – це реальність соціальної і правової дійсності. Вони існують у житті, але чинне законодавство не згадує їх у своїх постулатах.

Водночас із наукових праць учених-правників і психологів можна отримати наступне: ведення переговорів із злочинцями – це вступ до психологічного контакту з ними шляхом психологічного впливу на їх поведінку, з метою досягнення конструктивних взаємин і тим самим здолаття їх опору, схилити до відмови від здійснення протиправних дій, звільнити заручників і добровільно здатися, або отримати від них оперативно значиму інформацію, яка може бути використана у разі неможливості переконати їх відмовитися від здійснення намічених дій [2, с. 560].

Очевидним є те, що діяльність поліцейських щодо попередження, припинення і розслідування злочинів обумовлює напружений і конфліктний характер професійного спілкування у різноманітних ситуаціях при виконанні службових обов'язків. Не можна не погодитися із тим, що одними із найбільш драматичних за динамікою розвитку й способам вирішення подій є захоплення заручників і ведення переговорів з терористами. Переговори із терористами – це складний, емоційно напружений і відповідальний процес. Він вимагає від поліцейських спеціальних знань, умінь, навичок, а також прояву творчих здібностей і оптимального поєднання інтуїтивних і логічних дій, направлених на досягнення головної мети переговорів – збереження життя заручників і їх звільнення найбільш ефективним шляхом. Мистецтво ведення переговорів в «ситуації заручника» полягає в майстерності комплексної оцінки ситуації, умінні знайти і використовувати неочікувані і переконливі аргументи, проявити психологічну гнучкість, здібність до швидкої зміни позиції, її коректування [2, с. 562].

На нашу думку, першою умовою вдалих переговорів із злочинцями є саме правильний підбір та професійна підготовка парламентарів. Якщо ми задамо собі питання хто такий перемовник з точки зору чинного законодавства і які вимоги до нього висувуються, то навряд чи отримаємо чітку відповідь, оскільки тільки деякі підзаконні нормативно-правові акти визначають його правовий статус, обмежуючись тільки визначенням цього поняття і

положенням про те, що перемовник повинен приймати участь у спеціальних операціях. Підхід є правильним, але на практиці його реалізація на жаль супроводжується мінімальною підготовкою парламентарів та недосконалим алгоритмом проведення переговорів. Якщо провести паралель із іншим учасником спеціальної операції, зокрема, снайпером, то можна одразу відзначити його якісну, довготривалу професійну підготовку на відміну від підготовки парламентарів. Вважаємо, цей підхід необґрунтованим, адже від професійної підготовки парламентаря залежить не менше, ніж від підготовки снайпера, а іноді й більше. На наш погляд, від професійної підготовки перемовників залежить досягнення згоди з особами, які підлягають затриманню, схвалення останніх до відмови від учинення правопорушень, відведення або зменшення загрози заручникам, їх звільнення, а також шляхом психологічного впливу досягнення змінення поведінки вказаних осіб, схвалення їх до добровільної здачі. Отже, правильний підбір і підготовка парламентарів є ключовим моментом під час проведення спеціальної операції, особливо при звільненні заручників.

Принципово важливим моментом при розгляді даного питання є вимоги до кандидатів у парламентарі, які висувуються під час їх підбору. Підтверджуючи вищезазначену тезу, вважаємо, що головним в організації ведення переговорів зі злочинцями є підбір і підготовка учасників переговорів. Як правило, під час проведення спеціальних операцій формується група перемовників з числа представників правоохоронних та інших державних органів, осіб, яких безпосередньо зазначили особи, які розшукуються, установлюються, підлягають затриманню або які є авторитетними для них, або вони їм довіряють чи рахуються з їх думкою, а також фахівців, які володіють досвідом чи методикою ведення поліцейських перемовин, і працівників підрозділів кримінальної поліції для забезпечення взаємодії перемовників з іншими групами оперативного шикування.

Аналіз професійної підготовки перемовника обов'язково передбачає те, що останній має бути ще й психологом. Він повинен уміти налагоджувати психологічний контакт, уміло використовувати відхилення від теми переговорів, не втрачати ініціативи і не відступати від домінуючого або паритетного свого положення та ін. [3, с. 527]. Не можна не погодитися із психологами у тому, що підготовка парламентарів не може бути досконалою без навчання всіляким прийомам і способам психологічної дії, а саме техніки

входження в контакт, створення першого позитивного враження, залучення уваги і ініціації інтересу до особи, створення адекватних ситуації іміджу і ролевих моделей з урахуванням етнічних і конфесійних якостей терориста, встановлення рапорту і підтримки діалогу, навіювання, переконання і навіть підпорядкування.

Окрім перерахованих вище якостей, якими необхідно володіти парламентарю, існує ще одна вимога щодо професійного перемовника. Вона полягає у налагодженій співпраці парламентаря та перекладача, який часто може бути залучений до проведення перемов. Однак перекладачі, як правило, не лише переводять вислови, але й інтерпретують отримані тексти. Відповідно робота парламентаря з перекладачем представляє особливу складність, оскільки існує небезпека спотворення сенсу сказаного або написаного терористами. Отже, перемовнику необхідно володіти майстерністю професійно співпрацювати з перекладачем, що потребує відповідних знань та навичок.

Таким чином, враховуючи вищезазначені вимоги до кандидата у парламентарі, у контексті професійної підготовки перемовників із числа поліцейських, як основний метод навчання пропонуємо проведення тренінгів у формі рольової гри, в якій моделюється конкретна обстановка переговорів зі злочинцями, закріплюються навички психологічної боротьби, впливу на злочинців з метою схилення їх до відмови від протиправної поведінки, досягнення згоди. Водночас зазначені тренінги сприяють розвитку навичок безпосереднього спілкування, вмінню говорити, відпрацюванню риторики, як такої. Окрім вищезазначених тренінгів, на етапі професійної підготовки перемовників вважаємо важливим впровадженням тренінгів-семінарів, в ході яких досвідчені парламентарі передаватимуть свій досвід початківцям-перемовникам.

Література

1. Александров Д. О. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції. Частина 3. Психологічне забезпечення переговорної діяльності: навч.-метод. Посібник. К.: НАВСУ, 2003. 124 с.

2. Ковальчишина Н. І. Підготовка перемовників: концептуальний підхід. Фундаментальные и прикладные психологические исследования в практиках ведущих научных школ: реалии и перспективы: международная коллективная монография; под ред. акад.

Л. Ф. Бурлачука, акад. Т. П. Висковатовой, проф. В. М. Синельникова; отв. сост. В. Е. Лунев / Макеевка: МЭГИ-Institution Is Certified by International Education Society, London, Great Britain, Донецк: Світ Книги. 2012. С. 559-572.

3. Кравчук І. А. Ведення переговорів з терористами. *Форум права*. 2010. № 4. С. 526-530.

КОМПЛЕКСНІ ЗАНЯТТЯ: ЯК СКЛАДОВА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ

Бутенко В.

старший викладач кафедри тактико-
спеціальної, вогневої та фізичної
підготовки ФПФКП ОДУВС

Постановка проблеми. У визначеному питанні розглядається новий підхід щодо комплексного вивчення майбутніми правоохоронцями навчальних дисциплін професійного спрямування, який сприятиме виробленню у них професійних навичок у різних умовах службової діяльності.

Виклад основного матеріалу. Під комплексними заняттями слід розуміти комплекс навчальних заходів, спрямований на набуття і вдосконалення правоохоронцями навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях з різним ступенем ризику.

По-перш до базових навчальних дисциплін підготовки майбутніх правоохоронців потрібно віднести: кримінальний процес, адміністративна діяльність, криміналістика, оперативно-розшукова діяльність, тактико-спеціальна підготовка, вогнева підготовка тощо.

Мета викладання цих та інших навчальних дисциплін спрямована на те, щоб забезпечити майбутніх правоохоронців необхідним комплексом знань, умінь і практичних навичок під час застосування їх при прийнятті правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях з різним ступенем ризику.

Прийнято вважати, що для професійної підготовки майбутнього правоохоронця розрізне вивчення та набуття практичних навичок вищезазначених нами навчальних дисциплін професійної та

практичної підготовки є більш доречним, оскільки предмет цих навчальних дисциплін є уособленим. Уважається, що засвоєння здобувачами вищої освіти знань впродовж підготовки у ЗВО МВС України має бути зорієнтованим на формування базових навичок окремо по кожній із зазначених навчальних дисциплін.

Однак, такий підхід до вивчення вказаних навчальних дисциплін у сучасних умовах себе іноді не виправдовує. Підтвердженням цьому служить зростання кількості випадків, коли правоохоронці виявляються нездатними надати професійно грамотно вирішити ту чи іншу проблему, виконуючі свої функціональні обов'язки. Дослідження показали, що основною причиною таких випадків є недостатній рівень освоєння практичних навичок в умовах службової діяльності.

На мою особисту думку, поєднання та комплексне вивчення навчальних дисциплін профільного спрямування, особливо на старших курсах здобувачів вищої освіти, сприятиме виробленню у майбутніх та дійсних правоохоронців відповідних навичок.

Висновки. Отже, враховуючи вищезазначене, виникає необхідність у новому підході щодо комплексного вивчення майбутніми правоохоронцями профільних навчальних дисциплін, які сприятиме підвищенню їх рівня професійної підготовки. Вважаю, що у цьому напрямі необхідним є створення комплексних навчальних та робочих програм у поєднанні профільних навчальних дисциплін, а також удосконалення існуючих напрацювань шляхом розробки вправ і комплексів, які враховують практичні аспекти відпрацювання і втілення в практичну діяльність правоохоронців типових засобів, методів і прийомів дій особового складу і підрозділів для дій в екстремальних ситуаціях.

Література

1. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII, від 01.07.2014.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
3. Конєв О. Ю., Ніколаєв О. Т. Удосконалення службової підготовки майбутніх поліцейських. Організація професійної підготовки в підрозділах Національної поліції України: матеріали круг. столу, 31 жовт 2017 р., Одеса: ОДУВС, 2017. С. 97-100.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАСОБИ БРОНЕЗАХИСТУ ПРАВООХОРОНЦІВ: ДЕЯКІ АСПЕКТИ КЛАСИФІКАЦІЇ ТА КАТЕГОРУВАННЯ

Вайда Т. С.

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри спеціальної фізичної
та вогневої підготовки Херсонського
факультету ОДУВС

Кузнєцов О. С.

викладач кафедри тактико-спеціальної,
вогневої та фізичної підготовки ОДУВС

Постановка проблеми. Сьогодні існує значна кількість спеціальних засобів, що застосовуються правоохоронними органами під час забезпечення поліцейськими громадського порядку та публічної безпеки. Проаналізувавши весь їх спектр можна стверджувати, що класифікація спеціальних засобів не може бути категоричною, тобто тільки за конкретною ознакою. Класифікація – це система розподілу предметів або понять будь-якої галузі на класи, відділи, розділи тощо за певними спільними ознаками [1, с. 361].

Перш за все, необхідно зауважити, що спеціальні засоби є пристроями, приладами і предметами, тобто об'єктами неживої природи. Тому, на нашу думку, є помилковим твердження деяких науковців, які відносять до спеціальних засобів спеціальних тварин. Дійсно, вони можуть застосовуватись на тих же підставах, що й спеціальні засоби, проте таке застосування має свою специфіку і повинно розглядатись окремо.

До першої групи відносяться засоби, застосування яких має на меті тимчасове обмеження прав і свобод людини через фізичний та психологічний вплив на правопорушника, тобто здійснення певних активних дій працівниками правоохоронних органів, а також на техніку та предмети, що його оточують. До цієї групи належать засоби активної оборони (*далі* – ЗАО), засоби забезпечення спеціальних операцій та пристрої для відкриття приміщень, захоплених правопорушниками – це так звана зброя несмертельної дії та засоби обмеження волі.

Засоби другої групи характеризуються пасивним характером дії щодо правопорушника, тобто не вимагають вчинення активного

впливу на нього. Це захисне спорядження (засоби індивідуального захисту), що застосовується працівниками правоохоронних органів під час здійснення своєї діяльності – шоломи, бронежилети, кулезахисні та протиударні щити, засоби захисту рук та ніг [2-4].

Засоби індивідуального захисту призначені в більшості випадків для захисту життєво важливих органів людини від можливих поранень холодною та вогнепальною зброєю. Згідно з галузевим стандартом ДСТУ 8782: 2018 захисні засоби за стійкістю до впливу засобу ураження (пістолетів) поділяються на класи залежно від конструктивного виконання та захисних властивостей [3].

При виготовленні спеціальних шоломів 1 класу захисту використовуються титанові сплави або високотривкі сталі. У шоломах 2 класу захисту використовується сталевий сферичний елемент з амортизуючою системою і системою кріплення шолома на голові та прозорим кулестійким забралом. Перспективним є також використання в шоломах захисних елементів із балістичних тканин кевлар або тварон.

У підрозділах Національної поліції України (далі – НПУ) та Національної гвардії України найбільш широко знаходять застосування такі: 1) сталевий армійський шолом, який призначений для захисту від ударів палицями, камінням та осколків; 2) каска захисна пластмасова із забралом та амортизуючим пристроєм, яка захищає від ударів палицями, камінням і т. ін.; 3) протиударний захисний шолом, який призначений для використання працівниками Національної поліції України з метою припинення протиправних дій громадян; забезпечує захист голови від ударів палицями, камінням та іншими предметами; 4) спеціальний титановий шолом «Сфера» і СТШ-81 (4 титанові пластини у чохлі) призначений для захисту від куль ПМ, ТТ з відстані 25 м (1-й клас захисту), від свинцевих куль АКМ з відстані 400 м; 5) кулестійкий шолом із забралом, що знімається, котрий призначений для використання працівниками НПУ при проведенні заходів по затриманню озброєних злочинців. Забезпечує захист голови від куль пістолетів усіх типів (2-й клас захисту) [2-4].

Головне місце на ринку матеріального забезпечення підрозділів НПУ займають бронежилети (БЖ) – засоби захисту корпусу. Засоби захисту голови зустрічаються значно рідше. З одного боку, це можна пояснити особливостями ринку: бронежилети використовуються у різних сферах – військовій, поліцейській, громадській. З іншого боку, захист голови від вогнепальної зброї становить складне завдання, а сама голова у порівнянні з корпусом становить значно меншу та

більш рухому мішені. Влучення у корпус може завдати поранення різної тяжкості від смертельного до легкого. При влученні ж у голову майже гарантовані смерть, тяжке поранення або контузія, інакше кажучи, надійне виведення зі строю.

Захист голови від кулі проміжного, а тим більш гвинтівкового набою, – складний. Вкрай уразливим місцем є шия. Шолом, зупинивши кулю, отримує більшу частину її імпульсу. Причому відбувається це у долі секунди, і сила удару, що передається голові, виявляється настільки великою, що може не витримати шийний хребець. Те ж саме відбувається й при влученні кулі з рушниці 12 або 16 калібру. Амортизуючої дії прошарку та кріплення виявляється вже недостатньо. Можна було б послабити удар, «розтягнувши» його в часі та поступово поглинаючи енергію кулі. Однак достатньо поглянути на сучасні кулеуловлювачі, щоб зрозуміти розміри такого шолому будуть цілком неприйнятні. У будь-якому випадку питання захисту голови вимагає збалансованого підходу і врахування усіх особливостей дій працівників НПУ при забезпеченні правопорядку. У багатьох випадках залишити голову бійця відкритою – означає просто підставити її під кулю. Крім того, загальновизнана психологічна роль засобів бронезахисту – правоохоронець відчуває свою захищеність, діє рішуче та спокійніше, що вже само по собі знижує втрати [2-4].

Бронежилети призначені для захисту тулуба від ударів, вогнепальної та холодної зброї. Щодо захисних якостей, то засоби індивідуального захисту у світі характеризуються неоднозначно. В Україні основним чинним нормативно-правовим актом, що встановлює вимоги до категорювання бронезахисту в системі МВС є наказ МВС № 789 від 19.09.2019 «Про затвердження Інструкції про порядок категорювання засобів індивідуального бронезахисту і активної оборони в Національній гвардії України». З великої кількості типів та моделей бронежилетів для НПУ найбільш цікаві протиккульні та ті, які захищають від холодної зброї [4].

Класи захисту 1 та 1А у бронежилетах забезпечуються гнучкими захисними елементами з арамідних тканин Kevlar, Twaron, тканини ТСВМ, матеріалів Dyneema і Spectra. Жорсткі оболонки шоломів цього рівня захисту виготовляють з арамідних тканин, матеріалів Dyneema, Spectra з використанням полімерного з'єднувача.

У бронежилетах 2 класу захисту найширше застосовують бронеелементи зі сталі високої міцності разом з демпферними елементами зі спіненої пластмаси. Використовують також металеві

(сталеві, з алюмінієвих або титанових сплавів) чи композиційні (пресовані з матеріалу Дупеєта) бронееlementи спільно із захисним елементом 1 або 1А класу. Досить гнучкі та легкі і можуть застосовуватися для прихованого носіння бронезилети, захисні елементи яких виготовлені лише з арамідних тканин. Але широкому використанню заважає їх вкрай висока вартість: захисні елементи мають до 60 шарів арамідної тканини (для порівняння: у бронезилеті 1 класу їх до 16).

В якості матеріалів для засобів індивідуального захисту застосовуються: сталь, титан, алюміній, кераміка, надвисокомодульний поліетилен (НВМПЕ), нейлон і арамідні волокна (кевлар, СВМ, терлон і т.д.), а також «рідка броня» і «наноматеріали».

Сучасний бронезилет складається з трьох основних елементів: 1) зовнішнього чохла з системою кріплення і підгонки; 2) броньового матеріалу, поміщеного всередину чохла; 3) амортизуючої прокладки. Бронезилет складається з грудної і спинної частин, які з'єднані між собою широкими і зручними плечовими і поясними ремнями, що дозволяють здійснювати підгонку бронезилета по фігурі користувача. Додатковими елементами захисту можуть бути елементи, які забезпечують захист плечей, шиї, пахової області і бічних поверхонь торсу від осколків і холодної зброї на загальній площі не менше 55 дм². Загальна площа захисту БЖ повинна забезпечувати захист не менше 90 % площі життєво-важливих органів.

Залежно від моделі бронезилета ці частини складаються з металевих броньованих елементів, що розміщуються в спеціальних протиосколковій протирикошетні кишенях, і м'якою заповнення, що представляє собою тканинні пакети з арамідних волокон. Головною частиною будь-якого кулестійкого бронезилета є м'який броньовий матеріал на основі 15-30 шарів балістичної тканини з суперміцних і легких арамідних, іноді поліетиленових волокон.

Висновки. За результатами проведеного аналізу можна зробити наступні узагальнення:

1. Засоби індивідуального бронезахисту та засоби активної оборони повинні слугувати надійною умовою для захисту правоохоронців від зовнішніх небезпек, котрі можуть постійно траплятися під час несення служби поліцейськими при забезпеченні публічної безпеки населення.

2. Категоризування засобів індивідуального бронезахисту і засобів активної оборони проводиться у визначених законодавством

випадках: під час приймання підрозділами; після закінчення гарантійних і призначених термінів зберігання та експлуатації (служби); у разі виникнення пошкоджень, що потребують середнього ремонту, але не вичерпали призначених термінів служби чи зберігання; після проведення середнього ремонту; у разі виникнення пошкоджень, які унеможливають їх подальше використання; за результатами лабораторних і полігонних випробувань та ін.

3. Відсутність або несправність інструменту, приладдя, а також комплектувальних ЗІБ і ЗАО (комірів, протекторів паху, елементів комплекту для захисту плечей, рук та ніг, поясів, ремінної системи, розвантажувальних кишень, сумок, чохлаів до шоломів тощо) не є підставою для їх переведення до нижчої категорії, а лише характеризує стан їх комплектності.

Таким чином, підтримання у справному стані засобів індивідуального бронезахисту і засобів активної оборони підвищує ефективність дій працівників поліції під час охорони громадського порядку та забезпечення публічної безпеки громадян у відповідності до вимог Закону України «Про Національну поліцію» [6].

Література

1. Молдаван В. В. Правоохоронні органи. Курс лекцій : навч. посібник для студ. юрид. вузів та факультетів / В. В. Молдаван. К. : Юмана, 1998. 160 с.

2. Про затвердження норм належності спеціальних засобів органів і підрозділів внутрішніх справ та вищих навчальних закладів МВС України : наказ МВС від 23.12.2003 № 1601. К. : МВС України, 2003.

3. ДСТУ 8782:2018 Засоби індивідуального захисту. Бронезилети. Класифікація. Загальні технічні умови: наказ Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») від 17 липня 2018 р. № 216 з 2019-07-01. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=77574 (дата звернення: 10.11.2020).

4. Про затвердження Інструкції про порядок категорювання засобів індивідуального бронезахисту і активної оборони в Національній гвардії України : наказ МВС України 19.09.2019 № 789. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1094-19#Text> (дата звернення: 10.11.2020).

5. Хараберюш І. Ф. Спеціальна техніка в органах внутрішніх справ. Загальна частина : навч. посіб. / І. Ф. Хараберюш. Донецьк : Донецьк. ін-т внутр. справ, 2002. 204 с.

6. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv/page1-4> (дата звернення: 10.11.2020).

ЕТАПИ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ ПІД ЧАС ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД ТА СУЧАСНІ МЕДИЧНІ ЗАСОБИ ДЛЯ ТРАНСПОРТУВАННЯ ТРАВМОВАНИХ ОСІБ

Вайда Т. С.

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри спеціальної фізичної
та вогневої підготовки Херсонського
факультету ОДУВС

Онопченко Н В.

викладач кафедри спеціальної фізичної
та вогневої підготовки Херсонського
факультету ОДУВС

Актуальність проблеми. В сучасних умовах в Україні відбувається зростання стрімкими темпами кількості автотранспорту, зокрема, за рахунок ввезення легкових автомобілів з європейських країн, що обумовлює відповідно й збільшення чисельності аварій на вулично-дорожній мережі. На основі аналізу статистичних даних можемо констатувати, що рівень дорожньо-транспортного травматизму протягом останнього часу залишається стабільно високим [1, с. 252-254].

Причинами дорожньо-транспортних пригод (далі – ДТП) слугують різноманітні фактори. За даними статистики, близько 70 % їх відбувається з вини водіїв – зіткнення автомобілів і їх перекидання; наїзди на пішоходів, пошкодження різних придорожніх перешкод; випадання пасажирів з транспортних засобів, що рухаються, внаслідок їх незадовільного технічного стану тощо. В той же час загальна кількість ДТП з вини водіїв у третині випадків

відбувається з причини керування транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння.

Майже у 30 % виникнення ДТП винні пішоходи, які через свою недисциплінованість, неуважність чи перебування у стані алкогольного сп'яніння порушують правила переходу через дорогу [2, с. 193-206].

Однією з особливостей дорожньо-транспортного травматизму є (в багатьох випадках) несвоєчасність надання потерпілим першої домедичної допомоги, що ускладнює ефективність подальшого лікування цих осіб, а часом від цього залежить і їх життя. Тому дуже важливо, щоб учасники руху і, зокрема, поліцейські, які першими прибувають на місце події, вміли за необхідності надавати оперативно і кваліфіковано першу допомогу.

Варто зазначити, що метою першої медичної допомоги є попередження подальших пошкоджень під час транспортування потерпілих, зняти біль для уникнення розвитку больового шоку і своєчасно доставити травмовану особу до лікувального закладу. Цього можна досягти за умови, якщо перша допомога надана правильно і ефективно.

Незнання прийомів домедичної допомоги нерідко призводить до летальних наслідків. Особливого значення такі заходи набувають у ситуаціях, котрі ускладнені стихійним лихом або техногенними катастрофами – дороги стають несподівано непрохідними, немає умов для безпосереднього прибуття на місце аварії санітарного транспорту, транспортування потерпілих утруднене, масові травми створюють серед потерпілих панічні настрої тощо.

Результати дослідження. Організація медичної допомоги при автодорожніх травмах ділиться на три етапи.

Для рятування життя чи підтримання належного стану здоров'я у травмованих учасників дорожнього руху (водія, пасажирів, пішоходів тощо) особливу цінність становить її перший етап – надання допомоги на місці події.

Другий етап медичної допомоги полягає у реалізації оперативно-реанімаційних заходів, котрі спрямовані на підтримку життєво-важливих функцій організму потерпілих під час їх транспортування до лікувального закладу, куди найчастіше доставляють травмованих осіб (заходи проводяться медичними працівниками при транспортуванні осіб з тілесними ушкодженнями різного ступеню автомашиною екстреної медичної допомоги).

Третій етап – надання медичної допомоги у лікувальному закладі: надається фахівцями у повному обсязі в хірургічному або травматологічному стаціонарі лікарень [3].

На першому етапі надання потерпілим домедичної допомоги важливе місце, на нашу думку, займає їх правильне (а значить безпечне) транспортування. Тому доцільно, на нашу думку, розглянути існуючі потенційні можливості сучасних засобів, котрі використовуються з цією метою. При цьому завдання поліцейського, який опинився на місці пригоди, полягає не в найшвидшому відправленні потерпілого будь-яким попутним транспортом, а в наданні йому необхідної першої домедичної допомоги на місці ДТП і виклику будь-яким способом автомашини швидкої допомоги для транспортування потерпілого в лікувальний заклад під наглядом медиків-реаніматологів. Не варто відкидати можливість перевезення травмованої особи й іншим транспортом, якщо прибуття автомашини швидкої допомоги потребує значного часу чи неможливий в даній місцевості (незадовільний стан дороги чи відсутність під'їзних шляхів взагалі, ускладнені метеорологічні умови – ожеледиця, снігопад тощо).

На автошляхах встановлюються дорожні знаки 6.1 «Пункт першої медичної допомоги» і 6.2 «Лікарня», за якими поліцейський чи інші водії можуть орієнтуватися щодо визначення місця знаходження медичного закладу. Це може бути як багатогалузева лікарня (знак «6.2»), так і фельдшерський пункт («6.1») [4]. Якщо на автодорозі неподалік від місця аварії знаходиться населений пункт, де є лікарня з хірургічним чи травматологічним відділенням, туди швидко доставляють потерпілого після надання першої медичної допомоги. В тих випадках, коли лікарня знаходиться на значній відстані, потерпілого транспортують до фельдшерського пункту – медичний працівник сприяє виведенню потерпілого з тяжкого стану (шок, втрата свідомості, відсутність серцевої діяльності чи дихання та ін.), готує його до подальшого транспортування до стаціонару автомобілем підрозділу екстреної медицини у супроводі медичного працівника. Вибір місця транспортування потерпілого до лікувального закладу вирішується в залежності від ряду факторів: відстані, якості дороги, характеру отриманих потерпілим пошкоджень, технічного стану транспортного засобу та ін. Важкі пошкодження бувають при переломах довгих трубчатих кісток (стегно, плече) та кісток тазу, при кровотечі з ран, а також при травмах грудної клітки чи черепно-мозковій травмі.

До сучасних засобів, які починають активно впроваджуватися в системі надання екстреної медичної допомоги, варто віднести наступні:

1) *пневматичний матрац* (при зберіганні складається у великий жовтий мішок): у наповненому повітрям стані він стає м'яким, а коли з нього викачується повітря – робиться твердий як дошка. На твердому пневмоматраці транспортують потерпілих при травмах спини, хребта. Викачують повітря насосом;

2) *пневматична шиша* схожа на матрац, але менша за розмірами: надягають на руку чи ногу, потім викачують повітря. У випадку перелому такою пневмошиною фіксують ушкоджену ділянку тіла. Це своєрідна іммобілізація (старі моделі автомобілів швидкої допомоги комплектуються дротовою шиною Крамера та пов'язками). Пневмошини однакові для верхніх і нижніх кінцівок;

3) при травмах шийного відділу хребта використовують *комірці* – шість комірців різних розмірів, різних кольорів. Наприклад, зелений комір – дитячий;

4) *дитячий спинальний щит* – призначений для транспортування дитини зростом від 135 см до 150 см на твердій поверхні (як звичайна дошка). Зверху кріпиться комірцік для шиї, передбачені ремінці для фіксації голови. Окремо передбачені ремені для прив'язування тулуба. За призначенням дорослий спинальний щит аналогічний дитячому, у сучасних автомобілях швидкої допомоги закріплюється під ношами-каталкою;

5) для транспортування потерпілих у комплектацію автомобіля швидкої допомоги входять *ноші-каталки*, які після витягування розкладаються напівавтоматично після натискання кнопки (зазвичай робить водій);

6) *крісло-носілки* – зручний засіб, щоб виносити хворого через вузькі проходи (двері автобуса, автомобіля, вхід у приміщення тощо) або якщо під час аварії потерпілий отримав травму в сидячому положенні (в цьому стані його треба й виносити). Ручки в крісла-носілок є ззаду, дві пари – збоку та дві – внизу.

Для перенесення потерпілого використовують стандартні медичні засоби:

– *санітарні ноші*, які складаються з двох дюралюмінієвих або дерев'яних брусів, двох сталених розпорок з ніжками на пружинах, брезентового полотна з підголівником. Розміри всіх носів

стандартні: довжина – 221 см, ширина – 55 см, висота – 16 см, вага – 7,6 кг (9 кг – дерев'яних);

– *жорсткі (пластмасові, дерев'яні) ноші* сучасного виробництва, котрі призначені для іммобілізації будь-яких ушкоджених частин тіла (евростандарт);

– *санітарні лямки* – брезентовий ремінь довжиною 360 см, шириною 6,5 см з металевою пряжкою на кінці.

Заслужують на увагу та впровадження у практичну діяльність підрозділів екстреної медицини та медицини катастроф сучасні розробки нош, котрі використовуються у військових підрозділах багатьох закордонних країн. Наприклад, ноші Talon (див. фото 1-2) мають ергономічні ручки, котрі складаються; та автоматичні засувки на шарніри; виготовлені з матеріалу, який запобігає зісковзуванню пацієнта та подальшому розриванню тканини при її ушкодженні; мають шість місць для закріплення крапельниці, а також два ремені для закріплення пацієнта.

Фото 1 Ноші моделі Talon (для військових підрозділів)

Габарити нош: у розкритому виді з витягнутими ручками – довжина 228 см, ширина – 57 см, висота – 15,2 см; вага – 7,4 кг; допустиме навантаження – 544,3 кг. Ця сучасна розробка нош випробувана та схвалена медичними науковими лабораторіями європейських країн.

За відсутності стандартних засобів для транспортування потерпілих використовують *імпровізовані ноші з підручних матеріалів* (щит, намет, плащ, ковдра).

Фото 2 Ноші Talon (у розкладеному стані)

Висновок. Розглянувши особливості травм потерпілих під час ДТП, можемо зробити наступні узагальнення.

1) зростання на вулично-дорожній мережі кількості транспортних засобів спричинює підвищення інтенсивності руху, супутнім фактором котрого є тенденція до збільшення випадків ДТП з їх участю. Це у свою чергу неминуче призводить в багатьох випадках до травмування учасників дорожнього руху;

2) успішність надання домедичної допомоги потерпілим під час ДТП залежить від оперативності та кваліфікації осіб, які першими прибувають на місце події – поліцейські, працівники бригади швидкої медичної допомоги, водії, пішоходи тощо;

3) на першому етапі надання допомоги на місці події після екстрених дій (відновлення та підтримка життєво важливих функцій організму – дихання та серцевої діяльності, зупинка артеріальної кровотечі) важливе місце відводиться транспортуванню потерпілого. Ефективність заходів цієї складової домедичної допомоги обумовлюється укомплектованістю автомобілів швидкої допомогли відповідними сучасними засобами для транспортування, а також належною підготовкою осіб, які повинні знати та вміти правильно ними користуватися у залежності від отриманих потерпілим травм.

Література

1. Вайда Т. С. Основи керування автомобілем і безпека дорожнього руху. Методика проведення занять з автомобільної підготовки : [Навчально-методичний посібник для викладачів та курсантів ВНЗ МВС України] / Т. С. Вайда, В. П. Маковій, Н. В. Шахман. 2-е вид., розшир. та доповн. Харків: Харків юридичний, 2012. 515 с.

2. Вайда Т. С. Професійна етика водія та культура водіння. Методика проведення занять з автомобільної підготовки / Тарас Степанович Вайда : навчально-методичний посібник для викладачів та курсантів ВНЗ МВС України. видання друге, доповнене. Харків: Харків юридичний, 2013. 264 с.

3. Перша медична допомога при ДТП. URL: <https://pmg.ua/crime/2878-persha-medychna-dopomoga-pri-dtp> (дата доступу: 10.11.2020).

4. Про Правила дорожнього руху : Постанова кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. № 1306 (із змінами та доповненнями станом на 29.07.2020). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF> (дата доступу: 10.11.2020).

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ СПРЯМОВАНИЙ НА ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Вільська Е. Р.

курсант 1 курсу ОДУВС

Конєв О. Ю.

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри тактико-спеціальної,
вогневої та фізичної підготовки ОДУВС

Сучасний поліцейський повинен забезпечити безпеку людей, застосовуючи, в разі необхідності, достатні силові засоби та методи; здатен розрізняти ситуації небезпеки; за будь-яких обставин діяти без упереджень, керуючись етичними нормами. Аналіз специфіки службової діяльності підрозділів Національної поліції України дає підстави констатувати, що сучасний працівник повинен володіти не лише знаннями законодавчого блоку, а й розвиненими фізичними якостями та сформованими вміннями і навичками застосування поліцейських заходів примусу. Ґрунтовний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду підготовки поліцейських дає підстави констатувати, що у кожній країні склалися власні підходи до вирішення проблеми службової підготовленості поліцейських кадрів. Службова підготовка-це система заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь і навичок працівника поліції з урахуванням специфіки та профілю його службової діяльності.

У системі службової підготовки поліцейських виокремлено такі види:

- функціональна підготовка;
- загально профільна підготовка;
- тактична підготовка;
- вогнева підготовка;
- фізична підготовка.

Фізична підготовка – це комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності. Сучасні теоретики фізичної підготовки вважають, що освіта в цій галузі здійснюється в

основному за такими аспектами: загальний “руховий”, або базова фізкультурна освіта, що передбачає вдосконалення природних, а також формування та розвиток нових рухових навичок і фізичних якостей на оптимальному для життєдіяльності людини рівні, та засвоєння мінімуму знань. Професійно-прикладна фізкультурна освіта спрямована на формування та удосконалення таких специфічних рухових навичок, які дозволяють людині виконувати професійні функції ефективно, зберігаючи досить тривалий час високу працездатність.[1. с. 7], [2. с. 3].

Роль і зміст фізичної підготовки для працівників поліції

Навчання з фізичної підготовки передбачає формування та вдосконалення в поліцейських:

- рухових якостей і навичок, необхідних у повсякденній діяльності та в разі виникнення екстремальних ситуацій;

- витривалості, швидкісних і силових рис, які забезпечують можливість переслідування правопорушника та перевагу в силовому протистоянні під час його затримання, зокрема з подоланням природних і штучних перешкод;

- навичок самоконтролю за фізичним станом і станом здоров'я в процесі виконання фізичних вправ;

- практичних навичок застосування прийомів самозахисту, особистої безпеки, фізичного впливу тощо.

Зміст фізичної підготовки охоплює теоретичні знання, методики розвитку фізичних якостей, практичні навички застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та способів допомоги потопаючому. Основним засобом фізичної підготовки є фізичні вправи, виконання яких необхідно поєднувати з дотриманням гігієнічних вимог та заходів запобігання травматизму. [1. с. 9,10,11]

Мета й завдання фізичної підготовки для працівників поліції

Мета фізичної підготовки поліцейських – збереження здоров'я, творчої та трудової активності, забезпечення належного рівня фізичної готовності та всебічний розвиток фізичних якостей, набуття теоретичних знань, формування спеціально-прикладних та життєво важливих умінь і навичок, необхідних для виконання оперативно-службових завдань.

Завдання фізичної підготовки висвітлюють і конкретизують її мету. При цьому кожне завдання передбачає відповідну частину цільової настанови.

Під час формулювання завдань враховуються специфічні функції фізичної підготовки, конкретні вимоги до фізичного стану поліцейського та низка інших умов.

Під час фізичної підготовки працівників Національної поліції України вирішуються загальні та спеціальні завдання.

Загальні завдання :

- формування гармонійно розвиненої особи;
- збереження та зміцнення здоров'я, загартовування організму;
- підвищення рівня загальної працездатності;
- оптимізація фізичного та психічного стану;
- виховання звички до регулярних занять фізичними вправами та здатності до перенесення великих фізичних навантажень;
- усунення недоліків фізичної підготовленості та цілеспрямований розвиток окремих фізичних якостей;
- корекція особливостей будови тіла (об'єму м'язів, ваги тіла, осанки тощо);
- виховання сміливості, рішучості, ініціативності, наполегливості, самостійності, впевненості у своїх силах, психічної стійкості;
- залучення працівників до регулярних занять фізичною підготовкою та спортом, удосконалення спортивної майстерності;
- упровадження та вдосконалення різноманітних форм занять фізичними вправами під час праці, навчання та відпочинку;

Спеціальні завдання:

- формування спеціальних знань, вмінь і навичок застосування заходів фізичного впливу, прийомів самозахисту та рукопашного бою, обеззброєння та затримання осіб, що загрожують публічному правопорядку, особистій безпеці громадян та поліцейських;
- забезпечення особистої безпеки працівників НП під час виконання службових обов'язків;
- формування навичок долаття природних і штучних перешкод, пересування у різних умовах оперативно-службової діяльності;
- формування вмінь виконання спеціальних вправ;
- формування та вдосконалення професійно важливих фізичних якостей (силової та швидкісної витривалості, швидкості реагування, спритності тощо);
- формування професійно важливих психічних якостей (психічної стійкості; концентрації та переключення уваги, швидкості оперативного мислення, точності ймовірного прогнозування тощо).

Вплив фізичних вправ на організм поліцейського.

Фізична активність людини спрямована, перш за все, на зміну стану її організму, на підвищення рівня розвиненості фізичних якостей та здібностей. Досягти цього можна лише шляхом тренувань. Основу тренуючого ефекту, його механізм визначає фундаментальна особливість усього живого – здібність до адаптації, до розвитку завдяки пристосуванню до зовнішніх впливів. Ця здібність є головною в забезпеченні життєздатності організмів, їх виживання й удосконалення за умов невинної зміни зовнішніх впливів і змін у самому організмі. У теорії фізичного виховання під адаптацією розуміють процес пристосування організму людини до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищах.

Які ж зміни відбуваються в організмі людини у процесі тренування? Перш за все – це зміни у м'язах: вони стають більш еластичними, підвищується їх тонус і маса. Так, у людини, яка не займається фізичними вправами, мускулатура складає 35-40 % маси тіла, в той час, як у тренованої людини – до 50 %.

Під час м'язової роботи збільшується кількість капілярів, що створює кращі умови для кровопостачання і, відповідно, живлення м'язів. Крім цього, підвищується кількість енергетичних речовин у м'язовій тканині.

Під впливом регулярних фізичних вправ зміцнюється та функціонально удосконалюється серцево-судинна система. Доведено, що в результаті тренування збільшуються розміри серця, покращується кровопостачання його м'язових волокон. Знижується частота серцевих скорочень у спокої – цей показник у людей, що тренуються на витривалість, може становити 40 і менше ударів за хвилину. У той же час, у таких людей ЧСС за умов інтенсивної роботи може сягати значно вищих показників, ніж у нетренованих людей.

Позитивно впливає тренування і на дихальну систему. Підвищується життєва ємність. Це дозволяє тренованій людині під час роботи максимальної інтенсивності поглинати більше кисню. Разом з тим, при виконанні однакової роботи, тренована людина поглинає менше кисню, ніж нетренована, що свідчить про більш економне використання ресурсів організму. [1. с. 28]

Література

1. Фізична підготовка працівників Національної поліції України [Текст] : навч. посіб. / В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко,

О. В. Кузенков. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019. 98 с.

2. Основи спеціальної фізичної підготовки працівників органів внутрішніх справ / М. І. Ануфрієв, С. Є. Бутов, О. Ф. Гіда, С. М. Решко: навч. посіб. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2003. 336 с.

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІД ЧАС ТАБІРНОГО ЗБОРУ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ (З ДОСВІДУ РОБОТИ ХЕРСОНСЬКОГО ФАКУЛЬТЕТУ ОДУВС)

Голенко Н М.

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри спеціальної фізичної та вогневої
підготовки Херсонського факультету ОДУВС

Зіньковський А. С.

старший викладач кафедри спеціальної
фізичної та вогневої підготовки
Херсонського факультету ОДУВС

Табірний збір згідно відомих вимог МВС України є першим етапом професійної адаптації вчорашніх абітурієнтів до навчання у закладах вищої освіти Міністерства внутрішніх справ України (*далі* – ЗВО МВС) [1]. Тому основними завданнями двохтижневого табірного збору у Херсонському факультеті Одеського державного університету внутрішніх справ (*далі* – ХФ ОДУВС) були такі: 1) ознайомлення курсантів нового набору з умовами проживання, навчання, надання їм на початковому етапі початкових знань із загальновійськової підготовки (статуту, стройова підготовка тощо); 2) фізичне загартування, формування психологічної стійкості та готовності до служби в органах та підрозділах Національної поліції України (*далі* – НПУ); 3) виховання у них усвідомленості та необхідності дотримуватися розпорядку дня та інших вимог закладу вищої освіти зі специфічними умовами навчання, навчальної дисципліни, організованості; 4) формування навичок несення служби у добовому наряді; 5) безпосереднє ознайомлення курсантів з обраною професією та нормативними документами, які регламентують діяльність НПУ [1-2].

Початку проведення табірному збору на факультеті передувала значна підготовча робота: розроблено план проведення табірному збору; викладачами кафедри спеціальної фізичної та вогневої підготовки (далі – СФтаВП) та інших кафедр підготовлено робочі навчальні програми та методичні рекомендації із навчальних дисциплін, що сприяло в цілому чіткому плануванню освітнього процесу, ефективній організації освітнього процесу та проведенню інших заходів з цього виду підготовки курсантів нового набору.

На досягнення поставленої мети та виконання відповідних завдань курсанти на теоретичних та в основному практичних заняттях старанно вивчали основи стрійової підготовки, удосконалювали свою фізичну підготовку, засвоювали заходи безпеки (первинний інструктаж на робочому місці, при поводженні зі зброєю, з пожежної безпеки тощо), медико-санітарні знання і правила особистої гігієни в умовах карати них обмежень. Зокрема, організовані кафедрою СФтаВП змагання сприяли формуванню в умовах підвищених фізичних та психологічних навантажень навичок виконання передбачених програмою нормативів, розвитку витривалості, сили, спритності; вмінь надавати домедичну (самопомігу) допомогу у разі отримання травм тощо.

З метою активізації професійно-морального становлення майбутніх правоохоронців у межах проведення табірному збору під час практичних занять викладачі вчили курсантів додержуватись норм службово-професійної етики, знати та виконувати вимоги Присяги працівника поліції, відомих статутів і наказів безпосередніх та прямих керівників, з гідністю і честю поводити себе на службі та поза нею. За цей час курсанти ознайомились та навчились дотримуватись розпорядку дня, здобули навички самостійного самообслуговування у побуті (заправляти ліжка, правильне носіння та складання одягу у закріплених приміщеннях для відпочинку, привчались до обов'язкової ранкової зарядки тощо), стійко переносити всі труднощі служби, зокрема, у внутрішньому добовому наряді.

В цілому за час табірному збору кафедрою СФтаВП проведено з курсантами більше 50 годин спортивно-масової (позааудиторної) роботи. Зокрема, були організовані спортивні змагання з армреслінгу, волейболу, міні-футболу, легкої атлетики – біг на 100 м (хлопці та дівчата); біг на 1000 м (хлопці та дівчата), легкоатлетична 3х500 м (хлопці) та військово-спортивна естафета, підтягування на перекладині

(хлопці) та згинання рук в упорі лежачи (дівчата); пауерліфтингу, настільного тенісу. Переможці особистої та командної першості табірному збору нагороджені проректором ОДУВС – деканом Херсонського факультету грамотами та дипломами, що сприяло зміцненню мотивації до їх подальшої активної участі у спортивно-масовій роботі підрозділу відомчого вишу МВС України [3].

Принцип змагальності був одним із провідних педагогічних підходів до проведення системи спортивних заходів, що дало можливість першокурсникам перевірити свої потенційні здібності у складних умовах напруженої спортивної боротьби, оцінити особистісні якості колег по навчанню, формувати на цій основі взаємовідносини всередині навчального взводу та між однокурсниками взагалі.

Спортивно-масові заходи проходили в атмосфері здорової конкуренції, емоційного піднесення, взаємопереживання та взаємопідтримки курсантами один одного. Необхідно зазначити, що проведенню всіх планових спортивно-масових заходів передували обов'язкові суворі медичні огляди працівниками медичної частини факультету безпосередніх спортсменів, інструктажі викладачів та безпосередніх командирів підрозділів із заходів безпеки, а також подальше медичне супроводження перебігу всіх планових змагань.

Опираючись на принцип комплексного підходу до організації освітнього процесу, під час табірному збору спортивні заходи тісно поєднувались з виховною роботою та професійною адаптацією курсантів. За результатами проведення аудиторних занять, культурно- та спортивно-масової роботи, несення внутрішньої служби, участі курсантів у господарській роботі з благоустрою факультету оновлено новими фотографіями стенд «Наші будні».

Після проведення табірному збору проректором ОДУВС та кафедрою СФтаВП проведено аналіз його ефективності, в тому числі й з врахуванням відгуків першокурсників. Для цього нами було проведено анкетування курсантів 1 курсу нового набору щодо вивчення стану їх адаптованості до вимог закладу вищої освіти. В констатуючому експерименті взяло участь біля 95% особового складу із числа курсантів нового набору.

Анонімні відповіді респондентів підтвердили достатню ефективність розробленої та реалізованої системи спортивно-масової роботи під час табірному збору. Наприклад, на запитання анкети «Що корисного дав вам табірний збір у процесі адаптації до умов закладу вищої освіти МВС України?» отримано такі відповіді (див. табл.1).

Таблиця 1

**Ефективність впливу табірної збори на адаптацію курсантів
1 курсу до вимог ЗВО МВС України**

№ п/п	Варіанти відповіді	Кількість відповідей, %
1.	Покращив фізичну та психологічну підготовку	49,3 %
2.	Дозволив швидше адаптуватися до вимог навчального закладу, освітнього процесу	49,3 %
3.	Сприяв звиканню до режиму дня, дотримання дисципліни	25,0 %
4.	Розвинув адекватну самооцінку та віру у свої сили, допоміг кращому пізнанню обраної професії	22,0 %
5.	Сприяв практичному знайомству із положеннями загальної військової підготовки (статутами, стройовою підготовкою тощо)	16,0 %
6.	Нічого корисного не дав	4,3 %

З отриманих відповідей бачимо, що вся система підготовки курсантів за час проведення табірної збори, в тому числі й практичні заняття із стройової підготовки, позааудиторна спортивно-масова робота сприяли: 1) покращенню перш за все фізичної та психологічної готовності першокурсників, їх швидшій адаптації до вимог навчального закладу в цілому й освітнього процесу ЗВО зі специфічними умовами навчання зокрема, 2) полегшенню звикання до розпорядку дня, дотримання встановленої статутної дисципліни, розвитку адекватної самооцінки та віри у власні сили, допомогла кращому пізнанню обраної професії (декілька курсантів курс табірної збори не пройшли).

На запитання анкети «Наскільки успішним був процес вашої професійної адаптації до вимог навчання та служби внаслідок проходження табірної збори?» отримано такі відповіді (див. табл. 2).

Таблиця 2

**Ступінь адаптації курсантів 1 курсу до умов навчання у
ЗВО МВС України (після проходження табірної збори)**

№ п/п	Варіанти відповіді	Кількість відповідей, %
1.	Допоміг легше адаптуватись	86,7 %
2	Частково допоміг адаптуватись	8,0 %
3.	Продовжую і зараз відчувати певні труднощі у звиканні до вимог служби	4,0 %
4.	Недостатньо адаптувалися	1,3 %

Як бачимо, майже 95 % першокурсників нового набору внаслідок проходження табірної збори успішно адаптувалися до новим складних умов ЗВО МВС України і тільки біля 5 % не встигли за цей час з різних причин у повній мірі освоїти нові вимоги щодо проходження служби в навчальному закладі МВС України.

Відрадним є й те, що підвищений інтерес до фізичного виховання проявляється у більш ніж 80 % курсантів 1 курсу за складних об'єктивних умов на даний час у нашому суспільстві в цій сфері: недостатня увага загальноосвітніх навчальних закладів до фізичної підготовки учнів, ставлення їх та більшості вчителів до фізичного виховання як до другорядного навчального предмету, слабе здоров'я сучасних випускників, відсутність у школах достатньої кількості спортивних секцій або проводиться організація їх роботи на платній основі, поширеність шкідливих звичок серед неповнолітніх, слабка пропаганда та агітація фізичної культури та спорту, досягнень відомих спортсменів, здорового способу життя тощо. Все це в цілому негативно впливає на рівень фізичної підготовленості випускників загальноосвітніх шкіл, утруднює під час адаптації та подальшого навчання успішне засвоєння відомчої програми спеціальної фізичної підготовки.

Разом з цим на запитання анкети «Що б ви запропонували для удосконалення проведення табірної збори з курсантами наступного набору?» курсанти дали такі відповіді (див. табл. 3).

Таблиця 3

**Шляхи удосконалення адаптації курсантів під час проведення
табірного збору**

№ п/п	Варіанти відповіді	Кількість відповідей, %
1.	Більше фізичного навантаження (ігрових видів спорту)	53,3 %
2.	Збільшити тривалість табірний збору	21,3 %
3.	Залишити проведення табірний збору на тому ж рівні	16,0 %
4.	Збільшити кількість занять зі стрийової підготовки	14,6 %
5.	Зменшити тривалість табірний збору, фізичного навантаження	10,6 %
6.	Ввести заняття з вогневої підготовки	13,3 %
7.	Проведення більшої кількості спортивно-масових заходів	9,3 %
8.	Підвищити статутні вимоги до курсантів та контролювати дотримання ними службової дисципліни	8,0 %
9.	Зменшити часу на господарчі роботи	5,3 %
10.	Збільшити час на ранкову зарядку	2,7 %

Від 9 до 21 % опитаних курсантів пропонують на майбутнє збільшити час на проведення окремих видів практичних занять, позааудиторної роботи (наприклад, фізичної підготовки, вогневої та стрийової підготовки, спортивно-масових заходів) або збільшити сам період табірний збору (наприклад, проведення трьохтижневого табірний збору).

Висновки. Підводячи підсумок викладеним у тезах положенням, необхідно зазначити що Закон України «Про Національну поліцію» ставить високі вимоги до підготовки майбутніх правоохоронців щодо їх дій у різних життєвих та екстремальних ситуаціях як з точки зору загальної фізичної, психологічної й тактичної підготовки, так і щодо їх вмінь й правомірності застосування конкретних заходів фізичного впливу, спецзасобів чи вогнепальної зброї з метою ефективної протидії правопорушникам, виконання зазначених фахових завдань майбутніми працівниками НПУ. Тому пошук різних форм фахового навчання і професійного виховання курсантів, удосконалення

методики їх застосування у процесі професійної підготовки вимагає у науково-педагогічного складу Херсонського факультету підвищеної уваги до організації усіх видів навчання, починаючи з проведення табірної збори.

Розроблена та реалізована кафедрою СФтаВП система профадаптаційної роботи із цьогорічними випускниками закладів середньої освіти під час проведення табірної збори у Херсонському факультету ОДУВС показала свою ефективність: курсанти нового набору гідно влилися у ряди правоохоронців, найактивніші з них за цей час вже проявили себе з кращого боку у навчанні та службовій діяльності.

Література

1. Про затвердження Типового положення про проведення табірної збори з курсантами вищих навчальних закладів МВС України : наказ МВС України від 15.05.2000 № 310.

2. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII (із змінами в редакції від 22.10.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/580-19> (дата звернення: 25.10.2020).

3. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24 грудня 1993 року №3808-XII (із змінами та доповненнями станом на 16.10.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text> (дата звернення: 15.11.2020).

ДЕЯКІ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Головацький О. О.

викладач кафедри тактико-спеціальної
та вогневої підготовки ОДУВС

Правоохоронна діяльність органів та підрозділів Національної поліції відіграє значну роль у розвитку Української держави та передбачає охорону законності і правопорядку, державної безпеки, захист прав і свобод людини і громадянина, протидію злочинності та іншим правопорушенням. Здійснюючи правовий захист поліцейські повинні бути кваліфікованими фахівцями та якісно вирішувати

професійні завдання, які стоять перед ними. Специфіка професійної діяльності поліцейських полягає в тому, що вона здійснюється через застосування переважно заборонних норм права, що вимагає від правоохоронців принциповості та особливих морально-ділових, професійних якостей.

На вимоги виконання норм Закону України «Про Національну поліцію» [1] щодо забезпечення якісного вирішення завдань службової діяльності органів та підрозділів Національної поліції, формування професійних навичок і вмінь, професійно-важливих якостей поліцейських безпосередньо пов'язані з теоретичним обґрунтуванням шляхів і практичним підвищенням ефективності рівня їхньої професійної підготовки. Це зумовлено необхідністю поліцейських постійно бути в готовності для дій у різноманітних, іноді непередбачуваних екстремальних ситуаціях у процесі охорони громадського порядку та протидії злочинності.

Як було нами вище зазначено на поліцейського законодавцем покладається необхідність вирішення таких завдань, як забезпечення публічної безпеки і порядку; охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидія злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги. Відповідно якісно вирішити ці завдання можуть тільки висококваліфіковані професіонали, які мають відповідні знання, уміння та навички професійної діяльності – фізичні, розумові, психологічні, професійно-етичні та інші якості.

На сьогодні курс на розвиток і зміцнення України як правової держави вимагають нових підходів до професійної підготовки поліцейських. Адже сучасне суспільство ставить до останніх найвищі вимоги. У зв'язку з цим професійна підготовка правоохоронців на належному рівні має велике значення для існування та розвитку суспільства.

Триваючі реформаційні процеси в системі органів внутрішніх справ України супроводжуються також змінами у нормативно-правовому забезпеченні їх професійної підготовки. Деякі підзаконні нормативно-правові акти втратили, натомість наказом Міністерства внутрішніх справ України № 50 від 26 січня 2016 року було затверджено Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, яким визначено порядок

планування, проведення та обліку занять, здійснення контролю знань, умінь та навичок осіб молодшого, середнього та вищого складу Національної поліції України [2].

Відповідно до чинного підзаконного нормативно-правового акту службова підготовка представляє собою систему заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням специфіки та профілю його службової діяльності [2]. Положенням про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України визначається вичерпний перелік завдань, видів та орієнтовних форм службової підготовки правоохоронців.

Службова підготовка включає в себе:

- функціональну – комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським знань, умінь та навичок у сфері нормативно-правового забезпечення службової діяльності, необхідних для успішного виконання ним службових обов'язків;

- загальнопрофільну – комплекс заходів, спрямованих на набуття і вдосконалення поліцейським умінь та навичок практичного застосування теоретичних знань щодо формування готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику, а також надання домедичної допомоги в процесі виконання службових завдань;

- тактичну – комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику;

- вогневу – комплекс заходів, спрямований на вивчення поліцейським основ стрільби з вогнепальної зброї, правомірного її застосування (використання) та вдосконалення навичок безпечного поводження з нею, швидкісної та влучної стрільби по нерухомих і рухомих цілях, з різних положень, в обмежений час, в русі тощо;

- фізичну підготовку – комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності [2].

Перелічені види службової підготовки відповідно до чинного законодавства України проводяться у формі навчальних занять, тренінгів, навчальних зборів, а також у формі самостійного навчання. Зауважимо, що нещодавно система службової підготовки осіб

рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України додатково включала в себе також школу підвищення оперативної майстерності та психологічну підготовку, що, на нашу думку, є необхідним елементом в системі професійної підготовки працівників Національної поліції України.

Безумовно, здійснення службової підготовки поліцейських покладається на певних осіб. Третій розділ Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України визнає учасників навчального процесу в системі службової підготовки як поліцейських, а також інших осіб, які беруть участь у навчальних заняттях (навчальних зборах, перевірках рівня службової підготовленості) або залучаються до організації їх проведення в установленому порядку. Контроль за рівнем службової підготовленості поліцейських здійснюється під час: призначення працівника на вищу посаду, інструктажу перед заступанням на службу, проведення навчального (контрольно-перевірочного) заняття, здачі заліків за підсумками проходження навчально-перевірочного збору, закріплення вогнепальної зброї; проведення комплексного інспектування, контрольної, цільової та підсумкової перевірок [3, с. 22].

Підводячи підсумок дослідженню питання теоретико-правових аспектів професійної підготовки працівників Національної поліції України, варто наголосити на тому, що у правовому полі України значним позитивом є наявність Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, що закріплює порядок планування, проведення та обліку занять, здійснення контролю знань, умінь та навичок осіб молодшого, середнього та вищого складу Національної поліції України. Проте результат ефективної професійної підготовки працівників Національної поліції України залежить також від постійного оновлювання професійних знань, умінь та навичок поліцейським.

Література

1. Про Національну поліцію: Закон від 02.07.2015 № 580-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2015. № 40–41.
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26.01.2016. № 50 URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16/page?text=%EF%F0%EE%F4%E5%F1%B3%E9> (дата звернення 10.11.2020).

3. Бондаренко В. В. Система професійного навчання працівників Національної поліції України. Науковий часопис [Національного педагогічного університету імені МП Драгоманова]. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). 2017. № 6. С. 21-25.

РОЛЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ ТА НАВИЧОК

Головко В. М.

викладач кафедри тактико-спеціальної,
вогневої та фізичної підготовки ОДУВС

Сучасний поліцейський повинен забезпечити безпеку людей, застосовуючи, в разі необхідності, достатні силові засоби та методи; здатен розрізняти ситуації небезпеки; за будь-яких обставин діяти без упереджень, керуючись етичними нормами. Аналіз специфіки службової діяльності підрозділів Національної поліції України дає підстави констатувати, що сучасний працівник повинен володіти не лише знаннями законодавчого блоку, а й розвиненими фізичними якостями та сформованими вміннями і навичками застосування поліцейських заходів примусу. Ґрунтовний аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду підготовки поліцейських дає підстави констатувати, що у кожній країні склалися власні підходи до вирішення проблеми службової підготовленості поліцейських кадрів. Службова підготовка – це система заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь і навичок працівника поліції з урахуванням специфіки та профілю його службової діяльності.

У системі службової підготовки поліцейських виокремлено такі види: функціональна підготовка; загально профільна підготовка; тактична підготовка; вогнева підготовка; фізична підготовка.

Фізична підготовка – це комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності. Сучасні теоретики фізичної підготовки вважають, що освіта в цій галузі здійснюється в

основному за такими аспектами: загальний “руховий”, або базова фізкультурна освіта, що передбачає вдосконалення природних, а також формування та розвиток нових рухових навичок і фізичних якостей на оптимальному для життєдіяльності людини рівні, та засвоєння мінімуму знань. Професійно-прикладна фізкультурна освіта спрямована на формування та удосконалення таких специфічних рухових навичок, які дозволяють людині виконувати професійні функції ефективно, зберігаючи досить тривалий час високу працездатність.

Навчання з фізичної підготовки передбачає формування та вдосконалення в поліцейських: рухових якостей і навичок, необхідних у повсякденній діяльності та в разі виникнення екстремальних ситуацій; витривалості, швидкісних і силових рис, які забезпечують можливість переслідування правопорушника та перевагу в силовому протистоянні під час його затримання, зокрема з подоланням природних і штучних перешкод; навичок самоконтролю за фізичним станом і станом здоров’я в процесі виконання фізичних вправ; практичних навичок застосування прийомів самозахисту, особистої безпеки, фізичного впливу тощо.

Зміст фізичної підготовки охоплює теоретичні знання, методики розвитку фізичних якостей, практичні навички застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та способів допомоги потопаючому. Основним засобом фізичної підготовки є фізичні вправи, виконання яких необхідно поєднувати з дотриманням гігієнічних вимог та заходів запобігання травматизму.

Мета фізичної підготовки поліцейських – збереження здоров’я, творчої та трудової активності, забезпечення належного рівня фізичної готовності та всебічний розвиток фізичних якостей, набуття теоретичних знань, формування спеціально-прикладних та життєво важливих умінь і навичок, необхідних для виконання оперативно-службових завдань.

Завдання фізичної підготовки висвітлюють і конкретизують її мету. При цьому кожне завдання передбачає відповідну частину цільової настанови. Під час формулювання завдань враховуються специфічні функції фізичної підготовки, конкретні вимоги до фізичного стану поліцейського та низка інших умови. Під час фізичної підготовки працівників Національної поліції України вирішуються загальні та спеціальні завдання.

До загальних завдань відноситься – формування гармонійно розвиненої особи; збереження та зміцнення здоров'я, загартовування організму; підвищення рівня загальної працездатності; оптимізація фізичного та психічного стану; виховання звички до регулярних занять фізичними вправами та здатності до перенесення великих фізичних навантажень; усунення недоліків фізичної підготовленості та цілеспрямований розвиток окремих фізичних якостей; корекція особливостей будови тіла (об'єму м'язів, ваги тіла, осанки тощо); виховання сміливості, рішучості, ініціативності, наполегливості, самостійності, впевненості у своїх силах, психічної стійкості; залучення працівників до регулярних занять фізичною підготовкою та спортом, удосконалення спортивної майстерності; впровадження та вдосконалення різноманітних форм занять фізичними вправами під час праці, навчання та відпочинку.

Спеціальними завданнями є формування спеціальних знань, вмінь і навичок застосування заходів фізичного впливу, прийомів самозахисту та рукопашного бою, обеззброєння та затримання осіб, що загрожують публічному правопорядку, особистій безпеці громадян та поліцейських; забезпечення особистої безпеки працівників НП під час виконання службових обов'язків; формування навичок долаття природних і штучних перешкод, пересування у різних умовах оперативно-службової діяльності; формування вмінь виконання спеціальних вправ; формування та вдосконалення професійно важливих фізичних якостей (силової та швидкісної витривалості, швидкості реагування, спритності тощо); формування професійно важливих психічних якостей (психічної стійкості; концентрації та переключення уваги, швидкості оперативного мислення, точності ймовірного прогнозування тощо).

Фізична активність людини спрямована, перш за все, на зміну стану її організму, на підвищення рівня розвиненості фізичних якостей та здібностей. Досягти цього можна лише шляхом тренувань. Основу тренуючого ефекту, його механізм визначає фундаментальна особливість усього живого – здібність до адаптації, до розвитку завдяки пристосуванню до зовнішніх впливів. Ця здібність є головною в забезпеченні життєздатності організмів, їх виживання й удосконалення за умов невинної зміни зовнішніх впливів і змін у самому організмі. У теорії фізичного виховання під адаптацією

розуміють процес пристосування організму людини до змін у зовнішньому та внутрішньому середовищах.

Які ж зміни відбуваються в організмі людини у процесі тренування? Перш за все – це зміни у м'язах: вони стають більш еластичними, підвищується їх тонус і маса. Так, у людини, яка не займається фізичними вправами, мускулатура складає 35-40 % маси тіла, в той час, як у тренованої людини – до 50 %. Під час м'язової роботи збільшується кількість капілярів, що створює кращі умови для кровопостачання і, відповідно, живлення м'язів. Крім цього, підвищується кількість енергетичних речовин у м'язовій тканині.

Під впливом регулярних фізичних вправ зміцнюється та функціонально удосконалюється серцево-судинна система. Доведено, що в результаті тренування збільшуються розміри серця, покращується кровопостачання його м'язових волокон. Знижується частота серцевих скорочень у спокої – цей показник у людей, що тренуються на витривалість, може становити 40 і менше ударів за хвилину. У той же час, у таких людей ЧСС за умов інтенсивної роботи може сягати значно вищих показників, ніж у нетренованих людей.

Позитивно впливає тренування і на дихальну систему. Підвищується життєва ємність. Це дозволяє тренованій людині під час роботи максимальної інтенсивності поглинати більше кисню. Разом з тим, при виконанні однакової роботи, тренована людина поглинає менше кисню, ніж нетренована, що свідчить про більш економне використання ресурсів організму.

Література

1. Фізична підготовка працівників Національної поліції України [Текст] : навч. посіб. / В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко, О. В. Кузенков. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019. 98 с.

2. Основи спеціальної фізичної підготовки працівників органів внутрішніх справ / М. І. Ануфрієв, С. Є. Бутов, О. Ф. Гіда, С. М. Решко: навч. посіб. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2003. 336 с.

НАДАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ ПІД ЧАС ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦІВ

Григор'єв В. Г.

старший викладач кафедри спеціальної
фізичної та вогневої підготовки
Херсонського факультету ОДУВС

Омельченко В. М.

викладач кафедри спеціальної фізичної
та вогневої підготовки Херсонського
факультету ОДУВС

Актуальність теми. Невід'ємне право людини на життя і здоров'я знайшло своє відображення у статтях 3 та 27 Конституції України (життя та здоров'я є найвищою соціальною цінністю), одержало відповідний розвиток у статті 49 вищезазначеного закону прямої дії, ч. 1 якої наголошує, що кожен має право на медичну допомогу [1]. Зміст цієї статті повністю узгоджується з приписами Загальної декларації прав людини (стаття 25) [2] та Міжнародного пакту про економічні, соціальні і культурні права (стаття 12) [3], відповідно до яких кожна людина має право на цей вид допомоги.

Основна частина особового складу правоохоронних органів постійно працює в умовах, коли неможливо передбачити, що очікує працівника поліції при виконанні службових обов'язків: факт (наслідки) хуліганства, тілесні ушкодження потерпілого внаслідок вчиненого злочину (під час його припинення), виявлення особи без ознак життя (трупа) або раптові пологи, надання людині допомоги, яка перебуває у безпорадному стані, скоєння ДТП тощо. Будь-який поліцейський під час і поза службою може стати потрібним для надання домедичної допомоги потерпілим до прибуття медичних спеціалістів. Але вчасно і кваліфіковано надати таку допомогу правоохоронець може тільки при відповідній попередній медичній підготовці [4].

Разом з тим, як показує аналіз сучасних наукових розробок в галузі правоохоронної діяльності в частині формування компетенції поліцейського з надання домедичної допомоги потерпілим в умовах

масових травм чи під час ОГП (службово-бойових дій), системних досліджень в цьому напрямі не проводилось.

Результати дослідження. Відповідно до вимог статті 12 ЗУ «Про екстрену медичну допомогу» особами, які зобов'язані надавати домедичну допомогу людині у невідкладному стані, є працівники органів та підрозділів поліції та інші особи, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти практичними навичками надання домедичної допомоги [5]. Аналогічна норма передбачена у п. 4 статті 18 ЗУ «Про Національну поліцію», у відповідності до вимог котрої поліцейський зобов'язаний надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я [4]. У відповідності з вимогами п. 14 статті 23 «Основні повноваження поліції» вищезазначеного ЗУ передбачено, що поліція відповідно до покладених на неї завдань «вживає всіх можливих заходів для надання невідкладної, зокрема домедичної і медичної, допомоги особам, які постраждали внаслідок кримінальних чи адміністративних правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в ситуації, небезпечній для їхнього життя чи здоров'я». Крім того, у відповідності з вимогами п. 4 статті 43 цього ж Закону поліцейські зобов'язані надавати невідкладну медичну допомогу особам, які постраждали в результаті застосування заходів примусу [4].

Отже, поліцейський повинен знати порядок та вміти вжити заходів щодо негайного надання медичної та іншої необхідної допомоги особам, які її потребують. Важливе місце у медичній підготовці поліцейських відводиться обізнаність їх з нормативно-правовими актами, котрі лежать в основі регламентації даної галузі діяльності.

Галузевими стандартами у сфері охорони здоров'я є: стандарт медичної допомоги (медичний стандарт), клінічний протокол; таблиць матеріально-технічного оснащення; лікарський формуляр. Зокрема, працівникам поліції важливо орієнтуватися в медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги [6].

Разом з тим, навіть при належній організації служби екстреної медичної допомоги при нещасних випадках чи отриманні тілесних ушкоджень вона може бути малоефективною, якщо особи, які

знаходяться поблизу потерпілого, не вміють правильно чи своєчасно надавати долікарську допомогу безпосередньо на місці події.

У системі професійного навчання поліцейських в частині конкретизації знань, вмінь і навичок щодо надання домедичної допомоги, при складанні навчальної програми дисципліни «Домедична допомога» доцільно опиратися на зміст Навчально-тренувальних програм трьох рівнів з підготовки осіб, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні надавати домедичну допомогу (затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я від 29.03.2017 № 346) [7]. Цим нормативним документом, зокрема, визначено термін «перший на місці події», котрий означає перших осіб (зокрема, поліцейського), що прибули на місце події як індивідуально, так і в складі групи до появи професійних медичних працівників (виконує базові маніпуляції для порятунку життя постраждалого з використанням мінімального набору обладнання або за його повної відсутності).

При розгляді окремих тем навчального курсу, зокрема при викладенні навчального матеріалу з суміжних дисциплін (тактико-спеціальна підготовка, спеціальна фізична підготовка, особиста безпека поліцейського тощо) корисним є обізнаність з нормами наказу МОЗ України «Про затвердження Загальних вимог щодо проведення медичного сортування постраждалих і хворих та форм медичної документації» [8].

Висновки. Отже, науково-педагогічний склад ЗВО МВС України, опираючись на вищезазначені нормативно-правові акти, повинен забезпечувати належну медичну підготовку поліцейських для формування у них готовності надавати ефективну домедичну допомогу потерпілим при нещасних випадках, котрі можуть трапитися під час несення служби з ОГП.

Обізнаність поліцейських з законодавством в галузі забезпечення домедичної допомоги потерпілим сприятиме підвищенню ефективності несення служби, підвищуватиме довіру населення до працівників правоохоронного відомства.

Перспективами подальших досліджень є, на нашу думку, проведення аналізу сучасних медичних підходів щодо рятування поранених (потерпілих) та врахування положень тактичної медицини під час проведення спеціальних поліцейських операцій та інших службово-бойових дій працівниками підрозділів Національної поліції України.

Література

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 року (із змінами, внесеними Законом України від 02 червня 2016 року № 1401-VIII). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата доступу: 29.10.2020).

2. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 03.11.2020).

3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: прийнято 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН. Док. ООН А/RES/2200 А (XXI). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042 (дата доступу: 04.11.2020).

4. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII (із змінами в редакції від 03.07.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/580-19> (дата звернення: 15.10.2020).

5. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 5 липня 2012 року № 5081-VI (із змінами та доповненнями станом на 16.10.2020). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5081-17/page1-2> (дата звернення: 06.11.2020).

6. Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги: Наказ МОЗ України від 05.06.2019 № 1269. URL: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-05062019-1269-pro-zatverdzhennja-ta-vprovadzhennja-mediko-tehnologichnih-dokumentiv-zi-standartizacii-ekstrenoi-medichnoi-dopomogi> (дата звернення: 08.11.2020).

7. Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 29.03.2017 № 346. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0346282-17> (дата звернення: 27.03.2020).

8. Про затвердження Загальних вимог щодо проведення медичного сортування постраждалих і хворих та форм медичної документації: наказ Міністерства охорони здоров'я України 18.05.2012 № 366. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-12#Text> (дата звернення: 09.11.2020).

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧИХ ПІДРОЗДІЛАХ

Довгань А. С.

Науковий керівник:

Коломієць Ю. М.

старший викладач кафедри тактико-
спеціальної, вогневої та фізичної
підготовки ОДУВС

Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1]. У структурі даного органу особливе місце посідають органи досудового розслідування.

Професійна діяльність слідчих полягає в розкритті кримінальних правопорушень і здійснюється на підставі низки нормативних документів [1; 2]. Згідно наказу МВС України від 06.07.2017 р. № 570 «Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України» на поліцейських цього підрозділу покладено низку функцій, зокрема: усебічне, повне і неупереджене дослідження обставин кримінального провадження, виявлення обставин, що викривають і виправдовують підозрюваного (обвинуваченого), надання їм належної правової оцінки та забезпечення прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень; аналіз слідчої практики, організації і результатів діяльності слідчих; розроблення та реалізація заходів щодо дотримання законодавства, зміцнення службової дисципліни, підвищення якості досудового розслідування і скорочення його строків; вивчення, узагальнення позитивного досвіду досудового розслідування, упровадження його на практиці та розроблення сучасних методик розслідування окремих видів кримінальних правопорушень тощо [2].

Виконання окреслених функцій ставить підвищені вимоги до сформованості професійно важливих якостей поліцейських, серед яких: комунікативні, психологічні, фізичні, особистісні.

За дослідженнями М. І. Ануфрієва, Ю. Б. Ірхіна, М. Н. Курка [3, с. 23] специфіка службової діяльності працівників слідчих підрозділів вимагає сформованих морально-ділових (високий рівень правової

свідомості, соціальної відповідальності; чесність, громадянська мужність; принциповість, непримиренність у боротьбі з порушеннями правопорядку; сумлінність, дисциплінованість та інші); пізнавальних (високий рівень інтелектуального розвитку; гнучкість розумових процесів; спроможність до аналізу й узагальнення інформації; уміння прогнозувати; спостережливість; творче мислення; відсутність емоційної деструкції; розвинута інтуїція; ерудованість; розвинута довільна увага; пізнавальна активність); комунікативних (уміння встановлювати та підтримувати психологічний контакт; комунікативна компетентність; широкий спектр стилів поведінки в конфліктних ситуаціях тощо) та особистісних рис (стійка адекватна самооцінка; самостійність і незалежність; сміливість; активність; відповідальність).

Науковці акцентують на домінуванні комунікативного аспекту цієї діяльності та виокремлюють риси, які є недопустимими для працівників слідства, серед яких: низький рівень моральності, безчесність, користолюбство, безвідповідальність, недисциплінованість, слабка пізнавальна активність і пам'ять, емоційна нестійкість та інші [3, с. 24-26]. Вивчення специфіки фізичної підготовки працівників слідства з урахуванням особливостей їх професійної діяльності є перспективним напрямом наукового дослідження.

Науковцями виокремлено негативні чинники службової діяльності працівників зазначеного підрозділу поліції, серед яких: значні нервово-психічні навантаження (39 %); ненормований робочий день (35 %); підвищена емоційна напруга (35 %); малорухома робота у вимушеному положенні (25 %); постійний контакт із криміногенним контингентом (15 %) [4, с. 24-26].

Необхідно відмітити, що під час виконання службових обов'язків слідчим доводиться проводити значну частину робочого часу у вимушеному положенні, зазвичай сидячи за робочим столом. Дефіцит рухів спричиняє виникнення широкого діапазону ускладнень в організмі – від незначних адаптаційно-фізіологічних до патологічних. Гіпокінезія в руховому апараті призводить до деяких дегенеративних явищ, що відображають атрофію м'язових волокон – зниження ваги й об'єму м'язів, їх скорочувальних властивостей. Погіршується кровопостачання м'язів, енергообмін. Відбувається зниження м'язової сили, точності, швидкості й витривалості під час роботи (статичної витривалості). Ці чинники з віком призводять до суттєвого зниження розумової та фізичної працездатності, погіршення стану здоров'я, діяльності основних систем організму, а за систематичної дії

спричиняють виникнення різних захворювань [5]. Низька рухова активність призводить до різноманітних порушень функцій систем організму, обміну речовин, появи надлишкової ваги, що несприятливо відбивається на стані здоров'я та викликає різного роду захворювання. Перш за все страждає серцево-судинна система (атеросклероз, гіпертонічна, ішемічна хвороба тощо), порушується стан опорно-рухового апарату. У результаті виникає явище детренованості. Понижена рухова активність несприятливо позначається на стані м'язової системи. М'язи стають в'ялими, зменшуються в розмірах. М'язовий корсет не виконує своєї головної функції (хребет не утримується в нормальному положенні), що призводить до погіршення кровопостачання мозку та, як наслідок, зниження розумової та фізичної працездатності поліцейських [5]. Помітні також атрофічні зміни частини м'язових волокон, збільшується прошарок жирової тканини між ними. Втрачається стійкість і надійність координації рухів, знижується сила й витривалість м'язів. М'язова атрофія негативно впливає на пристосувальні механізми кровообігу під час фізичного навантаження й в остаточному підсумку негативно позначається на стані здоров'я правоохоронців та їх працездатності [6]. Крім перелічених несприятливих факторів, працівники слідчих підрозділів зазнають постійного нервово-емоційного напруження, внаслідок цього відбувається зниження працездатності, підвищення частоти серцевих скорочень, дихання й тиску, ускладнюється розподілення уваги, зростає обсяг уваги та пам'яті, збільшується кількість помилкових дій, швидко настає стомлення [7].

На мою думку, достатній рівень фізичної підготовленості дає змогу послабити дію втоми або усунути її, легше переносити несприятливі умови зовнішнього та внутрішнього середовища, зберегти високий рівень працездатності, а отже, успішно виконати службові завдання.

Проаналізувавши нормативні документи, можна відмітити, що фізична підготовка працівників Національної поліції України спрямована на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності [8]. Складовими фізичної підготовки є загальна фізична підготовка та тактика самозахисту й особистої безпеки.

На підставі аналізу специфіки службової діяльності працівників слідчих підрозділів виявлено, що ситуації застосування ними

поліцейських заходів примусу стаються вкрай рідко. Це слід ураховувати під час організації навчальних занять з тактики самозахисту та особистої безпеки. Очевидним є необхідність корегування змісту фізичної підготовки поліцейських слідчих підрозділів завдяки введенню в систему службової підготовки навчальних занять, спрямованих на розвиток професійно важливих фізичних якостей. Важливим є пошук необхідних засобів фізичної підготовки.

Таким чином, проаналізувавши наукові джерела та особливості службової діяльності працівників слідчих підрозділів Національної поліції України можна сказати, що організація та зміст фізичної підготовки повинні враховувати специфіку службової діяльності. Удосконалення фізичної підготовки слідчих необхідно здійснювати завдяки введенню в систему службової підготовки навчальних занять, спрямованих на підвищення рівня загальної фізичної підготовленості.

Література

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
2. Про організацію діяльності органів досудового розслідування Національної поліції України : наказ МВС України від 06 лип. 2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17>
3. Ануфрієв М. І., Ірхін Ю. Б., Курко М. Н. Професіографічна характеристика основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України (кваліфікаційні характеристики професій, професіограми основних спеціальностей) : довідник. Київ : КІВС, 2003. 35 с.
4. Бондаренко В. В. Формування рухових умінь та навичок курсантів вищих навчальних закладів МВС України у процесі занять зі спеціальної фізичної підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Чернігів, 2012. 219 с.
5. Бондаренко В. В. Професійна підготовка працівників патрульної поліції: зміст і перспективні напрями : монографія. Київ, 2018. 524 с.
6. Вереньга Ю. В., Пронтенко К. В., Бондаренко В. В., Безпалый С. М. Фізичний стан вперше прийнятих на службу працівників ОВС України. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2013. № 5. С. 18-23. URL: <https://www.sportpedagogy.org.ua/html/journal/2013-05/13vyviau.pdf>
7. Жевага С. І., Пронтенко К. В., Безпалый С. М. Фізична підготовка викладацького складу вищих навчальних закладів МВС України : навч.-метод. посіб. Житомир, 2013. 232 с.

8. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26 січ. 2016 р. № 50. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Дулгер В. В.

декан факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції ОДУВС

Бахчеван Є. Ф.

т.в.о. завідувача кафедри тактико-спеціальної, вогневої та фізичної підготовки факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції ОДУВС

Професійна підготовка поліцейських, їх якісне навчання є однією з найважливіших проблем і одним з пріоритетних напрямів діяльності поліції на сьогодні. Зміни, які сталися і відбуваються практично в усіх сферах життя суспільства, вимагають нових професійних знань, умінь та навичок.

У рішеннях Національної поліції України неодноразово підіймалися питання, щодо необхідності підвищення рівня професійного навчання особового складу поліції, а наростаюча складність та об'єм завдань, і збільшені вимоги ефективності діяльності настійно вимагають підвищення, рівня професіоналізму поліцейських, вдосконалення процесів їх підготовки, з метою досягнення рівня підготовки який відповідатиме сучасним вимогам та викликам суспільства і держави.

Основними дисциплінами бойової і спеціальної підготовки, як для працівників правоохоронних органів так і військовослужбовців, є фізична (спеціальна фізична), тактична (тактико-спеціальна) та вогнева підготовка, основними завданнями яких є:

1) підвищення всебічної фізичної підготовленості шляхом розвитку та вдосконалення фізичних якостей;

2) формування професійно-прикладних навичок і вмінь, а також тактично грамотних та безпечних дій під час виконання службово-бойових завдань;

3) забезпечення високої професійної працездатності;

4) підвищення стійкості організму до впливу несприятливих факторів службово-бойової діяльності і навколишнього середовища;

5) виховання психологічної стійкості, упевненості у своїх силах, цілеспрямованості, сміливості і рішучості, ініціативи і винахідливості, витримки і самовладання;

6) формування готовності правоохоронців та військовослужбовців до дій в екстремальних умовах;

7) удосконалення бойової злагодженості підрозділів;

8) зміцнення здоров'я, загартування, гармонійний фізичний і духовний розвиток та ведення здорового способу життя.

Практичні заняття із зазначених навчальних дисциплін є основою практичного навчання, організації та забезпечення підрозділів і управління ними, а також готовності працівників до виконання службово-бойових завдань під час несення служби.

Забезпечення практичних занять із зазначених дисциплін - це діяльність органів управління і посадових осіб щодо створення і підтримання умов ефективного функціонування і розвитку системи професійної підготовки, яка полягає в організації і здійсненні заходів, спрямованих на створення, удосконалення і експлуатацію навчально-матеріальної бази, своєчасне і якісне матеріально-технічне, фінансове, медичне, методичне та інформаційне забезпечення.

Необхідно зазначити, що саме практичні заняття з фізичної, тактико-спеціальної та вогневої підготовки несуть в собі особливу безпекову складову, яка пов'язана з використанням прийомів боротьби (рукопашного бою), спеціальних засобів і вогнепальної зброї. Дотримання безпеки під час відпрацювання практичних навичок курсантами і військовослужбовцями та здійснення контролю за безпекою життєдіяльності і недопущення травмування особового складу під час практичних занять, вимагає від науково-педагогічного та інструкторського складу додаткового навантаження та не надає змоги здійснювати якісне викладання матеріалу одним педагогічним працівником в групах чисельністю 25-30 осіб і більше.

Так відповідно до пункту 8 розділу III Інструкції з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.10.2014

№ 1067 зареєстровано в Міністерстві юстиції України 31 жовтня 2014 р. за № 1375/26152 – навчально-тренувальні заняття, крім марш-кидків та пересувань на лижах, проводяться у складі взводу, групи, навчальної групи (не більше 15 осіб на одного керівника занять – для вищого військового навчального закладу і 30 осіб – для військової частини). Проте необхідно зазначити що, зазначена Інструкція розповсюджується лише на вищі військові навчальні заклади та військові частини Національної гвардії України, хоча тематика і методика проведення практичних занять майже не відрізняється від методики проведення і тематики за даними навчальними дисциплінами в вищих навчальних закладах МВС України зі специфічними умовами навчання що готують поліцейських.

Також необхідно зазначити що, Норми часу для планування й обліку навчальної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України 07.08.2002 № 450 зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 серпня 2002 р. за № 698/6986 – з окремих навчальних дисциплін під час проведення практичних занять, що регламентується відповідними нормативними документами, допускається поділ академічної групи на підгрупи з чисельністю до одного студента з урахуванням особливостей вивчення цих дисциплін та безпеки життєдіяльності.

Разом з цим на теперішній час в вищих навчальних закладах МВС України зі специфічними умовами навчання що готують поліцейських, як правило зазначене питання регулюється лише рішеннями вчених рад, які в свою чергу можуть відрізнятися у різних навчальних закладах, але навчальні плани підготовки є уніфікованими, і система підготовки також регулюється державними стандартами підготовки поліцейських, з чітким визначенням компетентностей яких мають набути майбутні правоохоронці.

Протягом останнього часу це питання також неодноразово поставало під час участі у спільних нарадах і обміну досвідом із закордонними колегами та показало свою ефективність під час проведення бінарних практичних занять, до яких залучались діючі поліцейські, військовослужбовці, парамедики та спортсмени.

Виходячи з вищезазначеного та з метою ефективного забезпечення проведення практичних занять з окремих навчальних

дисциплін спеціального спрямування, пропонується за підсумками роботи круглого столу звернутись до Департаменту персоналу МВС України з проханням вирішити це питання на рівні міністерства та розробити уніфікований нормативний документ який у подальшому надасть змогу планувати навчальне навантаження із розрахунку не більше 15 осіб на одного керівника занять з навчальних дисциплін: Фізична підготовка, Тактична (тактико-спеціальна) підготовка та Вогнева підготовка. Вирішення зазначеного питання і в подальшому зможе забезпечити належну організацію і проведення практичних занять на високому професійному та безпечному рівні і забезпечить набуття необхідних знань, вмінь і навичок здобувачами вищої освіти навчальних закладів МВС України зі специфічними умовами навчання, поліцейськими і військовослужбовцями.

Література

1. Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>. (дата звернення 10.10.2019).
2. Інструкції з організації фізичної підготовки в Національній гвардії України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.10.2014 № 1067
3. Норми часу для планування й обліку навчальної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України 07.08.2002 № 450
4. Положення про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції: Наказ МВС України від 16.02.2016 № 105. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0576-16>. (дата звернення 10.10.2019).
5. Положення про організацію післядипломної освіти працівників Національної поліції: Наказ МВС України від 24.12.2015 № 1625. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0076-16>. (дата звернення 10.10.2019).

ЕЛЕМЕНТИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ У УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ ТА ЇХ ВРАХУВАННЯ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ З ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Дьорова О. М.
ад'юнкт ОДУВС

Інтенсивні зміни в правоохоронній системі України, зокрема приведення роботи Національної поліції до сучасних Європейських і світових вимог, окрім створення належного нормативного підґрунтя для такої діяльності, вимагають удосконалення фахової підготовки поліцейських, підвищення професіоналізму та результативності. Адже ефективність дій поліції загалом оцінюється, з огляду на діяльність конкретних поліцейських – їх уміння спілкуватися з громадянами, ухвалювати законні та правильні рішення, адекватно поводитись у типових та екстремальних ситуаціях, професійно проводити затримання правопорушників тощо. Основу професійної підготовки поліцейського становить належна тактико-спеціальна підготовка – індивідуальна тактична підготовка до дій у типових й екстремальних ситуаціях, а також підготовка до таких дій у складі службових нарядів і груп. Тактико-спеціальна підготовка – найдинамічніша частина спеціальних знань у сфері правоохоронної діяльності. Її роль для підрозділів Національної поліції в сучасних умовах, дуже значна, адже наслідки різноманітних надзвичайних ситуацій, чи то стихійне лихо, чи значна аварія на підприємстві, транспортна катастрофа, груповий антигромадський вияв, – будуть успішно і з мінімальними втратами усунені за добре організованих дій сил, що забезпечують публічну безпеку і порядок, безпеку руху, встановлений режим у зоні надзвичайної ситуації. Тому ТСП є важливою частиною спеціальної підготовки поліцейського [4, с. 7].

На сьогодні значна кількість працівників Національної поліції проходили та проходять службу в зоні Операції об'єднаних сил на Сході нашої країни. Виконуючи бойові завдання, нерідко працівники поліції перебувають у стані стресу, що призводить до посттравматичного стресового розладу – специфічного психологічного стану. Участь у бойових діях впливає на свідомість людини, піддаючи її серйозним якісним змінам. Посттравматичні стресові

порушення сприяють формуванню специфічних сімейних відносин, особливих життєвих сценаріїв і можуть впливати на все подальше життя людини. Врахування елементів психологічної характеристики посттравматичного стресового розладу у поліцейських-учасників бойових дій є обов'язковим під час проведення занять з тактико-спеціальної підготовки.

Психіка людей, перебудована під потреби бою, виявляється непридатною до мирної обстановки, до стандартних цінностей суспільства, до оцінки мирними громадянами пережитих учасником бойових подій та ін. У цьому зв'язку з'являються можливості як додаткової психотравматизації учасників, так і породження в них неприйняття існуючих соціальних цінностей, розвитку асоціальних форм поведінки та ін. Відчуття того, що їх просто «підставили», «використали» для досягнення політичних, економічних, кримінальних та інших цілей, було характерно для американців-ветеранів В'єтнаму, для учасників бойових дій в Афганістані після 1985 року та інших військових конфліктів [2, с. 34-36]. Це стало наслідком того, що у всіх перерахованих випадках військовослужбовці, які поверталися у мирне життя, були залишені наодинці з собою, а незабаром просто забуті. Один з великих принципів морально здорового суспільства свідчить: «Як би не закінчилася війна - перемогою або поразкою, - солдата гідно повинні зустріти свій народ, свої керівники, своя сім'я» [2, с. 76]. Цей принцип не був врахований. Тисячі учасників бойових дій, які потребували звичайного схвалення, розуміння, підтримки оточуючих і не дочекалися цього, і досі поповнюють ряди психотравматиків.

Сьогодні перед суспільством, яке зустрічає учасників бойових дій із зони проведення Операції об'єднаних сил, гостро постають дуже важливі питання. По-перше, яким чином повернути суспільству повноцінних у психологічному й моральному відношенні громадян, запобігти неконтрольованій спонтанній войовничості та розгулу агресії. По-друге, як уберегти учасників бойових дій, по суті людей з «оголеною», незахищеною психікою від травмуючого впливу «жорстокого» мирного життя. По-третє, як підтримати в них віру в добре майбутнє та в те, що все, що вони пережили, не марно [3, с. 27].

Наявність у профілі переживань учасників бойових дій бажання знову брати участь у військових подіях, ненависті до супротивника, нав'язливих бойових спогадів, нічних кошмарів і агресивності прямо вказує на симптоматику посттравматичного стресового розладу [1, с. 88].

Співіснування таких суперечливих тенденцій, як почуття чесно виконаного обов'язку й відчуття, що тебе зрадили, нерозуміння того, заради чого загинули бійці жертвували життям, є основою для руйнівних внутрішньо особистісних конфліктів і їх вторинної психотравматизації [3, с. 14].

Науковці стверджують, що спостереження за поведінкою учасників локальних військових конфліктів і бесіди з ними показали, що сформований у них у бойовій обстановці комплекс особистісних змін деколи трансформується у своєрідний комплекс «воєнізованої психіки», для якого характерні специфічні феномени в потрібній сфері, у галузі ціннісних орієнтацій і соціальної взаємодії військовослужбовців [3, с. 15]. Так, як наслідок має місце спрощення когнітивної сфери учасників екстремальної діяльності, в них виокремлюється посилення жорсткості, безкомпромісності та ригідності моральних орієнтирів. Нерідко виявляється прагнення переробити цивільне життя за негласними законами людських відносин воєнного часу.

При поверненні в мирну сферу у учасників бойових дій актуалізується ціла низка потреб. Ці потреби носять універсальний характер, проте, у цьому разі, вони мають надзвичайну ступінь виразності.

По-перше, у більшості учасників бойових дій відзначається яскраво виражене бажання бути зрозумілим. Є бажання мати в контакті з оточуючими такий зворотний зв'язок, який би явно підтверджував, що вони боролися за праве діло, що їхня участь у жорстокому насильстві морально виправдана й соціально корисна та прийнятна. По суті, йдеться про дію такого механізму психологічного захисту людини, як раціоналізація, що дозволяє військовослужбовцю подолати комплекс провини, виправдатися перед самим собою, своєю совістю, зробити спогади про агресивних і жорстких вчинках менш травмуючих [1, с. 94].

По-друге, у психологічній картині переживань учасників бойових дій відзначається потреба бути соціально визнаними. Природне бажання людини бути особистістю, отримати високу оцінку своїх особистих зусиль, дій у людей, які повертаються до мирного життя, набуває особливого значення. При цьому справедливо вважається, що гідними суспільного визнання є не тільки героїчні вчинки, а й внутрішні перемоги людини над собою, вже саме те, що військовослужбовці не злякалися, чи не

дезертирували, що не симулювали тощо. Спостерігається бажання, щоб факт позитивної оцінки став відомий широкому колу людей, товаришам по службі, членам сім'ї [3, с. 26].

По-третє, важливою тенденцією, що характеризує психічний стан учасників бойових подій, є прагнення бути прийнятим у систему соціальних зв'язків і відносин мирного життя з більш високим, ніж раніше, соціальним статусом. Це пояснюється тим, що справа, яку вони робили «там», здається їм соціально більш значущою, ніж та, якою займалися військовослужбовці, які залишилися в місцях постійної дислокації частин. На підставі цього учасники бойових дій очікують особливого ставлення до себе з боку оточуючих. В іншому разі виникають різного роду синдроми, коли з боку учасників бойових дій проявляється агресивне ставлення до товаришів по службі, які не набули бойового досвіду [3, с. 37].

По-четверте, нерідко в людей, які повертаються із зони бойових дій локального воєнного конфлікту, спостерігається своєрідне «приголомшення» при зіткненнях з реальностями мирного життя. Їм важко звикнути до думки, що в той час, коли вони ризикували життям, у країні нічого не змінилося, суспільство взагалі не помітило їх відсутності [1, с. 92]. Більше того, виявляється, не всі люди поділяють їхні погляди на цілі, характер і способи ведення війни. Це може викликати стан психічного шоку, привести до серйозних психічних розладів у учасників бойових дій, сформувати в них відчуття ворожості соціального оточення.

По-п'яте, суттєвою психологічною характеристикою учасників локальних військових конфліктів є зниження порогів чутливості до соціальних впливів. Зі психологічної точки зору, вони стають ніби особливо оголеними, вразливими.

Якщо перераховані тенденції та особливості психічного життя учасників бойових дій не враховуються в роботі з ними, у тому числі під час занять з тактико-спеціальної підготовки, створюються передумови для виникнення складних психологічних і соціальних наслідків. Разом з відчаєм, фрустрацією, апатією у таких осіб можуть розвиватися особистісні трансформації, складатися перекручена, патологічна картина світу, формуватися агресивна, конфліктна поведінка. Непідготовлене, стихійне зіткнення учасників бойових дій з реаліями мирного життя загрожує посиленням їх психотравматизації та маніфестацій посттравматичних стресових розладів. Таким чином, підсумовуючи, слід наголосити, що вищевказані елементи

психологічної характеристики посттравматичного стресового розладу у поліцейських-учасників бойових дій є обов'язковими для врахування під час занять з тактико-спеціальної підготовки.

Література

1. Підчасов Є. В. Аналіз соціально-психологічних проявів ПТСРВ осіб, які приймали участь у бойових діях / Підчасов Є. В., Ломакін Г. І. Проблеми екстремальної та кризової психології. 2011. Вип. 10. С. 86-98.

2. Психологія боя: посібник / Грицевич Т. Л., Гузенко І. М., Капінус О. С. та ін.; за ред. А. М. Романишина. Львів: Видавництво «Астролябія», 2017. 352 с.

3. Психологічне супроводження працівників органів внутрішніх справ, які брали участь у бойових діях: методичні рекомендації / уклад.: Бардова М. А. Одеса: ОДУВС, 2014. 55 с.

4. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навч. посібник / С. В. Албул, О. Т. Ніколаєв, О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО УСУНЕННЯ ПОМИЛОК ПРИ ВИКОНАННІ ПРИЙОМІВ ЗАТРИМАННЯ ТА КОНВОЮВАННЯ

Журавльов Д. Р.

курсант 1-го курсу, факультету № 1,
ОДУВС

Науковий керівник:

Проскурня Є. Є.,

старший викладач кафедри тактико-
спеціальної, вогневої та фізичної
підготовки ОДУВС

В діяльності поліції бувають випадки, коли для припинення неправомірних дій превентивні заходи є не досить дієвими. Тому, поліцейським не залишається вибору окрім як, застосовувати заходи примусу, а саме фізичну силу до осіб які порушують громадський порядок. І на превеликий жаль бувають інциденти коли

працівники поліції не вміло або не вдало використовують прийоми затримання та конвоювання. Через що нерідко траплялися випадки коли особі вдавалося вирватися з рук правоохоронців та завдати йому шкоди. Тому, щоб досягти бажаного результату та уникнути такого казусу в своїй роботі, потрібно звертати увагу на такі найпоширеніші помилки під час виконання прийомів затримання та конвоювання.

У прийомі “Загин руки за спину “замком” при підході спереду” розповсюдженими помилками є: кисть руки не спрямована до низу і не перешкоджає витягуванню руки правопорушника з кешені; ривок блокованої руки проводиться не на себе, а паралельно тулубу.

Рекомендації щодо усунення цих помилок: кисть руки повинна бути спрямована долонею вниз і блокувати руку правопорушника в кишені; ривок виконувати енергійно до себе на груди з наступним розворотом праворуч, натискаючи ліктьовий суглоб правопорушника.

У прийомі “Загин руки за спину “ривком” при підході спереду”

Характерні помилки: захват, виконаний на зап'ястя, а не на ліктьовий суглоб; виведення з рівноваги і удар.

Рекомендації щодо усунення: комбінація за ліктьовий суглоб та розвороту тулуба дає більше зусилля для виконання прийому; розташування з правого боку на одній лінії із правопорушником дає кращу можливість контролю за поведінкою правопорушника та практично виключає спробу контратакувати лівою рукою, ногою при конвоюванні.

Під час виконання прийому “Занин руки за спину при підході ззаду поштовхом”

Помилки: при згинанні руки правопорушник не виведений з рівноваги; поштовх виконаний не у ліктьовий суглоб; поліцейських знаходиться в нестійкому положенні.

Спосіб усунення помилок: згинання руки правопорушника в ліктьовому суглобі повинно проводитися енергійним поштовхом долоні в третину плеча; при підході та виконанні прийому треба знаходитись на півкроку справа, що поліпшує виконання прийому та дозволяє швидше перейти до конвоювання.

У прийомі “Руки за спину “нирком” при підході спереду”.

Помилки: на початку прийому рука правопорушника захоплена однією рукою; після захвату поліцейський заходить за спину правопорушника;

Рекомендації щодо усунення помилок: розвертати правопорушника спиною до поліцейського слід за рахунок активного ривка за

руку, змушуючи зробити його кроку перед; лівою рукою натискаючи на правий лікоть правопорушника, звести його собі за спину так, щоб плече лежало на правому боці поліцейського.

Під час виконання прийому “Важіль руки назовні”.

Характерні помилки виконання прийому: захоплення руки і ударного відбуваються не одночасно; рука правопорушника захоплена не за зап'ястя, а за передпліччя.

Рекомендації щодо усунення помилок: бути більшу важним під час виконання; для здійснення больового впливу необхідно виконати поворот кисті й передпліччя правої руки ліворуч, униз-назовні.

У прийомі “Важіль руки всередину при підході спереду”.

Помилки що трапляються частіше всього: плече не щільно притиснене до стегна і тулуба працівника; захоплена рука зігнута в ліктьовому суглобі; Зауваження на які слід звернути увагу: захоплену руку натягнути так, щоб вона була перпендикулярна тулубу правопорушника і паралельна підлозі. Лікоть необхідно спрямувати вперед-уверх;

У прийомі “Затримання правопорушника способом “під руку”

Найчастіше припускаються таких помилок: поліцейські намагаються зігнути руку правопорушника однією рукою; поліцейський схрещує пальці в захваті; Рекомендації щодо усунення цих помилок: згинання руки потрібно проводити обома руками та після розслабляючого удару;

У прийомі “Важіль руки через шию при підході спереду (збоку)”

Характерні помилки: не виконане глибоке захоплення руки правопорушника; зап'ястя не викручене та не пряма рука; поліцейський не тримає ліву руку правопорушника що може привести до удару;

Рекомендовані дії щодо усунення помилок: під час виконання прийому одночасно з нанесенням розслабляючого удару витягнути праву руку правопорушника; лівою рукою утримувати ліву руку правопорушника за зап'ястя.

Література

1. Спеціальна фізична підготовка: Навчальний посібник для курсантів ВНЗ МВС України/ В. О. Криволапчук, М. С. Кримська, С. М. Решко, С. Є. Бутов / під. заг.ред. проф. Є. М. Моїсєєва та проф. О. Ф. Долженкова. К.: КНУВС, 2009. 209 с

2. Чунусов М. А. Спеціальна фізична підготовка. Міри фізичного впливу :Посібник / М. А. Чунусов. Сімферополь: Таврія, 2003 260 с

3. Бокій О. М. Кидки та прийоми боротьби :Методичні рекомендації / О. М.Бокій, В. В. Домінца, А. В. Ком'яга та ін. Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2012. 52 с

4. Запаражанов О. В. Прийоми затримання правопорушників: Навчально-методичний посібник / О. В. Запаражанов, В. А. Дідковський. К.: НАВСУ, 2003. 34 с

5. Бабенко В. Г. Заходи фізичного впливу :Методичні рекомендації / В. Г. Бабенко, О. В. Попов, І. В. Янко.К.:РВВ МВС, 2001. 24 с

УДОСКОНАЛЕННЯ ВИВЧЕННЯ ТЕХНІКИ БОЙОВОГО САМБО КУРСАНТАМИ

Затурська К. О.

курсант 203 навчального взводу
Херсонського факультету ОДУВС

Науковий керівник:

Зінковський А. С.

старший викладач кафедри спеціальної
фізичної та вогневої підготовки

Професійна підготовка курсантів є актуальною темою сьогодення, це пояснюється тим, що фізичний розвиток поліцейських, так само як і інтелектуальних, є основою даної професії.

Тому необхідно зазначити, що однією з основних складових навчання курсантів є розвиток своїх фізичних можливостей, удосконалення спортивних навичок.

На сьогоднішній день спостерігається зростання прояву інтересу та уваги курсантів-спортсменів закладів вищої освіти (далі – ЗВО) правоохоронного профілю до такого складного за своєю технічною характеристикою виду спортивних єдиноборств як бойове самбо.

Цей вид бойового мистецтва набуває значної популярності в колах курсантського співтовариства та не тільки, тому що має прикладне значення для працівників Національної поліції України (далі – НПУ), яким доведеться зустрічатися з різноманітними проявами агресивної поведінки правопорушників під час професійно-службової діяльності [1].

Одним із головних етапів підготовки у бойовому самбо є вивчення ударно-кидкової техніки. Що стосується техніки кидків, то курсантами постійно на заняттях з фізичної підготовки розглядаються базові кидки такі, як: кидок через бедро, задня підніжка, кидок через плече та інші. Вивчення ударної техніки поліцейськими буде дуже доцільним під час несення служби та реакції на агресивні дії з боку правопорушників. Також вивчення правоохоронцями бойового самбо дозволяє швидко опанувати нові теми з фізичної підготовки поліцейськими, які є більш складними за своїми технічними діями та порядком виконання [2].

Самбо – не тільки вид спортивного єдиноборства і система протидії противнику без застосування зброї, а й система виховання, що сприяє розвитку морально-вольових якостей, патріотизму і громадянськості. Заняття самбо формують твердий характер, стійкість і витривалість, сприяють виробленню самодисципліни і розвитку якостей, необхідних для досягнення життєвих цілей. Самбо формує людей, здатних постояти за себе, за свою сім'ю, за Батьківщину.

Бойове самбо ще в 30-х роках 20 століття набуло широкого поширення для підготовки людей, що несуть службу в силових структурах. Бойове самбо поєднує в собі безліч ударів і прийомів, що робить його схожим на багато східні єдиноборства з тією лише відмінністю, що самбо – це національне бойове мистецтво.

Самбо включає найбільш ефективні прийоми і тактику різних видів спортивних єдиноборств, бойових мистецтв і народних видів боротьби: кулачного бою, російської, грузинської (чидаоби), казахської (казакшакурес), татарської, бурятської боротьби; фінсько-французької, вільно-американської, англійської боротьби Ланкаширські і кемберлендського стилів, швейцарської, японської дзюдо і сумо та інших видів єдиноборств. Така система, спрямована на пошук всього передового і доцільного, лягла в основу філософії самбо – філософії постійного розвитку, поновлення, відкритості до всього найкращого. Разом з прийомами боротьби самбо ввібрало в себе і моральні принципи народів, які передали самбо частину своєї культури. Ці цінності дали самбо силу пройти через суворі випробування часом, вистояти і загартуватися в них. І сьогодні діти, займаючись самбо, не тільки вчать захищати себе, а й отримують досвід гідної поведінки, заснованого на цінностях патріотизму[3, с. 37].

Як висновок, хочу зазначити, що майбутні правоохоронці повинні володіти не тільки професійними якостями, необхідними для

службової діяльності, а й намагатися якомога більше вдосконалювати себе у сфері фізичної підготовки. Адже, це є невід’ємною складовою у роботі кожного правоохоронця.

Література

1. Про Національну поліцію від 02.07.2015 № 580 : Закон України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 06.10.2020)
2. Жуков А. Г., Тихонов В. А., Шмелев О. А., Боевое САМБО для всех. Хмельницький, 1991. 256 с.
3. Гаткин Е. Я. Букварьсамбиста. М.: Просвещение, 2012. 134 с.

ІДЕОМОРНЕ ТРЕНУВАННЯ ЯК СПОСІБ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК ПРАКТИЧНОЇ СТРІЛЬБИ

Захаренко Л. М.

кандидат психологічних наук,
старший науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем психологічного
забезпечення та психофізіологічних
досліджень НАВС

Ідеомоторне тренування (від давн.-грец. *idéa* – ідея, образ; лат. *motor* – той, що призводить до руху) – це уявне «прогрівання» майбутньої діяльності [1]. Основу ідеомоторного тренування становить схожість ефектів реального і уявного руху, але тільки в тому випадку, якщо уявний руховий акт був раніше освоєний в реальності.

Науково доведено, що уявлення рухів викликають у відповідних м’язових групах, які виконують ці рухи в реальності, підвищення їх біоелектричної активності. Рух починається в головному мозку у вигляді уявного образу майбутнього руху, його ідеї. Цей уявний образ («малюнок») потім переходить у виконавчу частину організму (м’язи, суглоби тощо), яка фізично реалізує ідею руху, попередньо запрограмовану в головному мозку. Так мислене уявлення про рух м’язів переходять у реальне виконання цього руху (тобто, з’являються нервові імпульси, що забезпечують рух, як тільки виникає уявлення про нього). Одночасно проявляється ефект, подібний до реальної діяльності, у кірковому відділі рухового аналізатора. Зазвичай рухові уявлення поєднуються з вегетативними змінами.

На початковому етапі оволодіння ідеомоторним тренуванням потрібно чітко уявити свою майбутню діяльність: чим точніше уявлення про майбутню модель дії, тим більші можливості її успішного здійснення.

У ідеомоторному тренуванні уявлення виконує три основні функції:

- 1) програмуючу (базується на уявленні про ідеальний рух);
- 2) тренувальну (основана на уявленнях, що супроводжують процес набуття навички);
- 3) регуляторну (базується на уявленнях про можливу корекцію та контроль рухів, зв'язках окремих елементів).

Уявне ідеомоторне «програвання» дій (що, коли, як необхідно робити) розпочинається з чіткого усвідомлення зовнішнього образу руху («зовнішнього малюнка»), а потім «внутрішнього малюнка» – комплексу тактильних і м'язово-суглобових відчуттів. Зовнішній образ руху усвідомлюється людиною легко, не потребує спеціального зосередження. Складніше сприймаються нею м'язово-суглобові відчуття: спочатку усвідомлюється м'язова напруга, потім – напруга в суглобах, і лише в ході виконання вправ ці відчуття піднімаються до рівня свідомості. Так людина свідомо виділяє просторові (амплітуда, форма, напрямок руху), тимчасові (тривалість, послідовність руху) та силові (напруга руху) відображення.

Ідеомоторне тренування – це регуляція психічних станів, яка за умови правильної організації дозволяє вдосконалювати техніку виконання вправ і сприяти її збереженню після перерви в тренуваннях.

Правила ідеомоторного тренування:

1. Створити точний образ руху, що виконується подумки, побачити його виразний «зовнішній малюнок». Якщо цього немає, краще ідеомоторне тренування не розпочинати.

2. Уявний образ руху обов'язково повинен бути пов'язаний з його м'язово-суглобовим відчуттям, тільки тоді це буде ідеомоторне уявлення. Для досягнення успіху в ідеомоторному тренуванні потрібно відчувати уявно створений зоровий образ руху.

3. Уявляючи подумки конкретний рух, необхідно супроводжувати його словами, вимовляти пошепки (або подумки) опис цього руху. При цьому слова повинні визначати бажаний стан, а не заперечувати помилковий (вимовляти фрази без частки «не», наприклад: «розслабити руку», замість «не стискати рукою»).

4. Перед вивченням нового рухового елемента потрібно мислено «побачити» його виконання в уповільненому темпі. Це сприяє більш якісному уявленню руху, успішнішому його виконанню.

5. Ідеомоторне тренування вправ доцільно проводити спочатку в уповільненому темпі, потім – у прискореному.

6. Опановування новим технічним прийомом доцільно проводити в позі, по можливості близької до тієї, в якій реально виконується дана вправа (при достатньому оволодінні ідеомоторним тренуванням можна чітко уявляти всі реальні рухи, перебуваючи в звичайній позі, у якій проводяться заняття із психічної саморегуляції).

7. Якщо під час проведення ідеомоторного тренування тіло здійснює ініціувальні рухи, ніби включаючись у реальне виконання вправи, перешкоджати цьому не потрібно. Можна свідомо супроводжувати уявний рух з його реальним здійсненням, уявляючи в руці зброю. Інтенсивне повторення подумки виконаного руху сприяє стабілізації і закріпленню навичок.

8. Безпосередньо перед реальним виконанням завдання уникайте думок про його результати (думка стрілка про вистріл в «десятку» заважає точним уявленням про технічні елементи виконання пострілу, що призводить до невдачі). Для досягнення бажаного результату потрібно думати не про бажаний результат, а спиратися на уявні образи тих дій, які ведуть до цього результату.

9. Перед початком ідеомоторних тренувань важливо виконати кілька реальних дій для формування необхідного розвитку відповідних відчуттів, тому що без цього уявне ідеомоторне «програвання» своїх дій малоефективне.

Дотримання ідеомоторного образу побудови рухів дозволить досягти потрібного результату швидше, ніж звичайний метод «проб і помилок».

Ідеомоторне тренування може використовуватись:

– як відносно самостійний метод зниження м'язового тону і досягнення стану релаксації;

– як прийом уявного самопрограмування в стані релаксації (вправи ідеомоторного тренування застосовуються на фоні стану аутогенного занурення, з метою уявного відпрацювання певних рухових програм майбутньої діяльності).

Отже, ідеомоторне тренування полягає в свідомому уявленні техніки рухів. Поєднання ідеомоторного і фізичного тренування дозволяє досягнути дієвого покращення результатів стрільби. При цьому вплив ідеомоторного тренування на формування умінь і навичок найефективніший, коли стрілок попередньо ознайомлений з вправами і діями або має певний «руховий» досвід. За допомогою

лише ідеомоторного тренування можуть досконально оволодіти новою вправою (чи дією) без попереднього реального її виконання окремі висококваліфіковані спортсмени-стрілки.

Література

1. Леонова А. Б., Кузнецова А. С. Психологические технологии управления состоянием человека : монографія. М.: Смысл, 2013. 311 с.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ТА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ КУРСАНТІВ ЩОДО ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Каменщик О. В.

старший викладач кафедри спеціальної
фізичної та вогневої підготовки
Херсонського факультету ОДУВС

Чуприна Ю. П.

курсант 2-го курсу
Херсонського факультету ОДУВС

Вміст обраної сфери діяльності курсантів ВНЗ МВС не аби як відрізняється від більшості людей інших професій, у тому числі і ризиконебезпечних. Темп роботи є невинормований, складний, має певні риси, стресовий, більш впливає на емоційний стан. Для якісних показників на роботі майбутні працівники Національної поліції України повинні максимально зібрати та усвідомити потрібну інформацію впродовж короткого проміжку часу, а для цього, насамперед, повинні бути психологічно підготовлені для використання накопичених даних.

Актуальним є дослідження необхідності якісної психологічної підготовки курсантів вищих навчальних закладів МВС України до застосування вогнепальної зброї. При цьому, неодмінною умовою є її правомірне та успішне застосування, тобто, ураження злочинця в умовах обмеженого часу і, бажано, першим пострілом. Для правомірного застосування і використання вогнепальної зброї потрібно бездоганно знати заходи безпеки при поводженні з нею, а також правові підстави та порядок її застосування і використання відповідно до законодавства України. Одним із завдань практичної

частини вогневої підготовки є штучне ситуативне наближення курсантів до зустрічі зі злочинним елементом. Всі ці фактори викликають значний тиск на психіку курсанта поліції і вимагають від нього рішучості, динаміки, впевненості у своїх діях, швидкості у прийнятті рішень й майстерного володіння зброєю.

Можна провести паралель між психологічними особливостями вогневої підготовки курсанта вищого навчального закладу МВС, спортсмена та психолога. Серед інших рис, які мають бути притаманні правоохоронцям: вихованість, чесність, справедливість, адекватність, оперативність і незалежність від керівництва. Поліцейський повинен володіти навичками пристосування до будь-якої ситуації. Аналізуючи досвід змагань з практичної та прикладної стрільби, слід зазначити, що часто стрільці, володіючи бездоганною технікою, програвали змагання тому, що недостатньо приділяли увагу тренуванню вольових якостей [1, с. 49].

Лі. М. Вайнштейн підкреслює, що здібності до оволодіння технікою пострілу полягають не в анатомічній будові м'язів, а в характері управління їх діяльністю з боку центральної нервової системи. Другою стороною, яка визначає здібності стрільця, є його вміння зберігати оптимальну працездатність в емоційно напруженій обстановці змагань [2, с. 78].

Зокрема, на думку Спілбергера, особистісна тривожність – це мотив або схильність до поведінки, що призводить людину до сприйняття широкого діапазону об'єктивно безпечних (фізично або психологічно) обставин як загрозливих та до реагування на них реакціями стану тривоги, диспропорційними інтенсивності величині реальної небезпеки [3, с.66]. Наприклад, якщо взяти двох курсантів які опинилися в ідентичних умовах (виконати завершальний постріл, який вплине на результати семестрової оцінки) і при цьому мати абсолютно протилежні реакції стану тривоги. Це пояснюється характерними особливостями, тобто, різними рівнями особистісної тривожності. Високо тривожна людина вже задовго до очікуваних подій переживає конкретну обстановку. Виникають порушення сну, нав'язливі ідеї та уявлення. З наближенням подій цей стан посилюється. Зростаюча емоційна напруга викликає звуження свідомості, нав'язливі думки, некерованість уваги, дезорганізацію навичок. Це часто призводить до перевитрати енергії.

Існує безпосередній взаємозв'язок між рівнем особистісної тривожності та станом тривоги. Як свідчать дослідження, люди з високими показниками особистісної тривожності мають більш

значний стан тривоги. Проте, цей зв'язок може бути відносний. Наприклад, якщо взяти курсанта під час виконання вправи зі стрільби, який має високі показники особистісної тривожності, може мати великий досвід поведінки за таких ситуацій і тому не відчуватиме значного стану тривоги. Або курсант з високими показниками особистісної тривожності може опанувати техніку зниження стану тривоги за оцінюваних ситуацій. На підставі рівня особистісної тривожності людини можна судити про її реакції у загрозованих умовах [3, с.68; 4, с. 402].

У процесі занять з вогневої підготовки у курсантів формуються навички стрільби і поводження з вогнепальною зброєю, що впливає на зниження рівня ситуативної тривожності, як можна спостерігати. Наприклад, якщо провести логічне дослідження та дати аналогічно схожу швидкісну вправу зі стрільби курсантам II та IV курсів, то результати менш досвідчених стрільців II курсу будуть значно нижчими за результати курсантів IV курсу. Це обумовлено тим, що умови виконання швидкісної вправи характеризуються більшою інтенсивністю і швидкоплинністю, які значно впливають на стан тривоги курсантів під час виконання вправи. Однак, постійні тренування сприяють зниженню рівня ситуативної тривоги.

Таким чином, проведені дослідження дозволяють зробити висновок, що рівень тривожності курсантів значно впливає на їх результати стрільби. Також необхідно зазначити, що під час систематичних тренувань зі стрільби тривожність може досягати оптимального рівня, який дозволяє показувати кращі результати у стрільбі. Виходячи з цього, під час проведення занять з вогневої підготовки необхідно враховувати показники тривожності курсантів. При цьому значну увагу слід приділяти індивідуальному підходу у навчанні. Використання даних про психологічні властивості курсантів та їх вплив на результати у навчально-тренувальних стрільбах допоможе розробити більш ефективну методику проведення занять, сприятиме удосконаленню процесу вогневої підготовки курсантів навчальних закладів МВС України.

Література

1. Бураков А. М. Подготовка общественных тренеров и инструкторов по пулевой стрельбе. М.: ДОСААФ, 1987. 117 с.
2. Корх А. Я. Спортивная стрельба М.: Физкультура и спорт, 1987. 255 с.

3. Вейнберг Р. С., Гоулд Д. Психологія спорту. К.: Олімп, літ., 2001. 336 с.

4. Немов Р. С. Психологія. М.: Гуманиг. изд. Центр ВЛАДОС, 1998. 576 с.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кіріченко А. В.

курсант 4-го курсу Херсонського
факультету ОДУВС

Науковий керівник:

Голенко Н. М.

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри спеціальної фізичної та
вогневої підготовки Херсонського
факультету ОДУВС

З кожним днем злочинність в Україні не зменшується, а навпаки збільшується. Така криміногенна ситуація розвивається в складних політичних та соціально-економічних умовах. У зв'язку з цим погіршується стан законності та правопорядку в країні, тому потрібно використовувати усі можливі заходи, щодо удосконалення можливостей правоохоронців протистояти правопорушенням. Покращення криміногенної ситуації залежить від знань, які майбутні офіцери поліції отримають у закладах вищої освіти Міністерства внутрішніх справ (далі – ЗВО МВС), де вони повинні навчитись компетентно діяти у будь-яких екстремальних ситуаціях. В таких умовах, проблема фізичної підготовки особового складу до виконання завдань за призначенням є досить актуальною.

Фізична підготовка – це комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності [1].

Ведерніков В. А. проаналізувавши літературу та практичний досвід наголошує, що рівень підготовленості курсантів недостатній. Цьому існує багато причин:

- діяльність правоохоронців проходить в нових умовах, а його навчання та підготовка в цілому здійснюється за старими принципами, критеріями та методичними рекомендаціями;

- низький рівень підготовки правоохоронців (фізичної, спеціальної, психологічної, професійно-прикладної);

- невідповідність рівня підготовки до Європейського;

- недоліки професійного відбору молоді до правоохоронних органів;

- недостатнє практичне обґрунтування комплексного навчання тактико-спеціальної, фізичної та підготовки зі зброєю;

- низький рівень мотивації до вдосконалення власної професійної підготовленості та розвитку фізичних та спеціальних якостей;

- аналіз фізичної підготовленості курсантів на різних етапах контролю свідчить про недостатність обов'язкових занять у процесі навчання;

- низький рівень підготовленості молоді свідчить про те, що стан організації професійно-прикладної фізичної підготовки не відповідає сучасним вимогам та стандартам якості професійної освіти, яка недостатньо враховує специфіку цільової спрямованості виробничої діяльності. Проблема підготовки висококваліфікованих співробітників, які володіють сучасними методами пошуку, обробки та систематизації умінь з метою підвищення своєї кваліфікації, набуває все більшої актуальності, так головною метою є сприяти розвитку в правоохоронців потреби у самостійному здобуванні власних знань, необхідних для професійної діяльності [2, с. 140-141].

Для формування та удосконалення фізичних і спортивних навиків у курсантів викладачі обирають найбільш ефективні та необхідні засоби, методи і форми навчання. При цьому, велика кількість навчального матеріалу залишається не засвоєною, через певні причини, а саме:

- загальний низький початковий рівень фізичної підготовленості курсантів (так званий “доступний” рівень). Фізична підготовленість у понад 40% абітурієнтів є низькою і з року в рік погіршується [3];

- питання індивідуального характеру майбутніх поліцейських (слабка воля, відсутня мотивація покращення своїх фізичних можливостей);

- вузька спеціалізація навчальної програми та навчального матеріалу (тематичний план не охоплює усіх проблемних питань з удосконалення психофізичного стану, оволодіння прийомами боротьби та рукопашного бою при затриманні правопорушників або припиненні їх протиправних дій);

- занадто мала кількість навчальних годин, які виділяють на загальну та спеціальну фізичну підготовку [4, с. 97].

Відповідно до ст. 42 Закону України «Про Національну поліцію» [5] поліцейські для виконання покладених на них завдань уповноважені на застосування заходів фізичного впливу (сили); застосування спеціальних засобів; застосування вогнепальної зброї. Закінчивши ЗВО МВС курсант повинен мати добру фізичну та тактичну підготовку, вміти правильно застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю.

Стан спеціальної фізичної підготовки курсантів постійно потребує підтримання та удосконалення, тому для його підвищення під час занять потрібно акцентувати увагу на збільшенні моделювання ситуаційних завдань максимально наближених до оперативних, наприклад припинення правопорушення, затримання та конвоювання особи яка його вчинила. Такий підхід до спеціальної фізичної підготовки з використанням умов максимально наближених до оперативних допоможе майбутнім офіцерам поліції бути готовим діяти в покладених на них особливих умовах під час виконання повноважень та грамотно оцінювати обставини в стресових ситуаціях. Під час високих фізичних та психологічних навантажень поліцейський може не виконати завдання та поставити під загрозу своє життя і своїх товаришів, тому потрібно готувати та загартовувати курсантів з самого початку навчання до стресових ситуацій.

На нашу думку, використання кросфіту значно сприятиме покращенню фізичних якостей, що визначають стійкість організму.

Проблема постійного удосконалення фізичної підготовки курсантів надає підстави для використання засобів кросфіту, адже це зробить значний вплив на покращення рухомих здібностей, зміцнення здоров'я, фізичної працездатності організму. Надалі потрібно удосконалювати форми та методи спеціальної фізичної підготовки в процесі навчання курсанта, щоб забезпечити повне та неупереджене виконання ними покладених на них повноважень, під час професійної діяльності. Моделювання оперативної обстановки сприятиме формуванню високого рівня професійних навичок в умовах розвитку комплексу фізичних та психологічних якостей поліцейських.

Література

1. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС

України від 26.01.2016 № 50 // База даних “Законодавство України” / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0260-16> (дата звернення: 04.11.2020).

2. Ведерніков В. А. Актуальні проблеми та інноваційні підходи до вдосконалення системи фізичної та спеціальної підготовки співробітників правоохоронних органів. XV Міжнародна науково-практична конференція. 2015. С. 140-143

3. Мартишко А. Ю., Рябуха О. С. Особливості формування теоретичних і методичних знань із фізичної підготовки поліцейських. Юридична психологія. 2016; 2 (9): 91-98.

4. Римик В. Р., Вербовий В. П. Сутність професійно-прикладної фізичної підготовки майбутніх поліцейських. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. 2019. Листопад 27; 34: С. 93-103

5. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 04.11.2020).

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ПРОВІДНИЙ НАПРЯМ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Кириченко В. Д.

курсант 4-го курсу Херсонського
факультету ОДУВС

Науковий керівник:

Голенко Н. М.

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри спеціальної фізичної та
вогневої підготовки Херсонського
факультету ОДУВС

Фізичне виховання особового складу працівників Національної поліції в Україні – це важливий процес надання спеціалізованої фізичної підготовки до професійного несення служби зі специфічними умовами. Педагогічна сторона фізичної підготовки в цілому повинна гарантувати збереження не тільки здоров'я, а й творчої й трудової активності. Крім того, належний розвиток фізичних якостей поліцейського впливає на його професійно важливі

вміння й навички, необхідні для ефективного виконання службово-оперативних завдань [4]. Також дуже вагомим аспектом у цій сфері є доведення до належного рівня набутих знань та навичок для того, щоб навчити кожного майбутнього працівника Національної поліції застосовувати це в повсякденному житті саме для подальшого самовдосконалення.

Поліцейські мають розвивати здатність переносити різноманітні фізичні навантаження так, щоб їх працездатність не знижувалася під час виконання службових задач, які постають перед органами (підрозділами) поліції. З цього можна зрозуміти, що для ефективного виконання професійних обов'язків працівнику поліції необхідно акцентувати увагу не тільки на відповідних професійних та особистих якостях, а й на належному стані здоров'я взагалі та достатньому рівні фізичної підготовки.

Фізична виховання як напрям підготовки працівників поліції – це сукупність взаємопов'язаних заходів, орієнтована на початкове формування та подальше вдосконалення рухових умінь та навичок, розвиток фізичних якостей працівника поліції з урахуванням певних особливостей його службової діяльності. Фізичне виховання будується на основі планового та системного характеру. До внутрішньої системи фізичної підготовки належать:

- 1) загальна фізична підготовка (далі – ЗФП);
- 2) тактика самозахисту та особистої безпеки;
- 3) масові спортивні заходи та додаткові секційні заняття з різноманітних видів спорту [5, с. 9].

Процес фізичної підготовки має на меті сформувати та вдосконалювати в поліцейських:

- рухові якості і навички, які необхідні у повсякденній діяльності та в екстремальних умовах;

- витримки, швидкісних і силових навичок, які спрощують процес переслідування правопорушника та надають перевагу в силовому протистоянні під час його затримання;

- здатності до самоконтролю за власним фізичним станом і станом здоров'я під час виконання тих чи інших фізичних вправ;

- безпосереднього застосування відповідних прийомів самозахисту, заходів особистої безпеки, фізичного впливу на правопорушника на практиці тощо [2].

Зміст фізичного виховання працівників поліції охоплює як теоретичні знання, методики розвитку фізичних якостей, так і

практичні навички застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та способів допомоги людині, яка потопає. Фізичні вправи в процесі їх виконання необхідно поєднувати з дотриманням передбачених гігієнічних вимог та заходів, що спрямовані на запобігання травматизму під час тренувань.

Крім того, фізична підготовка проводиться під постійним наглядом фахівця медичного підрозділу органу (підрозділу, установи) поліції, в якому проходять відповідні заняття. Висновок про стан здоров'я працівника поліції надає медичний підрозділ за результатами його обов'язкового щорічного медичного обстеження або в окремому порядку, у випадку перенесення працівником захворювання або ж отримання травми чи поранення [5, с. 10].

Відповідно до вимог наказу МВС України від 26 січня 2016 року № 50 заняття з фізичної підготовки мають бути практично спрямованими (не менше, ніж 90 % загального навчального часу із цього виду підготовки). Цей факт в котрий раз підтверджує потребу в засвоєнні відповідних теоретичних і методичних знань та забезпечує значне підвищення цілеспрямованості й загальної ефективності фізичної підготовки поліцейських [2].

Критеріями оцінки рівня фізичного виховання поліцейських є рівень безпосередньої фізичної підготовленості, володіння технікою самозахисту й тактикою застосування заходів фізичного впливу згідно з Законом України «Про Національну поліцію» в штатних й екстремальних ситуаціях оперативно-службової діяльності [1].

У зв'язку з вищезазначеним важливим аспектом є вибір засобів (вправ), які повинні входити до комплексу фізичної підготовки працівника поліції, важливо, щоб вони цілком сприяли реалізації принципу переносу тренувального ефекту від виконання цих вправ на його професійну діяльність. У такому випадку можна застосувати відомі ще з теорії та практики фізичної підготовки типи переносу ефекту вправ: односпрямований перенос якостей (наприклад, витривалості), які набуваються на заняттях з бігу, плавання та ін., та різномірний перенос якостей (наприклад, сили та швидкості). Перенос набутих характеристик у загальному вигляді формує здатність застосовувати якості, сформовані за інших умов. Наприклад, навички подолання перешкод, ходіння по нестійкій опорі тощо, які працівник набуває на заняттях зі службової підготовки,

застосовують у реальній ситуації під час затримання небезпечного злочинця [3, с. 228].

Підсумовуючи все вищезазначене, можна зробити висновок, що фізичне виховання є одним з провідних напрямків підготовки майбутніх поліцейських. Одним із головних завдань фізичного виховання є правильний вибір засобів як загальної фізичної підготовки, так і спеціальної.

Було проведено аналіз чинного законодавства, яке регламентує положення щодо фізичної підготовки поліцейських. Отож метою фізичної підготовки поліцейських виступає збереження здоров'я та трудової активності на належному рівні, забезпечення фізичної готовності, усебічний розвиток фізичних якостей поліцейських, набуття теоретичних та методичних знань, формування професійно-прикладних та життєво важливих умінь і навичок, необхідних для виконання службових завдань.

Література

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. Дата оновлення: 22.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 06.11.2020)
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50. Дата оновлення: 17.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#Text> (дата звернення: 06.11.2020)
3. Професійно-прикладна фізична підготовка як важливий елемент загальної підготовки працівників національної поліції. О. А. Чичкан, Б. Ю. Музика, Т. І. Мороз. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України. Харків. 2019. С. 227-229.
4. Селюков В. С., Кушніренко Р. О., Константинов Д. В. Фізичне виховання як напрям підготовки поліцейських в Україні. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 4. С. 338-340.
5. Фізична підготовка працівників Національної поліції України: навч. посіб. В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко, О. В. Кузенков. Київ. Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019. 98 с.

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ СПРЯМОВАНИЙ НА ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Козак А. С.

курсант 2-го курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування ОДУВС

Науковий керівник:

Ком'яга А. В.

ст. викладач кафедри тактико-
спеціальної, вогневої та фізичної
підготовки ОДУВС

Поліцейські завжди повинні бути у гарній фізичній формі. Багато наших службових обов'язків, передбачатимуть раптові сплески фізичної активності, такі як біг, щоб піймати підозрюваного чи врятувати життя.

Правоохоронець повинен бути у найкращому фізичному стані у будь-який час, оскільки це є вимогою з дня, коли вони розпочали навчання в поліцейській академії. Вони тренуються наскрізь багато різних типів умов, які вони повинні пережити і бути здатними витримувати. Сумно те, що поліції стільки офіцерів, які не продовжують тренуватися після навчання, а також вони не тримають себе у гарній фізичній формі у душі та тілі.

Процес фізичного виховання являє собою комплекс фізкультурно-оздоровчих і спеціальних засобів впливу, спрямованих на фізичний та професійний розвиток майбутнього працівника, формування потреби у фізичному самовдосконаленні. Використання в процесі фізичного виховання засобів розвитку мотиваційної сфери курсантів, сприятиме формуванню стійкого інтересу до занять із фізичного виховання та, як наслідок, – свідомого ставлення до самовдосконалення.

Поліцейський повинен мати можливість захищати громадськість, так як вони присягли служити і захищати. Якщо вони не в формі вони не зможуть впоратися з багатьма ситуаціями, навіть такі як переслідування підозрюваного. Вони не тільки мають можливість, щоб використовувати свою фізичну силу, вони також повинні вміти

витримувати стресову та небезпечну ситуацію в якій вони знаходяться.

Основними документами, які регламентують проведення професійного навчання поліцейських є Закон України «Про Національну поліцію»; Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Національну поліцію»; Наказ МВС України «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України».

Метою фізичної підготовки поліцейських є збереження здоров'я, творчої та трудової активності, забезпечення належного рівня фізичної готовності та всебічний розвиток фізичних якостей, набуття теоретичних знань, формування спеціально-прикладних та життєво важливих умінь і навичок, необхідних для виконання оперативно-службових завдань.

Зміст фізичної підготовки охоплює теоретичні знання, методики розвитку фізичних якостей, практичні навички застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та способів допомоги.

Основними засобами фізичної підготовки є фізичні вправи, виконання яких необхідно поєднувати з дотриманням гігієнічних вимог та заходів запобігання травматизму. У ЗВО МВС – розвиток фізичних якостей здійснюється в таких форматах: ранкова фізична зарядка; навчальні практичні заняття; самостійна підготовка; навчально-тренувальні заняття; спортивно-масові заходи та інше. Фізична підготовка як навчальна дисципліна є компонентом цілісного розвитку особистості. Це складова загальної культури та професійної підготовки поліцейських, невід'ємна частина освітнього процесу, значущість якої полягає в гармонізації духовних і фізичних сил, формуванні таких цінностей, як здоров'я, фізична розвиненість, досконалість і психічна стійкість.

Зміст навчально-практичних занять передбачає проведення комплексних занять спрямованих на вдосконалення прийомів фізичного впливу й ознайомлення курсантів/слухачів зі спеціально-підготовчими вправами, методикою навчання та вдосконалення прийомів фізичного впливу, підготовку планів-конспектів та самостійне проведення курсантами (слухачами) практичних занять та окремих його частин.

Застосування прийомів фізичного впливу завершується затриманням правопорушника, надяганням кайданків, проведенням поверхневої перевірки, конвоюванням затриманого до

автотранспорту або підрозділу поліції залежно від умов модельованої ситуації.

Важливо зазначити, під впливом регулярних фізичних вправ зміцнюється та функціонально удосконалюється серцево-судинна система. Систематичне виконання фізичних вправ викликає в організмі людини три основні позитивні тренувальні ефекти, а саме:

- морфологічні й функціональні зміни, що спостерігаються в стані спокою;

- посилення максимальних функціональних можливостей усього організму загалом;

- підвищення ефективності (економічності) діяльності всього організму, зокрема його органів і систем під час виконання певного виду м'язової діяльності.

Сьогодні переважна більшість населення нездорова. Це стає значною проблемою, коли хтось із цих людей є офіцер поліції. Працівники поліції мають фізично важку роботу і надзвичайно важливо, щоб вони були в порядку фізичного здоров'я, щоб виконувати свою роботу в міру своїх можливостей. Їх фізична підготовленість необхідна для забезпечення безпеки себе, своїх колег-офіцерів, а головне, іншими словами, під час фізичного протистояння з правопорушником, офіцер повинен мати можливість контролювати ситуацію, говорити до суб'єкта та мати можливість фізично захистити його чи її. Фізична підготовленість поліцейського є важливою складовою виживання.

В очах громадськості, коли громадянин бачить поліцейського на вулиці, він представляє і є символом цілої сили. Статний та підготовлений офіцер може надіслати правильне повідомлення для громади, і це включає також злочинців.

Отже, правоохоронні органи – це захоплююча та корисна кар'єра. Однак це також одна з найбільш фізично вибагливих професій. На відміну від інших трудомістких робіт, розроблених з урахуванням можливостей робочої сили, правоохоронці реагують на вимоги всіх надзвичайних ситуацій. Це означає, що високий рівень фізичної підготовленості є необхідним у всіх функціях поліції. Ефективність фізичного виховання курсантів у вигляді сформованого стійкого інтересу до самостійного фізичного вдосконалення може бути досягнута за рахунок цілеспрямованого формування ціннісного відношення до фізкультурно-спортивної діяльності на етапах навчання.

Література

1. Наказ МВС України № 50 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України»
2. Основи спеціальної фізичної підготовки працівників органів внутрішніх справ. М. І. Ануфрієв, С. Є. Бутов, О. Ф. Гіда, С. М. Решко: навч. посіб. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2003. 336 с.
3. Бондаренко В. Особливості програм первинної професійної підготовки працівників Національної поліції України. Молодіжний науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки (Серія «Фізичне виховання і спорт»). Луцьк, 2017, Вип. 25. С. 43-49.
4. Бондаренко В. В. Фізичний стан курсантів Національної академії внутрішніх справ. Юридична психологія та педагогіка. К., 2015. № 2. С. 180-190.
5. Логвиненко М. Л. Фізичне виховання курсантів, що навчаються в університетах зі специфічними умовами навчання. Інноваційний розвиток науки нового тисячоліття. Ужгород, 2017. С. 101-104.
6. Маріонда І. І. Особливості фізичної підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників. Педагогічні науки. К., 2009, Вип. 2. С. 79-9.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Козловська В. А.

курсант 203 навчального взводу
Херсонського факультету ОДУВС

Науковий керівник:

Зінковський А. С.

старший викладач кафедри
спеціальної фізичної та вогневої
підготовки ОДУВС

Професійна підготовка та підвищення кваліфікації осіб рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ (далі – ОВС) – це організований безперервний і цілеспрямований процес з оволодіння знаннями, спеціальними уміннями і навичками, необхідними для успішного виконання оперативно-службових завдань, та постійне їх вдосконалення.

Професійна підготовка проводиться на базі установ (закладів) Національної поліції, що діють для забезпечення організації відповідної спеціальної підготовки вперше прийнятих на службу в поліції, підвищення кваліфікації і перепідготовки молодшого складу поліції, а також проведення окремих видів службової підготовки поліцейських.

Службова підготовка працівника – це система заходів, спрямована на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням специфіки та профілю його службової діяльності. Організація службової підготовки поліцейських здійснюється відповідно до вимог законодавства України, а також Положенням з організації професійної підготовки осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України (далі – Положення), затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України від 26.01.2016 № 50, Положенням про організацію первинної професійної підготовки поліцейських, яких вперше прийнято на службу в поліції, затвердженим наказом Міністерства внутрішніх справ України від 16.02.2016 № 105, Єдина система професійного навчання працівників поліції охорони, затверджена наказом Департаменту поліції охорони від 29.07.2016 № 109.

Основними завданнями службової підготовки є:

- підвищення рівня знань, умінь, навичок та професійних якостей поліцейських з метою забезпечення їх здатності до виконання завдань з охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного (громадського) порядку та безпеки;
- вивчення нормативно-правових актів, які регламентують діяльність Національної поліції України;
- удосконалення керівним складом органів (закладів, установ) поліції навичок управління поліцейськими [1].

Досвід передових зарубіжних країн свідчить про те, що ефективна професійна підготовка правоохоронців обов'язково передбачає психологічну складову. Ефективний поліцейський має не тільки володіти спеціальними професійними знаннями й уміннями, а й бути психологічно готовим до дій в особливих і екстремальних умовах, комунікації з різними категоріями громадян, застосування фізичної сили і спецзасобів, швидкого реагування на події в умовах дефіциту часу й ризику тощо [2, с. 25]. Тому важливим напрямом підвищення ефективності функціонування правоохоронного органу є забезпечення психологічної підготовки поліцейських до умов професійної діяльності. Наразі не напрацьовано власного досвіду щодо професійної психологічної підготовки поліцейських до

діяльності; поки що не розроблено відповідне нормативно правове забезпечення такої підготовки поліцейських. В Законі України «Про Національну поліцію» нічого не говориться про систему професійної (у тому числі, психологічної) підготовки поліцейських.

Професійна психологічна підготовка поліцейського – тривалий процес, який починається на етапі початкової професійної підготовки і продовжується у ході всієї професійної діяльності. Програми психологічної підготовки поліцейських, зазвичай, розробляються науковцями, безпосередню психологічну підготовку здійснюють практичні психологи підрозділів поліції та керівники у ході психологічного супроводу навчання та професійної діяльності поліцейських [3]

Статтею 72 Закону України «Про Національну поліцію» передбачено, що професійне навчання поліцейських включає у себе декілька видів, а саме: 1) первинну професійну підготовку; 2) підготовку у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання; 3) післядипломну освіту; 4) службову підготовку як систему заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь та навичок працівника поліції з урахуванням оперативної обстановки, специфіки та профілю його оперативно-службової діяльності.

Стаття 73 Закону – «Первинна професійна підготовка» – визначає, що поліцейські, які вперше прийняті на службу в поліції, з метою набуття спеціальних навичок, необхідних для виконання повноважень поліції, зобов'язані пройти первинну професійну підготовку за відповідними навчальними програмами (планами), затвердженими Міністерством внутрішніх справ України. Стаття 74 Закону – «Підготовка поліцейських у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання» – передбачає, що до вищих навчальних закладів із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, можуть бути зараховані громадяни України, яким станом на 31 грудня року вступу виповниться 17 років [1].

Таким чином, видається актуальним завданням розробка низки нормативно-правових актів, якими були б урегульовані питання, пов'язані із організацією і проведенням такої підготовки поліцейських.

Література

1. Про Національну поліцію: Закон України . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 06.10.2020)

2. Барко В. І., Клименко І. В., Криволапчук В. О. Профілактика адиктивної поведінки у працівників ОВС України : навч. посібник. К., 2009. 52 с.

3. Особливості надання психологічної допомоги учасникам АТО : посібник / Остапович В. П., Кирієнко Л. А., Котляр Ю. В., Барко В. В.; за ред. В. О. Криволапчука. К. : ДНДІ МВС України, 2017. 163 с.

ХАРАКТЕРНІ ПОМИЛКИ ПРИ ВИКОНАННІ ОКРЕМИХ ПРИЙОМІВ ЗАТРИМАННЯ ТА КОНВОЮВАННЯ

Козубенко Д. Н.

курсант 1-го курсу, факультету № 1,
ОДУВС

Науковий керівник:

Проскурня Є. Є.

старший викладач кафедри спеціальної
фізичної підготовки ОДУВС

Під час виконання оперативно-службових завдань поліцейським нерідко доводиться вступати в поєдинок з правопорушником або злочинцем, і перемога в ньому поліцейського залежить від уміння застосовувати ним прийоми рукопашного бою. Тактика застосування прийомів залежить від конкретних обставин, у яких вони застосовуються, від ступеня підготовки поліцейських, а також від знання різного роду хитрощів, які може застосовувати правопорушник. Але щоб досягти бажаного результату потрібно дотримуватись правильної техніки та звертати увагу на найпоширеніші помилки під час виконання прийомів затримання та конвоювання.

У прийомі «Загин руки за спину «ривком» при підході спереду» характерними помилками є: захват, при згинанні руки правопорушника, виконаний не на зап'ястя і ліктьовий суглоб; виведення з рівноваги і удар коліном проведені не одночасно; відсутність ривка за ліктьовий суглоб та розвороту тулуба праворуч при виконанні прийому; під час виконання прийому (після захвату руки вище ліктя) поліцейський заходить йому за спину

У прийомі «Загин руки за спину «замком» при підході спереду» характерними помилками є: кисть руки, пропущеної між передпліччям і стегном правопорушника, не спрямована вниз і не перешкоджає витягуванню руки правопорушника з кишень; ривок заблокованої руки проводиться не на себе (до грудей), а паралельно тулубу; замок натискує не на ліктьовий згин, а в плече правопорушника; виведення з

рівноваги і розслаблюючий удар проведені не одночасно; у кінцевому положенні поліцейський знаходиться не на лінії ніг правопорушника, а його лікоть не впирається в бік поліцейського, вага правопорушника не перенесена на ближню до поліцейського ногу.

У прийомі «Загин руки за спину при підході ззаду “поштовхом”» характерними помилками є : при згинанні руки правопорушника він не виведений з рівноваги; поштовх, при заведенні руки правопорушника за спину, виконаний не у ліктьовий суглоб: рука правопорушника відводиться назад, а не вбік, що ускладнює виконання прийому; поліцейський нахилений у бік правопорушника, знаходиться в нестійкому положенні.

У прийомі «Загин руки за спину “нирком” при підході спереду» характерними помилками є: на початку прийому рука правопорушника захоплена однією рукою; під час виконання прийому (після захвата руки вище ліктя) поліцейський заходить за спину правопорушника; при виконанні загину за спину лікоть правопорушника упирається в живіт поліцейського.

У прийомі «Важіль руки через передпліччя при підході спереду (збоку)» характерними помилками є: не виконано глибокий захват руки правопорушника зсередини; рука правопорушника не пряма, зап'ястя не викручене; передпліччя поліцейського не підведене точно під лікоть; відсутній захват рукою одягу на грудях поліцейського або захват за своє передпліччя.

У прийомі «Важіль руки назовні» характерними помилками є : захоплення руки правопорушника і відволікаючий удар ногою проведені не одночасно; рука правопорушника захоплена не за зап'ястя, а за передпліччя; не виконаний відволікаючий удар у пах правопорушника; захоплена рука правопорушника не скручується назовні-вниз, а згинається до плеча; поліцейський не контролює зап'ястя правопорушника; під час кидка поліцейський втратив рівновагу або нахилився вперед.

У прийомі «Важіль руки всередину при підході спереду» характерними помилками є : плече захопленої руки правопорушника не щільно притиснене до стегна і тулуба працівника; захоплена рука правопорушника зігнута в ліктьовому суглобі; прийом виконаний без руху правопорушника вперед, відсутній розворот тулуба при виконанні прийому; плече захопленої руки правопорушника не щільно притиснене до стегна і тулуба поліцейського; коліно виставленої вперед ноги поліцейського недостатньо зігнуте, правопорушник може уникнути больового прийому, зробивши переверт уперед.

У прийомі «Затримання правопорушника способом “під руку”» характерними помилками є : поліцейський намагається зігнути руку правопорушника однією рукою; поліцейський схрещує пальці в захваті.

Література

1. Ануфрієв М. І. Основи спеціальної фізичної підготовки працівників органів внутрішніх справ : Навчальний посібник / М. І. Ануфрієв, С. Є. Бутов та ін. / Заг. ред. Я. Ю. Кондратьєва та Є. М. Моїсєєва. К.: НАВСУ, 2003. 338 с.

2. Бабенко В. Г. Загальна фізична підготовка : Методичні рекомендації з проведення занять / В. Г. Бабенко, О. В. Попов, І. В. Янко. К.: МВС України, 2002. 22 с.

3. Запорожанов О. В. Прийоми затримання правопорушників : Навчально-методичний посібник / О. В. Запорожанов, В. А. Дідковський. К.: НАВСУ, 2003. 34 с.

4. Спеціальна фізична підготовка : Навчальний посібник для курсантів ВНЗ МВС України / В. О. Криволапчук, М. С. Кримська, С. М. Решко, С. Є. Бутов / під заг. ред. проф. Є. М. Моїсєєва та проф. О. Ф. Долженкова. К.: КНУВС, 2009. 209 с.

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ ДО ДІЙ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ

Коломісць К. С.

курсант факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
ОДУВС

Науковий керівник:

Удренас Г. І.

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри тактико-спеціальної, вогневої
та фізичної підготовки ОДУВС

Ця тема на сьогодні являється дуже важливою та актуальною складовою підготовки поліцейських, адже ця професія відрізняється від інших видів людської діяльності своїми цілями, завданнями, небезпечністю, засобами за допомогою яких досягається певна мета.

Служба в поліції характеризується підвищеними інформаційними та психологічними навантаженнями, високою нервовою напруженістю й великими витратами сил організму.

Тому невід'ємною частиною професійної підготовки працівників поліції до дій в екстремальних ситуаціях є психологічна підготовка.

Екстремальні умови, ситуації, обставини об'єктивно містять в собі різні чинники (причини, особливості), що здійснюють потужний психологічний вплив на поліцейських, пов'язані з високим ступенем ризику, потребують великого напруження психічних і фізичних ресурсів, прийняття відповідальних рішень в умовах дефіциту часу.

Основною метою психологічної підготовки поліцейських є формування професійно-психологічної підготовленості і підвищення готовності до дій в екстремальних ситуаціях.

Завданням психологічної підготовки працівників поліції полягає у розвитку емоційно-вольової стійкості до дії стрес-факторів, психологічних якостей і вмінь, які необхідні для виконання професійних дій у небезпечних для життя умовах.

В екстремальних ситуаціях перемагає не той, хто більш фізично розвинений або володіє великим арсеналом прийомів, а той, хто перевершує супротивника психологічно, здатний управляти своїм станом, бути максимально зібраним і рішучим в критичний момент, може максимально мобілізувати і використовувати в безнадійній ситуації, як здавалось би, всі запаси організму та психіки. \

Для досягнення необхідних психічних станів використовуються найрізноманітніші методи психологічної підготовки, від простих дихальних і фізичних прийомів до складних методик медитації, навіювання, самогіпнозу.

Одним із методів психологічної підготовки до діяльності в екстремальних умовах є метод аутогенного тренування, основним елементом якого є навчання м'язовому розслабленню (релаксації), що допоможе поліцейським зняти або зменшити емоційну напругу, а також одержати повноцінне розслаблення та відпочинок за короткий проміжок часу.

Для подолання стану страху і заціпеніння можна використовувати методику зниження реакції тривоги і страху від Марішук В. Л., суть якої полягає в багатократному образному представленні ситуації, яка викликає високу нервово-психічну напругу, на тлі аутогенного розслаблення [1].

Метод емоційно-образної терапії М. Д. Лінді, результати використання даного методу виявляються безпосередньо «тут і зараз», після вдалої роботи з образом страху останній зникає відразу, що підтверджується зникненням його психосоматичних проявів, перевіркою на уявній проблемній ситуації. Здійснити швидку вольову мобілізацію в складних умовах допоможе оволодіння прийомми вольового дихання («Вольове дихання»; «Збуджуюче дихання») [2, с. 54].

Важливою задачею психологічної підготовки працівників поліції є формування у них навичок керування болючими відчуттями без використання медикаментозних засобів.

Отже, підсумовуючи, можна дійти висновку, що така складова поліцейської підготовки, як психологічна підготовка до дій в екстремальних ситуаціях, є дуже важливою для працівників поліції для подолання власних відчуттів страху, болю, стресу та інших.

Література

1. Маришук В. Л., Евдокимов В. И. Поведение и саморегуляция человека в условиях стресса. СПб.: Издательский дом «Сентябрь». 2001. 260 с.
2. Линде Н. Д. Эмоционально-образная терапия (теория и практика), Москва: 2004. 153 с.

ДО ПИТАННЯ ПРО УДОСКОНАЛЕННЯ ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Конєв О. Ю.

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри тактико-спеціальної,
вогневої та фізичної підготовки ОДУВС

Геращенко О. С.

доцент кафедри тактико-спеціальної,
вогневої та фізичної підготовки ОДУВС

Сучасний розвиток Національної поліції України характеризується проведенням законодавчих та структурних змін, спрямованих на

удосконалення зазначеного органу на зразок європейських держав. Потреба підвищення якості підготовки фахівців визначається тим, що МВС України за весь час реформування було вжито структурні, організаційні і практичні заходи щодо якісних змін у діяльності всіх органів та підрозділів Національної поліції України. Всі зазначені дії були спрямовані на реалізацію Стратегії розвитку органів внутрішніх справ України, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2014 року [1].

Удосконалення підвищення якості підготовки фахівців для органів та підрозділів Національної поліції України відображається і під час підготовки майбутніх поліцейських у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання (далі – ВНЗ), адже у подальшому якісне виконання функціональних обов'язків поліцейськими залежить від їхньої фахової підготовки та моральної готовності до протидії злочинності. Тому в умовах реформування МВС України є нагальна потреба у подальшому удосконаленні зокрема тактико-спеціальної підготовки здобувачів вищої освіти у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання.

У попередніх дослідженнях нами було розглянуто новий підхід щодо комплексного вивчення майбутніми поліцейськими тактико-спеціальної, вогневої підготовки та тактичної медицини, яке сприятиме виробленню у майбутніх поліцейських та офіцерів поліції навичок щодо застосування вогнепальної зброї у різних стресових умовах.

Окремі аспекти по виробленню методичних рекомендацій щодо викладання вогневої, тактико-спеціальної підготовки та тактичної медицини у ВНЗ МВС України досліджувалися у працях: М. І. Ануфрієва, С. М. Банаха, В. Р. Булачека, Г. Н. Будаг'янц, І. С. Винярчука, А. А. Гудими, І. П. Закорко, Ю. Р. Йосипіва, В. О. Крилюка, В. Д. Юрченка та інших провідних науковців. Дана наукова праця присвячена узагальненню накопичених пропозицій щодо удосконалення підготовки майбутніх поліцейських у напрямку їх професійної підготовки.

Попередні дослідження положень Наказу МВС України № 50 від 26 січня 2016 року «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України» свідчать про встановлений порядок планування, проведення та обліку занять, здійснення контролю знань, умінь та навичок осіб молодшого, середнього та вищого складу Національної поліції

України. Відповідно до п. 6 зазначеного підзаконного нормативно-правового акту, різновидами службової підготовки, серед іншого, є тактична, загальнопрофільна та вогнева підготовка.

У свою чергу, вогнева підготовка передбачає комплекс заходів, спрямований на вивчення поліцейським основ стрільби з вогнепальної зброї, правомірного її застосування (використання) та вдосконалення навичок безпечного поводження з нею, швидкісної та влучної стрільби по нерухомих і рухомих цілях, з різних положень, в обмежений час, в русі тощо [2]. Рівень володіння вогнепальною зброєю курсантами, їх знання нормативної бази щодо застосування цієї зброї, обумовлює у подальшому належне виконання ними своїх службових обов'язків як офіцерів поліції, а також створює основи для особистої безпеки і дотримання громадського порядку в нашій країні.

Відзначимо, що у сучасний період розвитку вищої школи навчальний процес у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання передбачає вивчення навчальної дисципліни «Вогнева підготовка», яке, на нашу думку, потребує удосконалення. Враховуючи особливості діяльності поліцейських кожного підрозділу Національної поліції під час виконання ними своїх службових обов'язків, останні відображаються саме на застосуванні ними вогнепальної зброї у різних екстремальних ситуаціях. У зв'язку із викладеною аргументацією нами запропоновано під час викладання вогневої підготовки майбутнім поліцейським у ВНЗ зі специфічними умовами навчання враховувати, перш за все, досвід та особливості застосування вогнепальної зброї поліцейськими різних підрозділів (дільничними, оперуповноваженими кримінальної поліції, патрульними, поліцією особливого призначення), які відрізняються між собою із подальшим викладанням зазначеної специфіки на відповідному факультеті. Відповідно необхідно сформувати тренувальні вправи для їх виконання майбутніми поліцейськими у розрізі вивчення останніми вогневої підготовки. Зазначені вправи повинні максимально відображати специфіку діяльності поліцейських різних підрозділів на практиці та спрямовані на вироблення навичок щодо професійного застосування вогнепальної зброї майбутніми поліцейськими.

Роль тактико-спеціальної підготовки поліції в сучасних умовах, надзвичайно велика, адже наслідки різноманітних надзвичайних ситуацій будуть успішно і з мінімальними втратами усунені за умови добре організованих дій сил, що забезпечують громадський порядок,

безпеку руху, встановлений режим у зоні надзвичайної ситуації. Ми погоджуємося із думкою вітчизняних науковців, які вважають тактико-спеціальну підготовку найдинамічнішою частиною спеціальних знань у сфері правоохоронної діяльності [3, с. 10].

У свою чергу, вважаємо за необхідне, звернути увагу на тактичну медицину як на важливий сучасний компонент у системі професійної підготовки працівників Національної поліції України. Важливість та необхідність вивчення майбутніми поліцейськими тактичної медицини пояснюється перш за все ускладненням криміногенної ситуації у державі, великою кількістю зброї, якою на даний момент часу володіють злочинці та все частіше застосовують її. Отже, засвоєння здобувачами вищої освіти знань тактичної медицини впродовж підготовки у ВНЗ МВС України має бути зорієнтованим на формування базових навичок з надання працівниками поліції само- та взаємодопомоги в умовах службово-бойової діяльності, в зонах обстрілу та укриття під час проведення оперативних заходів (спецоперацій) та на етапах евакуації поранених.

Нагадаємо, що практичні заняття з тактичної медицини базуються на таких основних поняттях, як: 1) «золота година» – час, необхідний для надання пораненому необхідного обсягу медичної допомоги; 2) «платинові 10 хвилин» – перші хвилини після поранення, які є найкритичнішими; заходи протягом цього часу найбільш суттєво впливають на виживання пораненого та подальше успішне відновлення організму [4, с. 6-7].

Враховуючи те, що тактико-спеціальна підготовка і тактична медицина є базовими для підготовки майбутніх поліцейських, відповідно вони передбачені навчальними планами всіх відомих навчальних закладів МВС України. Однак у сучасний період розвитку вищої школи навчальний процес у ВНЗ МВС України, як правило, передбачає окреме вивчення навчальних дисциплін «Тактико-спеціальна підготовка» та «Тактична медицина», яка є складовою частиною долікарської допомоги. Маємо власні позиції з цього приводу.

Оскільки дослідження показали, що основною причиною таких випадків є недостатній рівень освоєння практичних навичок долікарської допомоги щодо надання працівниками поліції само- та взаємодопомоги в умовах службово-бойової діяльності, в зонах обстрілу та укриття під час проведення оперативних заходів (спецоперацій) та на етапах евакуації поранених. На нашу думку,

поєднання та комплексне вивчення тактико-спеціальної і тактичної медицини особливо у курсантів випускних курсів та слухачів магістратури сприятиме виробленню у майбутніх поліцейських та дійсних офіцерів навичок щодо надання першої невідкладної долікарської допомоги та як наслідок зменшить кількість можливих жертв у тій чи іншій екстремальній ситуації. У подальшому при здійсненні практичної діяльності випускники матимуть можливість не тільки застосовувати набуті вищезазначені навички, але й передавати свій досвід іншим колегам.

Висновки. Отже, враховуючи вищезазначене, виникає необхідність у новому підході щодо комплексного вивчення майбутніми поліцейськими вогневої, тактико-спеціальної підготовки і тактичної медицини, яке сприятиме підвищенню рівня професійної підготовки співробітників поліції. Вважаємо, що у цьому напрямі необхідним є створення комплексних навчальних та робочих програм із внесенням до них відповідних змін шляхом розробки вправ і комплексів, які враховують практичні аспекти відпрацювання і втілення в практичну діяльність поліції типових засобів, методів і прийомів дій особового складу і підрозділів в екстремальних ситуаціях.

Література

1. Про затвердження Стратегії розвитку органів внутрішніх справ України та Концепції першочергових заходів реформування системи МВС України :розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.10.2014. №118-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D1%80#Text> (дата звернення 11.11.2020).

2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 26.01.2016. № 50 URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z026016/page?text=%EF%F0%EE%F4%E5%F1%B3%E9> (дата звернення 10.11.2020).

3. Тактико-спеціальна підготовка працівників ОВС України: навч. посібник / С. М. Банах, В. Р. Булачек, І. С. Винярчук, Ю. Р. Йосипів та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 300 с.

4. Домедична допомога в умовах бойових дій: Методичний посібник / В. Д. Юрченко, В. О. Крилюк, А. А. Гудима та ін. К.: Середняк Т. К., 2014. 80 с.

ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧАМИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ПІДГОТОВКУ КАДРІВ ДЛЯ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ І НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Кудінов А. С.

кандидат юридичних наук, завідувач
кафедри спеціальних дисциплін та
домедичної підготовки ЛДУВС
імені Е. О. Дідоренка

Недоступ М. Ф.

кандидат медичних наук, доцент, доцент
кафедри спеціальних дисциплін та
домедичної підготовки ЛДУВС
імені Е. О. Дідоренка

На сьогодні проблема надання домедичної допомоги залишається надзвичайно актуальною. Її нагальність набуває найбільшого значення в умовах пандемії коронавірусу. Травмування, серцевий напад, утрата свідомості – як реагувати на ці ситуації, щоб врятувати життя людини, поки швидка їде за викликом? Це в повній мірі стосується і працівників Національної поліції [8], адже ніхто не знає, з чим прийдеться стикнутися завтра за будь-яких обставин. Суттєво вплинути на таку ситуацію неможливо, тому єдине, що залишається, – це засвоєння методик своєчасної та ранньої невідкладної допомоги.

Негайне надання першої допомоги особливо необхідно в станах, які гостро розвиваються, загрожують життю і здоров'ю людини, а також у надзвичайних ситуаціях і при нещасних випадках. Від правильно

наданої першої допомоги нерідко залежить успіх подальшої медичної кваліфікованої допомоги. Наприклад, швидке і правильне накладання пов'язки й шини при відкритому переломі кістки нерідко запобігає небезпечним ускладненням (шок, інфекція та ін.) або врахування положення хворого в несвідомому стані з поверненою у бік головою перешкоджає потраплянню блювотних мас і крові у дихальні шляхи й настанню смерті в найближчі хвилини від асфіксії.

На сьогодні вимоги та порядок надання домедичної допомоги при невідкладних станах викладено в наказі Міністерства охорони здоров'я України від 16.06.2014 № 398 «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах» [9]. Навчання осіб, що не мають медичної освіти, останнім часом було стандартизовано й почало здійснюватися системно та за різними програмами згідно з наказом МОЗ України від 29.03.2017 р. № 346 «Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти» [10].

Якість надання домедичної допомоги в екстремальних умовах залежить у першу чергу від власної безпеки (фізичний, біологічний та інші аспекти), досконалого визначення стану постраждалого, характеру отриманих поранень, рівня знань і навичок рятувника, який контактує з пораненим та наявного медичного обладнання. Важкі травми та поранення зумовлюють виникнення невідкладних станів, які спричиняють смерть. Найчастіше до причин, які призводять до незворотніх наслідків, відносять масивну кровотечу, гостру дихальну недостатність та невідкладні серцево-судинні стани [5].

Безперечно, знання та навички стануть у нагоді кожному з курсантів у багатьох різноманітних ситуаціях. Саме завдяки застосуванню простих прийомів кожен із них зможе врятувати життя потерпілим, зменшити їхнє страждання, запобігти можливим ускладненням, допомогти при травмах під час несення служби, активного відпочинку або в ситуації стихійного лиха тощо.

Аналіз джерел із зазначеної вище проблеми свідчить про значний інтерес багатьох науковців до питань розвитку сучасної освіти (В. Ю. Биков, В. М. Кухаренко, І. В. Грушина, Є. В. Долинський, Є. С. Полат та ін.) [1; 2; 3; 7; 11]. Тенденції впровадження сучасних інформаційних технологій у процес навчання показує, що в даний час у багатьох розвинутих країнах відбувається процес кардинальних змін у системі освіти. Одним із провідних завдань, яке стоїть перед викладачами ЗВО, є не тільки впровадження системи дистанційної освіти, а й забезпечення сприятливого впливу нових технологій на освітній процес, тобто необхідність розвитку сильних сторін і мінімізація негативних [6; 12].

Під час карантину, зумовленого пандемією корона вірусу COVID-19, чи не єдиним можливим варіантом здобуття знань стає дистанційне навчання, що забезпечує курсантів основним обсягом навчального матеріалу, демонструє інтерактивну взаємодію

курсантів і викладачів у процесі навчання, надає курсантам можливості самостійної роботи з навчальними матеріалами.

Оскільки тривалість карантину не може бути прогнозованою, більшого значення набуває ідея посилення самостійності при навчанні курсантів, коли взаємодія викладача й курсанта відбувається у віртуальному просторі: усі перебувають за своїми комп'ютерами й спілкуються за допомогою інтернету.

Поширення COVID-19 спонукало до термінового перегляду можливостей дистанційних технологій навчання та сприяло їх впровадженню як основних навчальних технологій для забезпечення безперервності навчального процесу в умовах надзвичайного стану [4]. Не став винятком і Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка.

Тож метою цієї публікації є визначення основних проблем, що виникають при дистанційному вивченні домедичної підготовки курсантами Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка, розгляд можливостей їх запобігання та розв'язання складних ситуацій.

В основі підготовки з надання домедичної допомоги лежить засвоєння практичних навичок. Уміння і навички надання першої допомоги формуються після багаторазового повторення й доведення до автоматизму при суворому дотриманні послідовності їх виконання. Через те на практичних заняттях ми використовуємо тренажерне обладнання, що дозволяє максимально ефективно освоювати матеріал й удосконалювати навички надання допомоги в ряді екстрених і невідкладних станів: при артеріальній кровотечі, при зупинці дихання та серцевої діяльності, при травматичних ушкодженнях і пораненнях, опіках і відмороженнях, отруєннях. За багаторічний досвід навчання практичним навичкам на різних типах тренажерів ми переконалися, що використання якісних навчальних манекенів є необхідною умовою набуття навичок із надання домедичної допомоги, тому що вони дозволяють значно підвищити засвоюваність матеріалу. Крім того, моделювання ситуацій з імітацією поранень, травм і штучною кров'ю зумовлює орієнтацію на необхідність використання курсантами індивідуальних засобів захисту, наприклад, рукавичок тощо.

Переважає більшість занять із домедичної підготовки відбуваються у формі тренінгу, під час яких курсанти охоче вчать на манекенах, як правильно оцінювати стан потерпілого,

забезпечувати прохідність дихальних шляхів, використовуючи прийом Сафара, визначати стан свідомості та виявляти ознаки життя постраждалої людини. Курсанти відпрацьовують практичні навички накладання джгутів-турнікетів для зупинки кровотечі, транспортних шин при переломах і пов'язок при пораненнях різних ділянок тіла.

Завдяки своєчасно придбаному навчальному оснащенню, значну зацікавленість у курсантів викликали імітатори травм, кровотеч, поранень м'яких тканин, опіків та відповідно наданої допомоги. При проведенні практичних занять використовуються різні навчальні засоби (повітроводи для де обструкції дихальних шляхів, сучасні кровоспинні засоби, джгути-турнікети, транспортні шини Крамера і Дітеріхса тощо). Крім того, курсанти із задоволенням відпрацьовують методику серцево-легеневої реанімації з акцентом на особливостях виконання зовнішнього масажу серця та штучної вентиляції легень у дорослих та дітей на тренажері серцево-легеневої реанімації з індикацією правильності виконання дій. Треба зазначити, що використання симуляторів дає можливість курсанту освоїти необхідні навички, навчитися працювати відповідно до сучасних алгоритмів надання допомоги, підвищити рівень виконання маніпуляцій й оцінити ефективність власних дій, що дозволить у подальшому уникати помилок у реальних умовах.

Для оцінки сформованості практичних навичок ми використовуємо рольові ігри та розв'язуємо ситуаційні завдання з аргументацією послідовності виконання своїх дій й аналізом ефективності їх застосування в залежності від умов, визначених у них. Так у ході рольової гри курсант опиняється в ситуації, яка являє собою моделювання алгоритму дій у тих самих умовах, які існують у реальному житті за певний часі які дають можливість перевірити достатність підготовки.

Однак повний перехід на дистанційне навчання висвітлив деякі особливості при вивченні домедичної підготовки. Відразу треба зазначити, що термінове впровадження дистанційного навчання не стало чимось надзвичайним, тому що елементи дистанційного навчання активно застосовувалися протягом останніх років в університеті. Проте довелося докласти чи мало зусиль для термінового доповнення занять інформаційним контентом, навчальним відеоматеріалом, задачами й тестами. Знадобився також додатковий час для підвищення рівня комп'ютерної освіти.

Під час навчання курсантами домедичної підготовки за дистанційною формою ми використовували платформи Moodle та Microsoft Teams. Зокрема, платформа Youtube застосовувалась для завантаження лекцій, розгляду прикладів окремих травм тощо. Оперативний зв'язок та координація дій із курсантами здійснювалися через сервіс Outlook.

Загалом поєднання можливостей кожного сервісу дозволяє успішно в режимі реального часу проводити дистанційне навчання, надавати курсантам інформаційну підтримку, контролювати виконання завдань, роботу з тестами, коментувати відповіді та направляти їхні дії.

Водночас застосування цілковито дистанційних занять виявило ряд взаємопов'язаних проблем. На процес проведення занять впливав звичний стиль викладання педагогічного працівника, який став уже не можливий у нових умовах, а також певний рівень володіння ним комп'ютером. Крім того, треба розуміти, що студенти теж опинилися в незвичних умовах і їм необхідно було докласти немало зусиль, щоб пристосуватися до нових вимог організації навчального процесу.

Платформа Moodle вже тривалий час досить ефективно використовується для розміщення навчально-методичного матеріалу, проходження курсантами тестування з відповідних тематичних та модульних занять та розв'язання ситуаційних завдань. Треба визнати, що застосування тестових завдань зменшує дефіцит часу та досить швидко визначає певний мінімум необхідних знань курсанта, проте ми не можемо відмовитися від ситуаційних завдань, які потребують логічних висновків та застосування медичних знань.

Для організації відеозустрічей із курсантами дуже дієвим виявився сервіс Microsoft Teams, який надає доступ до спілкування для всієї аудиторії. Викладач має можливість відповісти в зручний для себе час. До того ж діалог зберігається, у разі необхідності його можна переглянути будь-коли. Ще одним зручним елементом дистанційного навчання є використання сервісу Outlook для відповідей на питання студентів та письмових консультацій.

Раптове введення карантину сприяло створенню відеоконтенту з демонстрацією надання домедичної допомоги при різних невідкладних станах.

Такий підхід дозволяє курсанту наочно визначати послідовність дій при наданні допомоги й повторно переглянути навчальний матеріал з метою закріплення отриманої інформації.

Для дистанційної імітації практичних навичок ми застосовуємо, крім відео, також презентації. Їх перевагою є те, що курсант отримує ще й додаткові матеріали у вигляді алгоритму дій, практичних порад при наданні першої допомоги, інструкцій, пояснень тощо. На нашу думку, при розгляді анатомо-фізіологічних особливостей будови окремих систем організму людини, доречним кроком виглядає використання в майбутньому 3D-презентаційних моделей, що забезпечувало б ще більш високу якість наочності.

Проте, маємо й негативні сторони застосування дистанційного навчання. Одна з проблем – пошук та використання курсантами необхідної інформації в мережі Інтернет з подальшим обміном відповідей між собою. Так при проведенні занять були випадки, коли де хто з курсантів мали абсолютно однакові відповіді. На це вказували деякі неточності, які регулярно повторювалися в загалом правильних відповідях. Тому одним з шляхів виходу з цієї ситуації, на наш погляд, є посилення вимог до опанування курсантами більш вичерпної за обсягом інформації. Це виглядає цілком виправданим, тому що пошук інформації для розв'язання складного питання залишає відбитки в пам'яті курсанта та може стати йому в нагоді в майбутньому.

Крім того, проведення занять у виключно дистанційній формі продемонструвало, що через збільшене навантаження деякі online-сервіси можуть працювати менш стабільно, ніж звичайно.

Отже, практика викладання домедичної підготовки курсантам Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка в умовах карантину продемонструвала, що дистанційне навчання може бути ефективною формою засвоєння знань із домедичної підготовки. Водночас, домедична підготовка – це прикладна дисципліна, яка потребує оволодіння певними вміннями та навичками для своєчасного та ефективного надання допомоги, тому дистанційне навчання даної дисципліни не може повною мірою замінити її вивчення без відпрацювання практичних умінь та навичок. Винятково дистанційне навчання, як вимушений захід, може впроваджуватися лише в надзвичайних ситуаціях. У разі тривалого застосування такий вид навчання може призвести до зниження навчальної мотивації та якісної підготовки курсантів. Одночасно, набутий досвід може стати суттєвою підмогою курсантам при підготовці до занять із домедичної підготовки.

Література

1. Биков В. Ю. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України/ В. Ю. Биков//Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: кол. монографія/ В. Ю. Биков, О. О. Гриценчук, Ю. О. Жук та ін./ Академія педагогічних наук України, Інститут засобів навчання. К.: Атіка, 2015. С. 77-140.

2. Грушина І. В. Теоретичні та методологічні основи використання дистанційних технологій в контексті змішаного навчання / І. В. Грушина // Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Вип. 10 (1). Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Вінниченка, 2016. С. 28-34.

3. Долинський Є. В. Дистанційне навчання – одна з прогресивних форм підготовки фахівців / Є. В. Долинський // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Збірник наукових праць. Вип. 42 /За заг. ред. проф. Матвієнко О.В. К.: Вид. центр КНЛУ, 2010. С. 202-207.

4. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія [Електронний ресурс]: матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп. ред. Л. Б. Ліщинська. Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 102 с.

5. Домедична підготовка: підручник / [А. В. Самодін, О. В. Чуприна, Т. П. Жилін та ін.]; за заг. ред. В. В. Стеблюка. Харків: Право, 2020. 344 с.

6. Осадчий В. В. Сучасні тенденції використання інформаційних технологій у навчальному процесі вищої педагогічної школи / В. В. Осадчий // Педагогічний процес: теорія і практика. Збірник наук.праць. К.: Видавництво П/П «ЕКМО», 2009. Вип. 2. С. 190-207.

7. Полат Е. С. Дистанционное обучение: учеб. пособие/под ред. Е. С. Полат. М.: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 1998. 192 с.

8. Про Національну поліцію [Електронний ресурс]: Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. Режим доступу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

9. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах [Електронний ресурс]: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16 черв. 2014 р. № 398. Режим доступу:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-14#Text>.

10. Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти [Електронний ресурс]:

наказ Міністерства охорони здоров'я України від 29 берез. 2017 р. № 346. Режим доступу: search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MOZ27273.html.

11. Розробки дистанційного курсу: Навчальний посібник / За ред. В. Ю. Бикова та В. М. Кухаренка. К.: Міленіум, 2008. 324 с.

12. Шиндер О. В. Дистанційна освіта як фактор підвищення конкурентоспроможності вищих навчальних закладів / О. В. Шиндер // Якість вищої освіти: чинники формування конкурентоспроможності випускників: Матеріали XXXIX Міжнар. наук.-метод. конф., (м. Полтава, 23-24 січня 2014 р.). Полтава: ПУЕТ, 2014. С. 172-174.

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ КУРСАНТІВ

Мідловець Е. А.

курсант 203 навчального взводу
Херсонського факультету ОДУВС

Науковий керівник:

Онопченко Н. В.

викладач кафедри спеціальної фізичної
та вогневої підготовки ОДУВС

Враховуючи соціально-економічні та політичні зміни в нашій країні, пов'язані з розширенням демократії і гласності, дуже актуальним і не менш важливим є налагоджене забезпечення правопорядку.

Згідно ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію» основними завданнями поліції є:

- 1) забезпечення публічної безпеки і порядку;
 - 2) охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
 - 3) протидії злочинності;
 - 4) надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].
- Значущість покладених завдань висуває до поліцейських дедалі більші вимоги до їх особистісних якостей, рівня їх професіоналізму.

Отже, для майбутніх правоохоронців є певні вимоги, з яких основні – достатній рівень фізичної підготовленості та психологічна стійкість.

Поліцейський має право застосовувати фізичну силу, у тому числі спеціальні прийоми боротьби, прийому самозахисту та фізичного впливу (рукопашний бій, самбо, бокс, карате, дзюдо та інші види єдиноборства) для забезпечення особистої безпеки та/або безпеки оточуючих, припинення правопорушення, з метою затримання правопорушника, у разі, якщо методи фізичного контролю є не досить ефективними і не забезпечують виконання законних обов'язків поліцейських [1].

Важливу роль щодо розвитку фізичної підготовки відіграє займання класичними видами спорту у вільний від виконання службових обов'язків час, прийняття участі у різних спортивних змаганнях. Це сприяє не лише розвитку фізичних навичок, а й психологічній стійкості.

Психологічна невідповідність до дій в різних ситуаціях викликає певні негативні психічні зміни. Саме тому проблема формування у курсантів психологічної підготовки та моральної стійкості набуває неабияке значення та досить важливу роль.

Досвід передових зарубіжних країн свідчить про те, що ефективна професійна підготовка правоохоронців обов'язково передбачає психологічний складник. Ефективний поліцейський має бути психологічно готовим, особливо в екстремальних ситуаціях, а також комунікації з різними категоріями громадян, застосування спеціальних засобів, фізичної сили та швидкого реагування в умовах впливу багатьох стресових чинників або обмеженого часу [2, с. 25].

Тому важливим напрямом підвищення ефективності функціонування правоохоронних органів є забезпечення професійної психологічної підготовки поліцейських до умов професійної діяльності.

Основними стресогенними факторами для працівників поліції є реальна загроза життю, висока напруженість праці і відсутність повноцінного відпочинку, невизначеність і динамічність оперативної обстановки, постійна бойова готовність [3].

На мою думку, поліцейському потрібно мати необхідні для роботи професійно важливі індивідуально – психологічні якості, серед яких є стресостійкість, комунікабельність, лідерські якості, достатньо високий інтелект і креативність тощо.

Я вважаю, що у процесі професійної психологічної підготовки важливо забезпечити функціонування психотренінгових комплексів,

організацію та проведення тренінгів з актуальної для професійної діяльності поліцейських тематики, спрямованої на формування необхідних професійних, комунікативних навичок, формування готовності до дій у різноманітних службових ситуаціях, а також на практичне відпрацювання поліцейськими типових професійних завдань.

Враховуючи усе вищезазначене, можна зробити висновок, що основною умовою психологічної стійкості особистості є власна пошукова активність, зокрема, активність працівників поліції, злучених до навчально-професійної діяльності.

Таким чином, наразі в Україні відсутня нормативно-правова база проведення професійної психологічної підготовки поліцейських. Тому видається актуальним завданням розробка низки нормативно-правових актів, якими були б урегульовані питання, пов'язані із організацією і проведенням такої підготовки поліцейських. Вбачається доцільним, у першу чергу, доповнити перелік видів службової підготовки, зафіксованих у Положенні про організацію службової підготовки працівників Національної поліції країни, затвердженому Наказом МВС від 26.01.16 № 50, таким видом, як професійна психологічна підготовка поліцейських. Також доцільно розробити «Комплексну програму організації і проведення професійної психологічної підготовки поліцейських Національної поліції України», яка б затверджувалась і впроваджувалась відповідним Наказом МВС України.

Завершуючи тему, слід також відзначити, що постійне заняття з фізичної підготовки та тактики самозахисту поліцейський підвищує не тільки особистий захист та формування фізичних якостей, а й захист від незаконних посягань на життя та здоров'я оточуючих.

Література

1. Про Національну поліцію: Закон України . URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 06.10.2020)
2. Барко В. І., Клименко І. В., Криволапчук В. О. Профілактика адиктивної поведінки у працівників ОВС України : навч. посібник. К., 2009. 52 с.
3. Толоч А. О., Крюковська О. А. Безпека життєдіяльності : навч. посібник. К., 2011. 215 с.

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ ВІДНОСНО ДЕЯКИХ КАТЕГОРІЙ ОСІБ

Мосузенко В. Ю.

викладач кафедри тактико-спеціальної,
вогневої та фізичної підготовки ОДУВС

Особливості здійснення поліцейського піклування щодо особи, яка підозрюється у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу, де вона утримувалася на підставі судового рішення, та особи, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі, крім Закону України «Про Національну поліцію» додатково врегульовані Законом України «Про психіатричну допомогу».

Підставою здійснення поліцейського піклування до особи, яка підозрюється у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу, де вона утримувалася на підставі судового рішення, є, передусім, наявність обґрунтованої підозри, що вона втекла з такого закладу.

Обґрунтованою підозра може бути за наявності двох обставин: по-перше, наявність інформації про втечу особи з психіатричного закладу, по-друге, наявність судового рішення, відповідно до якого така особа утримувалась у відповідному закладі; і, по-третє, наявність даних про можливе місцеперебування такої особи (отримані від громадян або виявлені поліцейськими самостійно).

У такому випадку, результатом поліцейського піклування є передання особи до закладу, в якому вона утримувалась.

Дещо складнішим є здійснення поліцейського піклування щодо особи, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі.

Закон України «Про психіатричну допомогу» визначає психічні розлади як розлади психічної діяльності, визнані такими згідно з чинною в Україні Міжнародною статистичною класифікацією хвороб, травм і причин смерті [4].

При прийнятті рішення про здійснення поліцейського піклування особи, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі, слід додатково мати на увазі положення ст. 3 Закону України «Про психіатричну допомогу», яка встановлює принцип презумпції психічного здоров'я,

який означає, що кожна особа вважається такою, яка не має психічного розладу, доки наявність такого розладу не буде встановлено на підставах та в порядку, передбачених цим законом та іншими законами України [4].

Відповідно до ст. 11 Закону України «Про психіатричну допомогу», наявність чи відсутність в особі психічного розладу встановлюється за результатами психіатричного огляду.

При цьому слід враховувати, що психіатричний огляд особи може бути проведено без її усвідомленої згоди або без згоди її законного представника лише у виключних випадках, а саме – коли одержані відомості дають достатні підстави для обґрунтованого припущення про наявність у особи тяжкого психічного розладу, внаслідок чого вона:

- вчиняє чи виявляє реальні наміри вчинити дії, що являють собою безпосередню небезпеку для неї чи оточуючих;
- неспроможна самотійно задовольняти свої основні життєві потреби на рівні, який забезпечує її життєдіяльність;
- завдасть значної шкоди своєму здоров'ю у зв'язку з погіршенням психічного стану у разі ненадання їй психіатричної допомоги [4].

Слід звернути увагу, що у даному випадку мова йде про тяжкий психічний розлад, а не просто психічний розлад. Під тяжким психічним розладом закон розуміє розлад психічної діяльності (затямарення свідомості, порушення сприйняття, мислення, волі, емоцій, інтелекту чи пам'яті), який позбавляє особу здатності адекватно усвідомлювати оточуючу дійсність, свій психічний стан і поведінку.

Результатом поліцейського піклування щодо особи, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі, є її передання відповідному закладу.

Під «відповідним закладом» слід розуміти заклад з надання психіатричної допомоги, тобто психіатричний, наркологічний чи інший спеціалізований заклад охорони здоров'я, центр, відділення, кабінет тощо, інші заклади та установи будь-якої форми власності, діяльність яких пов'язана з наданням психіатричної допомоги.

Слід звернути увагу, що саме по собі проявлення у особи ознак вираженого психічного розладу не є підставою для здійснення поліцейського піклування. Додатковою обставиною, яка служить підставою для здійснення поліцейського піклування у цьому випадку

є створення особою реальної небезпеки оточуючим або собі. Враховуючи положення Закону України «Про психіатричну допомогу», це слід розуміти як те, що особа вчиняє чи виявляє реальні наміри вчинити дії, що являють собою безпосередню небезпеку для неї чи оточуючих.

Як видно із наведеного прикладу, у даному випадку особа, щодо якої застосовувалось поліцейське піклування, поводи́ла себе таким чином, що створювала небезпеку як для себе, так і для оточуючих, що і стало підставою здійснення щодо неї поліцейського піклування, яке суд визнав таким, що відповідало чинному законодавству.

Іншим важливим моментом у наведеному прикладі є посилення на ст. 8 Закону України «Про психіатричну допомогу». Відповідно до неї, поліцейські зобов'язані подавати допомогу медичним працівникам або батькам (одному з батьків), чоловіку (дружині), незалежно від віку особи, яка потребує психіатричної допомоги, за їх зверненням, у разі надання психіатричної допомоги в примусовому порядку та забезпечувати безпечні умови для доступу до особи та її психіатричного огляду, госпіталізації [4].

З огляду на те, що працівник поліції, зазвичай, не володіє належною кваліфікацією, щоб визначити наявність або відсутність у особи психічного розладу, виклик відповідних медичних працівників для визначення необхідності передання особи до відповідного закладу є бажаним в усіх випадках (як якщо до поліції звертається родина особи, щодо якої буде застосовано поліцейське піклування, так і якщо відповідне повідомлення надійшло від сторонніх громадян).

Література

1. Закон України «Про Національну поліцію» : наук.-практ. комент. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка; [О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник, О. О. Юхно та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка]. Харків, 2016. 408 с.

2. Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України : наказ МВС України від 23.05.2017 № 440 // Офіційний вісник України. – 2017. № 56. С. 19.

3. Особливості професійного спілкування інспекторів патрульної поліції під час охорони публічного порядку / Галустян О. А., Захаренко Л. М., Юрченко-Шеховцова Т. І. // Матеріали IV

Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні проблеми психології малих груп». [Електронний ресурс]. URL: <https://goo.gl/VjGVeM>

4. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22 лютого 2000 року № 1489-III // Відомості Верховної Ради України. 2000. № 19. С. 143.

5. Святокум І. О. Особливості здійснення поліцейського піклування в Україні: наук.-метод. рек. / І. О. Святокум Харків : Харк. нац. ун-т. внутр. справ, 2018. 31 с. URL: [file:///D:/User/Downloads/thVYHSCSFKXXtvGKj6hIDYB72tOczaZ8%20\(6\).pdf](file:///D:/User/Downloads/thVYHSCSFKXXtvGKj6hIDYB72tOczaZ8%20(6).pdf)

6. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Офіційний вісник України від 18.08.2015 2015. № 63. С. 33.

7. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції України : навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. д.б.н., проф. Грибана В. Г., к.ю.н. Глуховері В. А. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 212 с. URL:

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВО- БОЙОВИХ ЗАВДАНЬ

Мох Т. П.

викладач кафедри тактико-сеціальної,
вогневої та фізичної підготовки
ФПФКП ОДУВС

Мукоїда Р. В.

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративної
діяльності поліції ФПФППД ОДУВС

Національну гвардію України було створено законом України "Про Національну гвардію України" від 4 листопада 1991 року. У 90-х роках минулого століття підрозділ існував як самостійна силова структура, однак його було розпущено законом України "Про розформування Національної гвардії України" від 11 січня 2000 року.

12 березня 2014 року Верховна Рада України проголосувала за відтворення Національної гвардії України у відповідь на ускладнення воєнно-політичної ситуації після проведення Революції Гідності у

2014 році в Україні і наділено одночасно військовими й правоохоронними функціями. Формування першим стало на захист територіальної цілісності країни від агресора.

16 червня 2014 МВС України видало наказ, який упорядкував формування добровольчих підрозділів Національної гвардії України. До складу Національної гвардії увійшли: батальйон оперативного призначення резервістів ім. генерала Кульчицького Національної гвардії України, сформований з представників самооборони Майдану; батальйон спеціального призначення резервістів "Донбас" НГУ, сформований на основі 1-ї роти добровольчого батальйону територіальної оборони "Донбас" Донецької області; підрозділ спеціального призначення "Азов".

На сьогоднішній день Нацгвардія існує як військове формування з правоохоронними функціями на базі Міністерства внутрішніх справ України. При цьому, військове керівництво НГУ здійснює командування Національної гвардії України, який призначається Президентом України за поданням Міністра внутрішніх справ. Звільняється командувач НГУ рішенням президента України. 18 березня 2015 року указом Президента України встановлено День Національної гвардії України, що відзначається 26 березня.

З початку діяльності відновленої НГУ розпочалося її перетворення на сучасний елемент системи безпеки та оборони держави. Цей процес проходить в рамках концептуальних засад, визначених у Стратегічному оборонному бюлетені України. Наразі НГУ рухається шляхом реформування та розбудови за зразком військових формувань провідних країн ЄС та НАТО.

У мирний час Національна гвардія України входить до складу сил безпеки і виконує правоохоронні функції, а також розвиває спроможності, необхідні для виконання завдань у складі сил оборони.

Із введенням воєнного стану Національна гвардія України приводиться в готовність до виконання завдань за призначенням в умовах дії правового режиму воєнного стану, входить до сил оборони, виконує завдання та підпорядковується відповідно до положень Закону України "Про правовий режим воєнного стану" [13] та Закону України «Про Національну гвардію України» [11].

Підрозділи оперативного призначення Нацгвардії сформовані за структурою підрозділів Сухопутних військ ЗСУ. Вони забезпечені необхідною бронетехнікою та озброєнням і можуть легко виконувати завдання у взаємодії з підрозділами Збройних сил України.

Підрозділи з охорони громадського порядку Нацгвардії готові забезпечити правопорядок та безпеку громадян у будь-якій частині нашої держави з урахуванням передового досвіду аналогічних формувань країн Європи та світу. Вони виконують широке коло завдань як самостійно, так і у взаємодії з колегами із правоохоронних органів України.

Підрозділи Нацгвардії готові до виконання службово-бойових завдань в умовах мирного часу, в кризовий період та в умовах запровадження воєнного стану. І головна їх унікальність полягає в тому, що вони потребують мінімум часу для переходу з одного стану в інший.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про Національну гвардію України» Національна гвардія України є військовим формуванням з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України і призначено для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від кримінальних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з правоохоронними органами – із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій [11].

Національна гвардія України бере участь відповідно до закону у взаємодії зі Збройними Силами України у відсічі збройній агресії проти України та ліквідації збройного конфлікту шляхом ведення воєнних (бойових) дій, а також у виконанні завдань територіальної оборони.

Ефективне виконання правоохоронних функцій та завдань НГУ безпосередньо залежить від неухильного дотримання особовим складом основоположних засад діяльності, тобто принципів. Законодавцем у ст. 3 Закону України «Про Національну гвардію України» чітко визначено незаперечні вимоги, відповідно до яких повинні здійснюватися завдання та функції НГУ. Такими вимогами названо: верховенства права, забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина, позапартійності, безперервності, законності, відкритості для демократичного цивільного контролю, прозорості, відповідальності, централізованого керівництва та єдиначальності. У діяльності НГУ забороняється застосування тортур, катувань та

інших жорстких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання.

Основні функції НГУ, перелічені у ст. 2 Закону України «Про Національну гвардію України», можливо поділити на три групи залежно від умов, в яких функціонує це військове формування: 1) в умовах мирного часу; 2) під час запровадження правового режиму надзвичайного стану в Україні чи в окремих її місцевостях, або виникнення іншої кризової ситуації, що загрожує національній безпеці України; 3) у разі введення правового режиму воєнного стану [11].

В умовах мирного часу НГУ виконує функції охорони правопорядку (правоохоронні функції), зокрема: 1) захист конституційного ладу України, цілісності її території від спроб зміни їх насильницьким шляхом; 2) охорона громадського порядку, забезпечення захисту та охорони життя, здоров'я, прав, свобод і законних інтересів громадян; 3) забезпечення охорони органів державної влади, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, участь у здійсненні заходів державної охорони органів державної влади та посадових осіб; 4) охорона дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні та інші [11].

Суто правоохоронна форма реалізації відповідної функції держави проявляється в правах та обов'язках Національної гвардії України. Так, до її основних обов'язків в рамках здійснення правоохоронної діяльності входять наступні: – забезпечувати захист та охорону життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань; – брати участь у забезпеченні громадської безпеки та охороні громадського порядку, у тому числі під час проведення зборів, мітингів, вуличних походів, демонстрацій, інших масових заходів, під час офіційних візитів та інших заходів за участю посадових осіб України та іноземних держав, щодо яких здійснюється державна охорона на території України; – вживати заходів, спрямованих на запобігання, виявлення кримінальних (адміністративних) правопорушень; – забезпечувати охорону органів державної влади, а також здійснення заходів державної охорони органів державної влади та посадових осіб; – вживати заходів щодо припинення діяльності терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій; – вживати заходів щодо затримання осіб, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення,

які вчинили втечу з місць позбавлення волі; – підтримувати або відновлювати правопорядок у районах виникнення особливо тяжких надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру, що створюють загрозу життю і здоров'ю значних верств населення; – участь у припиненні масових заворушень.

Під час виконання службових завдань особовий склад Національної гвардії України має право: – у разі залучення до виконання завдань з охорони громадського порядку здійснювати превентивні та поліцейські заходи примусу відповідно до Закону України «Про Національну поліцію»; – затримувати, доставляти та/або передавати поліцейським, адміністрації об'єктів, що охороняються Національною гвардією України, осіб, які порушили встановлений перепускний режим або вчинили напад на об'єкт, що охороняється Національною гвардією України; – затримувати, доставляти та/або передавати уповноваженим державним органам озброєних осіб під час здійснення антитерористичних операцій; – затримувати осіб, які підозрюються у вчиненні кримінальних правопорушень, та осіб, які вчинили втечу з місць позбавлення волі, дезертирів; – проводити огляд транспортних засобів і вантажів під час виконання Національною гвардією покладених на неї завдань в районі проведення антитерористичної операції або спеціальної операції, а також на контрольно-пропускних пунктах об'єктів, що охороняються Національною гвардією; – застосовувати заходи фізичного впливу, а також зберігати, носити і застосовувати спеціальні засоби та зброю; – взаємодіяти з уповноваженими посадовими особами правоохоронних органів, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, органів прокуратури, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування.

Діяльність Національної гвардії України є правоохоронною тому що: а) вона спрямована на охорону права від будь-яких порушень; б) працівники Національної гвардії України здійснюють закріплені повноваження тільки на підставі і в спосіб визначений чинним законодавством України; в) порушення працівниками Національної гвардії України правових приписів, робить їх діяльність незаконною, тобто несумісною з охороною прав і свобод людини; г) під час здійснення повноважень працівники Національної гвардії України застосовують загальні та спеціальні методи примусу, в тому числі спеціальні засоби та вогнепальну зброю [1. с. 43].

Під час введення особливих правових режимів, НГУ виконує наступні функції, зокрема: 1) участь у забезпеченні громадської безпеки та охорони громадського порядку під час проведення зборів, мітингів, походів, демонстрацій та інших масових заходів, що створюють небезпеку для життя та здоров'я громадян; 2) участь у підтриманні або відновленні правопорядку в районах виникнення особливо тяжких надзвичайних ситуацій техногенного чи природного характеру (стихійного лиха, катастроф, особливо великих пожеж, застосування засобів ураження, пандемій, панзоотій тощо), що створюють загрозу життю та здоров'ю населення; 3) участь у ліквідації наслідків надзвичайних або кризових ситуацій на об'єктах, що нею охороняються та ін.

Що стосується функції у разі введення правового режиму воєнного стану то відповідно до ст. 6¹ Закону України «Про Національну гвардію України» під час дії воєнного стану Національна гвардія України для виконання завдань з оборони держави підпорядковується Міністерству оборони України.

Положенням ч. 2 ст. 1 Закону України «Про Національну гвардію України» встановлено, що НГУ бере участь у взаємодії зі ЗС України у відсічі збройній агресії проти України та ліквідації збройного конфлікту шляхом ведення воєнних (бойових) дій, а також у виконанні завдань територіальної оборони. Поряд із цим, до військових функцій, що здійснюються НГУ у разі введення правового режиму воєнного стану можна зарахувати: 1) участь у здійсненні заходів, пов'язаних з припиненням збройних конфліктів та інших провокацій на державному кордоні; 2) участь у здійсненні заходів правового режиму воєнного стану; 3) участь у виконанні завдань територіальної оборони; 4) оборона важливих державних об'єктів, спеціальних вантажів, центральних баз матеріально-технічного забезпечення МВС України та ін. (ст. 2 Закону України «Про Національну гвардію України»).

Діяльність Національної гвардії України, а також військовослужбовців зазначеного військового формування при виконанні покладених службово-бойових завдань, має бути чітко регламентована відповідними нормативно-правовими актами, які встановлені державою і забезпечуються її примусовою силою. Правовою основою діяльності Національної гвардії України є сукупність правових норм, якими регулюють суспільні відносини, що виникають у процесі організації діяльності, функціонування

Національної гвардії України, а також визначають її завдання, функції, повноваження, а також порядок виконання визначених законом завдань і функцій. Сьогодні законами України врегульовано суспільні відносини, значна кількість яких певною мірою має вплив на окремі аспекти діяльності підрозділів Національної гвардії України, зокрема, які стосуються запобігання корупції, соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей, пенсійного забезпечення осіб, звільнених з військової служби та державних гарантій соціального захисту військовослужбовців, окремих сфер діяльності НГУ, військових частин та підрозділів.

Серед цих законів варто відмітити: Закон України «Про Національну гвардію України», який визначає правові засади організації та порядку діяльності Національної гвардії України, її загальну структуру, функції та повноваження; Закон України «Про Національну поліцію», адже у разі залучення до виконання завдань щодо охорони громадського порядку на військовослужбовців Національної гвардії України поширюються права та обов'язки, передбачені Законом України «Про Національну поліцію»; Закон України «Про державну службу» [7], тому що соціальний захист та трудові відносини працівників Національної гвардії України забезпечується на загальних підставах відповідно до законодавства та про державну службу; Закон України «Про національну безпеку України» [10], який визначає та розмежовує повноваження державних органів у сферах національної безпеки і оборони, створює основу для інтеграції політики та процедур органів державної влади, інших державних органів, функції яких стосуються національної безпеки і оборони, сил безпеки і сил оборони, визначає систему командування, контролю та координації операцій сил безпеки і сил оборони, запроваджує всеосяжний підхід до планування у сферах національної безпеки і оборони, забезпечуючи у такий спосіб демократичний цивільний контроль над органами та формуваннями сектору безпеки і оборони; Закон України «Про запобігання корупції», оскільки стосовно осіб, які претендують на зарахування для проходження служби на відповідних посадах у Національній гвардії України, за їх письмовою згодою проводиться спеціальна перевірка в порядку, встановленому Законом України «Про запобігання корупції» [2] тощо; Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» [5], відповідно до якого здійснюється комплектування Національної гвардії України; Закон України «Про

соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» [14], який регулює питання правових і соціальних гарантій військовослужбовців Національної гвардії України тощо.

Окремі аспекти діяльності НГУ визначаються більш детально у підзаконних нормативно-правових актах. Широке коло питань діяльності Національної гвардії України врегульовані наказами Міністерства внутрішніх справ України. Наказами МВС України конкретизується діяльність Національної гвардії України, порядок виконання визначених законом завдань та функцій, а також організаційні питання, які охоплюють практично всі сфери управління цим військовим формуванням і відіграють провідну роль у правовому регулюванні з-поміж численних, різних за юридичною силою, нормативно-правових актів.

Загальна чисельність Національної гвардії України не перевищує 60 тисяч осіб. У разі необхідності чисельність Національної гвардії України може бути збільшена відповідним законом.

В особливий період чисельність Національної гвардії України збільшується на кількість особового складу, призваного на військову службу на виконання указів Президента України про мобілізацію, затверджених законами України.

Військово-політичне та адміністративне керівництво Національною гвардією України здійснює Міністр внутрішніх справ України. Безпосереднє військове керівництво Національною гвардією України здійснює командувач Національної гвардії України, який одночасно є начальником головного органу військового управління Національної гвардії України. Командувач Національної гвардії України призначається на посаду Президентом України за поданням Міністра внутрішніх справ України та звільняється з посади Президентом України.

Командувач Національної гвардії України має першого заступника та чотирьох заступників, які належать до вищого командування Національної гвардії України.

Перший заступник та заступники командувача Національної гвардії України призначаються на посади за поданням командувача Національної гвардії України та звільняються з посад Президентом України.

Керівники структурних підрозділів головного органу військового управління Національної гвардії України, органів військового управління оперативно-територіальних об'єднань та

вищих військових навчальних закладів Національної гвардії України призначаються на посаду за погодженням з Президентом України і звільняються з посади Міністром внутрішніх справ України.

Керівники військових частин (підрозділів) Національної гвардії України призначаються за погодженням з Міністром внутрішніх справ України та звільняються з посади командувачем Національної гвардії України.

У статті 5 Закону України «Про Національну гвардію України» визначено, що до її складу входять: 1) головний орган військового управління Національної гвардії України; 2) оперативно-територіальні об'єднання Національної гвардії України; 3) з'єднання, військові частини, вищі військові навчальні заклади, навчальні військові частини (центри), бази, заклади охорони здоров'я та установи, що не входять до складу оперативно-територіальних об'єднань Національної гвардії України [11].

Треба звернути увагу, що Положення про головний орган військового управління Національної гвардії України [3] затверджується Президентом України, а Положення про органи військового управління оперативно-територіальних об'єднань Національної гвардії України [9], з'єднання, військові частини (підрозділи), навчальні військові частини (центри), статuti (положення) вищих військових навчальних закладів, баз, закладів охорони здоров'я та установ Національної гвардії України затверджуються Міністром внутрішніх справ України.

Головним органом військового управління Національної гвардії України є Головне управління Національної гвардії України. Його основними завданнями є: участь у забезпеченні реалізації державної політики з питань діяльності Національної гвардії України; організація виконання покладених на Національну гвардію України завдань та основних функцій; планування застосування оперативно-територіальних об'єднань Національної гвардії України, їх органів військового управління, з'єднань, військових частин і підрозділів, інших підрозділів Національної гвардії України та забезпечення безпосереднього військового керівництва підрозділами, що не входять до складу оперативно-територіальних об'єднань Національної гвардії України. Головний орган військового управління здійснює свої повноваження безпосередньо та через територіальні управління.

Головне Управління Національної гвардії України має у власній структурі такі підрозділи: інженерну службу, відділ оперативно-

чергової служби, відділ служби військ, військово-медичне управління, оперативне управління, організаційно-штатний відділ, режимно-секретний відділ, службу радіаційного, хімічного та біологічного захисту, службу розвідки та протидії тероризму, управління авіації, управління бойової та спеціальної підготовки, управління з охорони громадського порядку, управління кадрового забезпечення, юридичне управління тощо.

До складу оперативно-територіального об'єднання входять: орган військового управління, з'єднання, військові частини і підрозділи, що дислокуються в межах визначеної зони відповідальності (оперативного реагування), крім з'єднань, військових частин і підрозділів, вищих навчальних закладів, навчальних військових частин, установ та закладів, що безпосередньо підпорядковуються Головному управлінню Національної гвардії України.

Особливе місце займають загони спеціального призначення Національної гвардії України «Омега», які входять до складу територіальних управлінь Національної гвардії України та призначені для вжиття заходів щодо захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, оперативного реагування на дії незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій, припинення терористичної діяльності, що пов'язані з підвищеним ризиком для життя та здоров'я військовослужбовців та потребують від особового складу високого рівня професійної підготовки [8].

Особовий склад Національної гвардії України складається з військовослужбовців та працівників. Національна гвардія України комплектується військовослужбовцями, які проходять військову службу за контрактом та за призовом.

Головний орган військового управління Національної гвардії України та органи військового управління оперативно-територіальних об'єднань Національної гвардії України можуть комплектуватися державними службовцями.

Військовозобов'язані (крім військовозобов'язаних, які не підлягають призову на військову службу під час мобілізації) у добровільному порядку можуть бути зараховані до військового резерву Національної гвардії України, що складається з громадян, які проходять службу у військовому резерві, та громадян, відібраних

кандидатами для зарахування на службу у військовому резерві. Комплектування Національної гвардії України військовослужбовцями та проходження ними військової служби здійснюються відповідно до Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу" [5] та Положення про проходження військової служби громадянами України [4], що затверджується Президентом України.

Громадяни України, які проходять військову службу та службу у військовому резерві Національної гвардії України, складають військову присягу на вірність Українському народу, при виконанні обов'язків служби носять військову форму одягу, їм довічно встановлюються законом військові звання.

Співробітництво Національної гвардії України з правоохоронними структурами та аналогічними військовими формуваннями іноземних держав відіграє важливу роль у повсякденній діяльності цього правоохоронного органу, а також впливає на розвиток його діяльності та організаційно-штатну побудову.

Відповідно до п. 13 ч. 1 ст. 12 Закону України «Про Національну гвардію України» НГУ зобов'язана брати участь у міжнародному співробітництві, міжнародних операціях із підтримання миру і безпеки на підставі міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, у порядку і на умовах, визначених законами України [11].

Основні зусилля міжнародного співробітництва спрямовані на розвиток існуючих двосторонніх та започаткування нових відносин з іноземними партнерами, реалізацію діючих та започаткування нових міжнародних проектів у різних сферах службово-бойової діяльності НГУ, активізацію співробітництва з міжнародними організаціями (НАТО, ЄС, EUAM, ОБСЄ, ООН, FIER, EGF та ін.), участь спільно із Збройними Силами України у діяльності Багатонаціонального об'єднаного координаційного комітету з питань військового співробітництва та оборонного реформування, розширення можливостей направлення на навчання та підвищення кваліфікації військовослужбовців та працівників НГУ у навчальних закладах військових та правоохоронних структур іноземних країн, координацію діяльності щодо участі Національної гвардії України у спільних міжнародних навчаннях як правоохоронного, так і військового спрямування, вдосконалення мовної підготовки в НГУ, координацію заходів щодо направлення на лікування та реабілітацію за кордон військовослужбовців НГУ – учасників АТО та ін.

Національна гвардія є гордістю не лише збройних формувань України, а і усього українського народу. Усі українці пам'ятають добровольців, які прямо з Майдану зголосилися вступити до лав Національної гвардії, щоб захищати Батьківщину у перші місяці російської агресії. Тоді почалася славна історія оновленої Національної гвардії. За 6 років Національна гвардія України здолала тернистий шлях від нашвидкуруч створеного молодого формування до потужної складової сектору безпеки та оборони України.

Література

1. Горбач Д. О. Адміністративно-правовий статус Національної гвардії України : монографія / за заг. ред. д-ра. юрид. наук, проф. О. І. Безпалової). Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2017. 288 с.

2. Про запобігання корупції: Закон України від 26.10.2014 № 1700-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

3. Положення про головний орган військового управління Національної гвардії України: Указ Президента України від 28 березня 2014 року № 346/2014 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/346/2014#n13>

4. Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України : Указ Президента України від 10 грудня 2008 р. № 1153/2008 URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1153/2008/print1458027752494858>. (дата звернення: 03.11.2020).

5. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII: [Електронний ресурс] / – Режим доступу: // <http://zakon.www.rada.gov.ua>.

6. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.

7. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>

8. Про затвердження Положення про загони спеціального призначення Національної гвардії України: Наказ МВС від 20.12.2018 № 1036 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0021-19#Text>

9. Про затвердження Положення про орган військового управління оперативно-територіального об'єднання Національної гвардії України: Наказ МВС від 16.07.2014 № 681 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0890-14#n13>

10. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19> (дата звернення: 01.10.2020).

11. Про Національну гвардію України: Закон України від 13 березня 2014 р., № 876-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>

12. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р., №580-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

13. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

14. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12> (дата звернення: 01.10.2020).

РИЗИКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПІД ЧАС ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Мох Т. П.

викладач кафедри тактико-спеціальної,
вогневої та фізичної підготовки ОДУВС

Весельська М. В.

слухачки 1 курсу ОС «магістр»
за спеціальністю 281 «Публічне
управління та адміністрування»
Державного університету
«Житомирська політехніка»

Кожний український поліцейський під час своєї служби буде тримати зброю в руках та стріляти, можливо то буде планове тренування, а може і надзвичайна ситуація, яка потребуватиме чітких та точних дій для особистого захисту та захисту населення.

Вогнепальна зброя – є найбільшим суворимвидом примусу. Вона застосовується лише у виключних випадках, та лише якщо існує реальна загроза життю поліцейського чи інших громадян або якщо правопорушник чинить збройний опір. Однак завжди застосуванню зброї передуює попередження, за виключенням ситуацій, коли

правопорушник чинить зброєний опір або будь-які спроби аби заволодіти вогнепальною зброєю.

Більшість поліцейських мають обґрунтовані мотиви та можливості для пострілу, але надають перевагу цього не робити. Чому? Бо поліцейський може стріляти лише за певних умов ситуації. Стаття 46 Закону України «Про Національну поліцію» чітко окреслює випадки для застосування вогнепальної зброї [1]:

1) для відбиття нападу на поліцейського або членів його сім'ї, у випадку загрози їхньому життю чи здоров'ю;

2) для захисту осіб від нападу, що загрожує їхньому життю чи здоров'ю;

3) для звільнення заручників або осіб, яких незаконно позбавлено волі;

4) для відбиття нападу на об'єкти, що перебувають під охороною, конвої, житлові та нежитлові приміщення, а також звільнення таких об'єктів у разі їх захоплення;

5) для затримання особи, яку застали під час вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину і яка намагається втекти;

6) для затримання особи, яка чинить збройний опір, намагається втекти з-під варти, а також озброєної особи, яка погрожує застосуванням зброї та інших предметів, що загрожують життю і здоров'ю людей та/або поліцейського;

7) для зупинки транспортного засобу шляхом його пошкодження, якщо водій своїми діями створює загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського.

Це є лише деталізований перелік підстав для застосування зброї, та вогнепальна зброя може бути застосована лише у окремих випадках. Це є підставою того, що наведений перелік ситуацій в законі і є переліком тих випадків.

Закон прямо вказує, що зброя може бути застосована для... Тому, наприклад, наявність «нападу на поліцейського або членів його сім'ї, у випадку загрози їхньому життю чи здоров'ю» є лише підставою для застосування зброї. А от чи була сама подія винятковим випадком, вирішуватиметься у кожному конкретному випадку виходячи з обстановки події, характеру та інтенсивності посягання, наявності можливості усунути небезпеку іншим способом... і так далі [2].

Саме поліцейський має те право для вирішення у кожній критичній ситуації вирішувати, чи є ця ситуація винятковою, чи можна обійтись

без застосування вогнепальної зброї. Проте, визначене поліцейським рішення кожного разу буде проходити детальну перевірку органами прокуратури. Співробітники прокуратури будуть встановлювати, чи мали місце підстави для застосування зброї і чи носила подія саме той винятковий характер та чи були для цього підстави, або ж були інші методи впливу окрім цього.

Щодо застосування вогнепальної зброї без попередження, то стаття 46 Закону України «Про Національну поліцію» також окреслює певний перелік ситуацій, а саме [1]:

1) при спробі особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках, наблизитися до нього, скоротивши визначену ним відстань, чи доторкнутися до зброї;

2) у разі збройного нападу, а також у разі раптового нападу із застосуванням бойової техніки, транспортних засобів або інших засобів, що загрожують життю чи здоров'ю людей;

3) якщо особа, затримана або заарештована за вчинення особливо тяжкого чи тяжкого злочину, втікає із застосуванням транспортного засобу;

4) якщо особа чинить збройний опір;

5) для припинення спроби заволодіти вогнепальною зброєю.

Отже, у кожному конкретному випадку уповноваженими органами завжди буде перевірятись, чи була завдана шкода визначена як необхідною і достатньою в такій обстановці, чи мав місце напад, чи припинення відповідного нападу можливо було досягнути іншими засобами, тобто чи мала подія винятковий характер, тому перш ніж прийняти таке рішення, поліцейський має завжди пам'ятати про те, що ризики існують завжди, і оцінювати ситуацію як небезпечне діяння не лише до суспільства, а й по відношенню до себе зі сторони захисту на законодавчому рівні після використання вогнепальної зброї.

Література

1. Закон України «Про Національну поліцію» 580-VIII редакція від 01.01.2019, [Електроний ресурс] Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

2. Пам'ятка співробітникам поліції «Щодо застосування вогнепальної зброї» [Електроний ресурс] Режим доступу: <http://mediarnbo.org/2016/02/10/pam-yatka-spivrobitnikam-politsiyi-shhodo-zastosuvannya-vognepalnoyi-zbroyi/>

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ КОНТРАБАНДИ В УКРАЇНІ

Наточій А.

старший викладач кафедра тактико-
спеціальної підготовки ДДУВС

Марія Кузьменко

курсант 2-го курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування ДДУВС

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку України характеризується глибокими соціально-політичними перетвореннями, спрямований на розвиток демократії, захист прав і свобод людини. В Рішення РНБО "Про заходи щодо посилення боротьби проти злочинів в Україні" від 06.05.2015, затвердженого указом президента України 16.06.2015 № 341 правоохоронним органам було доручено завдання щодо виявлення та вилучення каналів контрабанди, незаконного переміщення по території України вогнепальної зброї, інших засобів знищення, вибухівки, наркотичні речовини. Рішення зобов'язує СБУ та інші правоохоронні органи посилити свою діяльність робота з отримання профілактичної оперативної інформації про наміри та підготовка до контрабанди вогнепальної зброї та інших засобів пошкодження, боєприпаси, вибухові речовини та надання відповіді відповідно до визначеної компетенції. [1]

У кожній з країн-членів є Національне центральне бюро INTERPOL (NCB). Це пов'язує їхні національні правоохоронні органи з іншими країнами та Генеральним секретаріатом через нашу безпечну глобальну поліцейську мережу зв'язку підназвою I-24/7.

НЦБ – це серце ІНТЕРПОЛУ і те, як ми працюємо. Вони шукають інформацію, необхідну в інших НЦБ, щоб допомогти розслідувати злочини або злочинців у своїй країні, і вони обмінюються кримінальними даними та розвідкою для допомоги іншій країні.

Як частина своєї ролі у глобальних розслідуваннях, НЦБ працюють з:

- Правоохоронні органи у власній країні
- Інші НЦБ та підрозділи по всьому світу
- Офіси Генерального секретаріату по всьому світу.

НЦБ вносять національні дані про злочини до наших глобальних баз даних, відповідно до їх відповідного національного законодавства, та співпрацюють у транскордонних розслідуваннях, операціях та арештах.

Зміст сучасного оперативно-розшукового забезпечення протидії контрабанді складається з урахуванням змін чинного кримінально-процесуального та оперативно-розшукового законодавства, в систематичному застосуванні сил, засобів та методів оперативно-розшукової діяльності для виявлення та розкриття організованих злочинні групи та окремі злочинці, причетні до контрабанди. Нейтралізація їх протидії кримінальному провадженню, забезпечення безпеки учасників кримінального провадження. Оперативно-розшукове забезпечення боротьби зі злочинністю взагалі та контрабандою зокрема залежить від конкретної моделі транснаціональної злочинної групи, яка займається злочинною діяльністю.

Транснаціональні злочинні групи не мають універсальної структури та єдиної моделі. Злочинні угруповання різняться між собою за кількістю членів групи, структурою, злочинною спеціалізацією. Вони діють у різних країнах, у різних правових системах, на ринках різних товарів та послуг, використовують різні механізми та тактику контрабанди. Транснаціональні злочинні організації, що діють в Україні та інших країнах колишнього СРСР, характеризуються досить суворою ієрархією та використанням терористичних методів для підтримки дисципліни своїх членів та досягнення цілей, поставлених їх керівниками.

На сьогодні ОРД не відповідає вимогам щодо ефективної протидії контрабанді – такий висновок підтримують 86 % опитаних правоохоронців. Основними теоретичними та прикладними проблемами вдосконалення теорії та практики ОРД для оперативно-розшукового забезпечення контрабанди є:

- Відсутність сучасної парадигми теорії та практики ОРД і, як наслідок, концепції та доктрини оперативно-розшукового забезпечення проти контрабанди; правила конкуренції для визначення мети, завдань, видів, принципів, форм та системи заходів ОРД, відповідно до новинок КПК України та відповідальності оперативних підрозділів щодо вжиття необхідних оперативних заходів щодо попередження, своєчасного виявлення та припинення злочинів та виклад причин та умов сприяють їх вчиненню;

- Недостатня теоретична обґрунтованість змісту інституту обмеження конституційних прав і свобод людини, особливостей правових та інших гарантій захисту прав і свобод особи, що підлягає оперативно-технічним заходам та РНБО, шляхів та напрямків вдосконалення чинного законодавства;

- Відсутність застосування законодавства ЄС для чіткого визначення обсягу та класифікації суб'єктів та об'єктів РНБО, а саме, хто є їх ініціатором (слідчим, прокурором, слідчим суддею), а хто виконавцем (оперативні підрозділи);

- Недостатнє теоретичне обґрунтування та законодавче закріплення переліку державних та приватних заходів, які можна вжити для отримання інформації під час розшукової діяльності для виявлення негативних факторів з оперативного середовища та ознак підготовки та злочинної діяльності з визначенням документальних форм потреба в них; відсутність чіткого визначення науково-технічних засобів, що використовуються у кримінальному провадженні та оперативно-розшуковій діяльності, їх класифікації та співвідношення "оперативно-технічні заходи - НEE";

- Необхідність диференціювати права та обов'язки оперативних підрозділів та слідчих, з визначенням можливості для активного виконання ОРД у формі розшукових заходів, включаючи оперативно-технічні заходи, під час кримінального провадження у справах, що здійснюються в умовах невизначеності до встановлення особи злочинця.

Термін "результати оперативно-розшукової діяльності" є узагальненим та охоплює всі терміни, що використовуються в Законі України "Про оперативно-розшукову діяльність": "дані", "фактичні дані", "інформація", "інформація"; "Результати пошукових операцій", "документи та предмети, які можуть бути доказами", "копії документів", "оперативно-службові документи, що відображають результати ОРД", "операція розшуку", "матеріали ОРД". Дослідження показало, що 15% оперативної інформації використовується як доказ та 85% як орієнтовна інформація.

Результатами ОРД є фактичні дані, зафіксовані в засобах масової інформації оперативно-розшукової інформації та отримані оперативними підрозділами у порядку, передбаченому вищезазначеним законом, ознаки злочину, який готується, вчиняється або вчиняється, особи, які готуються, вчиняють або вчиняють злочин, та особи, які переховуються від слідчих органів чи судів, які уникають відбування кримінального покарання, зниклих безвісти та ідентифікації

невстановлених трупів, а також подій чи дій, що загрожують безпеці громадян, суспільства та держави. Для упорядкування та гармонізації кримінального провадження, досягнення єдиного розуміння та підходу до процедури використання даних (інформації) з оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні необхідно узаконити концепцію результатів ОРД у Законі України "Про оперативно-розшукової діяльності" та Кримінально-процесуального кодексу України. Слід доповнити п. 4 ч. 2 ст. 99 Цивільного процесуального кодексу України "Документи", що містять: "Результати ОРД – це фактичні дані, отримані відповідно до Закону України" Про оперативно-розшукову діяльність" та зафіксовані в засобах масової інформації оперативно-розшукової інформації". У Закон України "Про оперативно-розшукову діяльність" необхідно включити окрему статтю "Результати оперативно-розшукової діяльності".

Систематичне розслідування оперативно-розшукової діяльності є інструментом оперативно-розшукового забезпечення злочинів взагалі та контрабанди зокрема, а оперативно-розшуковий процес є механізмом цієї підтримки та стандартизує процес отримання, трансформації та використання оперативної інформації в боротьбі зі злочинністю. контрабанда.

Література

1. «Про заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю в Україні» від 16 червня 2015 року № 341/2015;
2. Кримінально-процесуальний кодекс України, п. 4 ч. 2 ст. 99, Документи.

ОПТИМІЗАЦІЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Наточій А.

старший викладач кафедри ТСП ДДУВС

Радельчук К.

курсант 2-го курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування ДДУВС

Правоохоронна діяльність поліцейських передбачає реалізацію цілей, сформованості організаційних умінь високого

рівня, володіння уміннями та навичками використання різних видів озброєння, ведення збройної боротьби. Зазначені вище особливості, в першу чергу, є пріоритетними для офіцерів Національної поліції України.

Вогнева підготовка передбачає вивчення матеріальної частини табельної зброї, заходів безпеки під час поводження з нею, основ стрільби, удосконалення навичок стрільби, правильного застосування табельної зброї в реальних умовах оперативно-службової діяльності. Також дуже важливою є психологічна підготовка-це комплекс заходів психолого-педагогічного характеру, спрямованих на формування, підтримку і розвиток у працівників професійно важливих психологічних та морально-вольових якостей, внутрішнього самоконтролю під час конфліктних ситуацій, комунікативної культури, психологічної готовності до професійної діяльності в екстремальних ситуаціях, позитивної мотивації до обрання безпечних технологій виконання службових завдань [1].

Тоді можна стверджувати, що процес формування умінь застосовувати спецзасоби та зброю залежить не лише від рівня вогневої підготовки, але й від таких особливостей, як морально-вольові якості, а також від рівня готовності до екстремальних ситуацій.

Значна частина повсякденної оперативно-службової діяльності в підрозділах Національної поліції здійснюється в умовах підвищеного ризику. Саме ця діяльність перш за все пов'язана з екстремальними ситуаціями під час боротьби правоохоронців із правопорушниками. На жаль, як показує практичний досвід, під час затримання правопорушників або транспортних засобів трапляються випадки, коли поліцейські отримують тяжкі поранення, іноді з летальним результатом. Основними причинами таких тяжких наслідків стають тактично непрофесійні дії під час затримання правопорушників, а також грубі помилки у поводженні з вогнепальною зброєю. Практична підготовка поліцейських характеризується низкою особливостей, які необхідно враховувати під час викладання вогневої підготовки для курсантів у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання, таких як: стрільба на випередження, без ретельного прицілювання, в обмежений час; стрільба в русі; стрільба на коротких дистанціях [2].

Уміння влучно та професійно володіти вогнепальною зброєю є основою вогневої підготовки майбутніх офіцерів поліції. Актуальність вивчення цієї навчальної дисципліни полягає в тому, що кожен курсант зобов'язаний досконало володіти вогнепальною зброєю, що у майбутньому дасть змогу йому не тільки професійно виконувати свої обов'язки, але і в екстремальних випадках зберегти своє життя та життя інших людей від протиправних посягань злочинців.

Література

1. Вогнева підготовка : навчально-методичний посібник / Жбанчик А. В., Комісаров О. Г., Тимофєєв В. П., Сіротченков Д. Ю., Кузнецов О. І. Дніпро : ДДУВС, 2017. 149 с.

2. Ануфрієв М. І. Службова підготовка працівників органів внутрішніх справ : навчально-методичний посібник. Київ : РВВ МВС України, 2010. 440 с

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ КУРСАНТІВ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ АТО

Наточій А.

старший викладач кафедри ТСП ДДУВС

Трофимченко М.

курсант 2-го курсу факультету
підготовки фахівців для органів
досудового розслідування ДДУВС

На даний час ситуація на Сході України показує, що курсанти спроможні виконувати поставлені завдання, але при цьому мають чимало труднощів. Не маючи глибоких знань та доведених до автоматизму навичок, у діях при застосуванні вогнепальної зброї, правил стрільби та управління вогнем своїх підрозділів офіцери виконують завдання з низькою ефективністю. Отже, гострим питанням є ефективна підготовка курсантів.

Ефективна підготовка досягається завдяки створенню сучасної, доцільної та науково обґрунтованої системи. Враховуючи, що метою

вогневої підготовки є навчання підтримання озброєння (зброї) у постійній готовності та вмілого її використання для ураження противника, головним завданням вважається набуття навичок й удосконалення вмінь курсантів [1].

Знання, вміння і навички-це три категорії, що знаходяться в центрі підготовки військових фахівців. Знання – це категорія, що має, в основному, теоретичний характер. Отримання вміння має на увазі деякий період практичної діяльності. Навички є складовою частиною вміння, що доведені в результаті багаторазових повторень до автоматизму.

Зіткнувшись з певним завданням, людина завжди прагне знайти в пам'яті та застосувати певний шаблон. Якщо такого шаблону нема, то організм переходить у так зване пошукове поведіння. У цей період можлива поява безладних та хаотичних дій. Таким чином, результатом процесу навчання, є запам'ятовування елементарних дій, які утворюють навички. Відпрацьовуючи їх, людина не просто запам'ятовує послідовність дій, а вибудовує у своїй підсвідомості і запам'ятовує план успішних дій [2].

Ці, на перший погляд абстрактні, міркування насправді мають велике значення у вирішенні проблеми набуття курсантами необхідних умінь та навичок.

Література

1. Сокурєнко В. В. Шляхи покращення системи професійної підготовки правоохоронців // Шляхи покращення системи професійної підготовки правоохоронців до дій в екстремальних умовах :зб. Матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 18 груд. 2015 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2015. С. 9-11.

2. Тактико-спеціальна підготовка працівників ОВС України : навч. посіб. / С. М. Банах, В. Р. Булачек, І. С. Винярчук, Ю. Р. Йосипів та ін. Львів : ЛьвДУВС, 2011. 300 с.

ВИКОРИСТАННЯ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРЕНАЖЕРУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Новікова А. Д.

курсант 4-го курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
стратегічних розслідувань ДДУВС

Науковий керівник:

Тимофєєв В. П.

старший викладач кафедри тактико-
спеціальної підготовки ДДУВС

Вогнева підготовка співробітників поліції відіграє важливу роль в системі професійної підготовки, так як вона впливає на рішення службових завдань, які щодня постають перед співробітниками поліції. При цьому важливо враховувати ступінь підготовки співробітників, яким в потрібний час, належить застосовувати вогнепальну зброю. Тому, безумовно, високий рівень вогневої підготовки повинен бути присутнім у всього особового складу НП.

Служба в поліції ніколи не була легкою і безпечною, завжди є ймовірність загибелі співробітника і допомогти їй знизити можуть постійні і професійні тренування. Невміле поводження зі зброєю може спричинити за собою не тільки не виконання поставлених завдань, а й загибель, поранення співробітників, а також сторонніх громадян. Вогнева підготовка, на сьогоднішній день, є одним з найважливіших компонентів професійної підготовки співробітників органів внутрішніх справ. Для кращого освоєння даної дисципліни, майбутні співробітники, ще в ході навчання, проходять спеціальний навчальний курс, а безпосередньо на службі вдосконалюють отриманий навик в класах, тирах протягом усього періоду служби.

Тренування дозволяють моделювати ситуації близькі до реальних, для того щоб при нагоді співробітник міг більш оперативно реагувати в конкретній обстановці. Тому важливо приділяти увагу не тільки самого процесу стрільби, але і підготовці до неї, тобто швидке вилучення зброї з кобури, прийняття зручної і ефективної напоготові для пострілу [1, с. 178]. Для вирішення даної

проблеми необхідно приділяти увагу даними аспектам на тренуваннях і заняттях і включити їх до методичних рекомендацій.

Одним з таких видів тренувань є використання автомобільного тренажеру. Оскільки служба в поліції пов'язана з превентивною функцією, однією з її аспектів є саме патрулювання, тому патрулювання та підтримка громадської безпеки/порядку може здійснюватися на автомобільному транспорті.

Виходячи з цього, та зазначивши, що в службовій діяльності поліцейського трапляються багато непередбачених випадків, ми можемо зробити висновок про необхідність відпрацювання прийомів та навичок вогневої підготовки, саме з включенням автомобільного тренажеру.

Обґрунтовуючи цю думку можна зазначити те, що стрільба має свої особливі аспекти. На ефективність стрільби впливають багато факторів: положення стрільця, його навички, зовнішні та внутрішні умови. Тому, якщо привести приклад стрільби стоячи та стрільби з автомобіля в русі, то принципи застосування вогнепальної зброї будуть різними. Не пристосований працівник поліції не зможе якісно виконувати стрільбу, що може загрожувати життю та здоров'ю оточуючих, які можуть з'явитися на шляху автомобіля.

Наступною проблемою постає поєднання співробітниками органами внутрішніх справ тренувань і несення служби в звичайному режимі. Для того щоб підтримувати навички на належному рівні необхідні регулярні тренування, але також співробітникам поліції потрібно виконувати свої повсякденні службові обов'язки. Рішенням цієї проблеми може стати обладнання класів стрілецької підготовки, стрілецькими, автомобільними тренажерами, для того щоб співробітники могли тренуватися в свій вільний час і доводити навички до автоматизму. Використання таких тренажерів дозволяє поліпшити не тільки навик стрільби, але і саму фізичну форму співробітників [2, с. 181]. Шляхом багаторазових повторів можна задіяти м'язову пам'ять, яка істотно збільшує швидкість реакції.

Таким чином, підбиваючи підсумок, можна ще раз підкреслити шляхи вирішення перерахованих вище проблем, а саме, в першу чергу будівництво і вдосконалення стрільбищ і тирів з класами, оснащеними сучасними навчальними установками (автомобільні тренажери і тд.) „потім розподіл в рівній мірі процесу навчання як самої стрільби, так і навичкам поведінки зі зброєю, і заключній мірою служить оснащення сучасною зброєю освітніх організацій системи МВС України. [3, 154]

Література

1. Вогнева підготовка: навч. посіб. / М. М. Ляпа, В. М. Петренко, О. І. Судніков, та ін. Суми: Сумський державний університет, 2011. 283 с.
2. Козяр М. М., Виноградський Б. А., Ковальчук А. М. Основи влучної стрільби. Львів: «СПОЛОМ», 2008. 108 с.
3. Глущенко В. Ф., Безносюк Л. В., Колоколов А. О., Мовчан А. В. та ін. Вогнева підготовка. Навчальний посібник.: Бібліотека співробітника МВС, Вінниця, “ДТП” 1998. 160 с.

СЛУЖБОВЕ ОЗБРОЄННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Норець Л. Є.

курсант 2-го курсу Херсонського
факультету ОДУВС

Науковий керівник:

Каменщик О. В.

старший викладач кафедри спеціальної
фізичної та вогневої підготовки
Херсонського факультету ОДУВС

В останні роки Україна переживає суворі випробування обставинами політичної нестабільності та зовнішньої агресії. На цьому фоні загострилися проблеми порушення публічної безпеки та порядку, а також вчинення тяжких злочинів, у тому числі із використанням вогнепальної зброї. Ефективним чином протистояти цій хвилі насилля працівники поліції можуть лише за умови їх адекватного оснащення та озброєння. Таким чином дане дослідження проблемних питань забезпечення поліцейських вогнепальною зброєю набуває особливої актуальності.

Адекватність застосування зброї поліцейським концептуально полягає у його головному призначенні – охороняти громадян в реалізації ними базових безпекових прав людини на життя та свободу.

При затриманні правопорушника не потрібно знищувати, його потрібно знешкодити. І тільки в деяких – найекстремальніших випадках – ліквідувати.

Таким чином виникає необхідність диференціації вогнепальних засобів ураження. І саме для виконання завдання знешкодження виявляється очевидною лакуна в штатній табельній зброї українських поліцейських. Пістолети ПМ та «Форт» недостатньо далекобійні, а автомат Калашникова занадто потужний і громіздкий. Це армійська зброя, завданням якої є ефективно пробивати броню захист та надійно вражати живу силу противника.

В цій ситуації розкриваються переваги німецького пістолета-кулемета Heckler&KochMP5, у якого менша вбивча здатність порівняно з автоматом Калашникова. MP5використовує пістолетний набій, який менше рикошетить, а отже має менший ризик для цивільних, і тому більше підходить для поліцейських завдань. Ця зброя пройшла повний комплекс випробувань, підконтрольну експлуатацію, і планами відомства передбачено постачання цих пістолетів-кулеметів спочатку у підрозділи патрульної поліції, а потім поліції особливого призначення, які несуть службу на вулицях міста.

Але на шляху реалізації цих планів існують донині ще не переборні політичні перепони. Компанія Heckler&Kochобмежує коло своїх контрагентів лише "стратегією зелених країн" – тобто постачає зброю лише до країн ЄС та НАТО, наближених до НАТО країн чи тих, щодо яких німецький уряд має особливий інтерес з міркувань політики безпеки. Україна до списку цих країн поки, на жаль, не входить.

Для вирішення завдання ліквідації злочинців, на озброєнні підрозділів МВС перебуває випробувана часом снайперська гвинтівка СГД. Вона являється доволі ефективною зброєю, особливо за одним із головних показників – дальністю ураження цілі. Навіть з відкритим прицілом є ймовірність вести ефективний вогонь до 1200 м. І за цим СГД переважає навіть нову українську снайперську гвинтівку Форт – 301, ефективна досяжність якої не перевищує 1000м. Але в обставинах динамічного бою, ймовірність якого в останні 7 років для МВС на сході України стало ординарним явищем, більш компактний Форт – 301 за сукупністю характеристик може виявитись навіть більш ефективним, ніж громіздка СГД.

Що стосується індивідуальної короткоствольної зброї, то різноманіття зразків буде ще довго спостерігатись в Національній поліції якщо не буде прийнято якесь вольове рішення його мінімізувати. Адже з ресурсом кілька десятків тисяч пострілів ПМ може залишатись табельною зброєю Української поліції навіть, коли сьогоднішні курсанти вже підуть на заслужений відпочинок.

Література

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII //Голос України : офіційне видання від 06.08.2015 / № 141-142.

2. Наказ МВС України № 70 від 01.02.2016 року «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю».

3. Курс стрільб для поліцейських та Норми витрат боєприпасів, пострілів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб: Наказ МВС України № 334 від 26 квітня 2019 р.

4. Інструкція з організації забезпечення, зберігання та експлуатації озброєння в Національній поліції України, Наказ МВС України № 828 від 11 жовтня 2018 року.

5. Огневая подготовка. Пути повышения профессионального мастерства: Учебное пособие / Г. Н. Будогьянц, В. А. Глазков, С. Д. Устинов и др. Луганск: РИОЛАВД, 2005. 518 с.

6. Учебник “Пулевая стрельба”. Издательство “Физкультура и спорт”, М. 1964.

7. Учебник “Подготовка снайперов”. Военное издательство, М. 1987.

8. Вогнева підготовка: [навч. посіб.] / Глуценко В. Ф., Безносьок Л. В., Колоколов А. О., Мовчан А. В. та ін. Вінниця: ДТП, 1998. 160с.

9. Наставления по стрелковому делу. М.: Воениздат, 1985. 640с.

10. Застосування вогнепальної зброї працівниками органів внутрішніх справ: Посібник / В. О. Сніжко, В. В. Черней, А. В. Юрченко та ін. К.: НАВСУ, 2004. 176 с.

11. Козяр М. Професійно-стрілецька підготовка особового складу ОВС України у швидкісних стрілецьких вправах: Навчальний посібник/ ЛПІБ МВС України. Л., 2002. 110с.

12. Організація та методика проведення навчальних стрільб з 9 мм пістолета Макарова і 5,45 мм автомата Калашникова: [методич. рекоменд.] / [Банах С. М., Винярчук І. С., Удод А. Д., Алембець М. М.] Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2005. 64 с.

13. Огневая подготовка. Пути повышения профессионального мастерства: [учеб.пособ. для студ. вузов] / [Г. Н. Будагьянц, В. А. Глазков, С. Д. Устинов и др.]. Луганск: Луган. акад. внутр. дел, 2005. 518 с.

14. Струць О. А. Особливості початкової стрілецької підготовки курсантів та шляхи усунення найбільш характерних помилок: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. [“Актуальні проблеми тактико-спеціальної та вогневої підготовки курсантів ВНЗ системи МВС України”], (Львів, 18 трав. 2010 р.). Львів : Львів. держ. ун-т. внутр. справ, 2010. С. 202-205.

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЦЕ ЦІЛЕСПРЯМОВАНИЙ ПРОЦЕС ОВОЛОДІННЯ ЗНАННЯМИ

Носкова Т. І.

старший викладач кафедри тактико-
спеціальної, вогневої та фізичної
підготовки ОДУВС

Сучасні кардинальні зміни в житті суспільства вимагають нового підходу до фізичної підготовки майбутнього поліцейського. Головна мета – створити умови для розвитку і самореалізації кожного курсанта, формування базису особистої культури з гамою загальнолюдських цінностей: інтелектуальних, моральних, фізичних.

Одним із видів організованого навчального процесу в університеті є система фізичної підготовки, яка має комплексну спрямованість, ефективно впливає на організм, покращує фізичний розвиток курсантів, їх фізичну підготовку до різних видів діяльності, дає фізкультурну освіту, формує фізичну досконалість, виховує морально - вольові риси характеру.

Формування професійної підготовленості майбутніх фахівців пов'язане з засвоюванням спеціалізованої спортивної техніки. Майбутнім фахівцям необхідно створити умови з оволодіння знаннями, які повинні стати передумовою усвідомленого формування рухових умінь. Важливість цього завдання обумовлена тим, що без формування раціональних способів управління рухами не можна реалізувати здібності в практичній діяльності. Навчання курсантів з курсу фізична підготовка має свою специфіку. Ці особливості потребують усвідомленого формування рухових дій та визначених педагогічних прийомів. При навчанні застосовуються різних педагогічних методів, котрі вирішують свої певні визначені завдання.

Методичні рекомендації спрямовані на всебічний розвиток фізичних якостей, життєво важливих умінь, оволодіння навичками виконання заходів фізичного впливу, а також перенесень значних фізичних та нервово емоційних навантажень. Виникає необхідність в розробці методик проведення занять з рукопашного бою, які направлені на розвиток професійно - прикладних навичок що забезпечують фізичну та психологічну готовність виконувати поставлені задачі в складних умовах. Методичні прийоми потрібно підбирати таким чином, щоб їх можна було відпрацьовувати на

заняттях з фізичної підготовки. А також без сторонньої допомоги самостійно.

Теж стосується прийомів самбо та дзю-до. Більше часу доведеться приділити вивченню захватів, оскільки від їхнього вмілого застосування повністю залежить виконання прийомів. А згодом настає період удосконалення захватів і прийомів. Доведення їх до автоматизму з розучуванням різноманітних комбінацій.

Для різнобічного розвитку курсанти повинні застосовувати різні вправи і займатися багатьма видами боротьби. Організм пристосовується до занять внаслідок перебудов у всіх системах: центральної нервової, серцево-судинної, нервово-м'язової, дихальної і гормональної.

Курсанти можуть компенсувати недостатньо високий рівень одних якостей посиленням розвитком інших.

Навчальні розробки з навчальної дисципліни фізична підготовка дають змогу навчати курсантів при свідомому ставленні до оволодіння нових рухових умінь, сприяє розвитку майбутніх фахівців.

Література

1. Ведмеденко Б. Ф. Теоретичні основи і практика виховання молоді засобами фізичної культури. Київ, 1993.
2. Шиян Б. Теорія і методика фізичного виховання. К., 2003.
3. Бурлачек В. Р., Флуд О. В., Тьорло О. І. Рукопашний бій. Львів, Місіонер, 2000.

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Плакун Б.

курсант 3-го курсу
302 взводу ФПФППД

Науковий керівник:

Коломієць Ю.

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної, вогневої та фізичної

На мою думку професій підготовка кадрів для Національної поліції України потребує постійного вдосконалення. Це обумовлено низкою причин, серед яких: реформування правоохоронного

відомства, зміна концепції діяльності Національної поліції, застосування нових форм добору кандидатів на службу в поліцію, оптимізація структури та змісту службової підготовки поліцейських. Зазначене вимагає оновлення методичного забезпечення освітнього процесу. Аналіз специфіки службової діяльності підрозділів Національної поліції України дає підстави констатувати, що сучасний працівник повинен володіти не лише знаннями законодавчого блоку, а й розвиненими фізичними якостями та сформованими вміннями і навичками застосування поліцейських заходів примусу. У закладах вищої освіти Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС) України формування такого правоохоронця покладено на спеціальну фізичну підготовку, яка є навчальною дисципліною, у практичних підрозділах – на фізичну підготовку, яка є складовою системи службової підготовки поліцейських. У навчальному посібнику систематизовано та подано вимоги чинних нормативних документів, які регламентують організацію та проведення занять із фізичної підготовки в підрозділах Національної поліції України; у доступній формі надано основи методики розвитку та вдосконалення фізичних якостей, формування рухових умінь і навичок застосування заходів фізичного впливу. Значна частина матеріалу присвячена методиці вивчення прийомів самозахисту з урахуванням правових підстав їх застосування. Автори, використовуючи системний підхід, структурували навчальний матеріал, подавши його окремими розділами. Вдалим рішенням є перелік питань для самоконтролю в кінці кожного розділу. Пропонований не надає вичерпні відповіді стосовно всіх напрямів фізичної підготовки працівників Національної поліції України. Втім, автори сподіваються, що поданий матеріал буде корисним і стане в нагоді викладачам закладів вищої освіти МВС України, інструкторам і працівникам відділів професійного навчання підрозділів Національної поліції України та поліцейським, які самостійно працюють над підвищенням рівня особистої фізичної підготовленості.

Мета й завдання фізичної підготовки поліцейських Мета фізичної підготовки поліцейських – збереження здоров'я, творчої та трудової активності, забезпечення належного рівня фізичної готовності та всебічний розвиток фізичних якостей, набуття теоретичних знань, формування спеціально-прикладних та життєво важливих умінь і навичок, необхідних для виконання оперативно-

службових завдань. Завдання фізичної підготовки висвітлюють і конкретизують її мету. При цьому кожне завдання передбачає відповідну частину цільової настанови. Під час формулювання завдань враховуються специфічні функції фізичної підготовки, конкретні вимоги до фізичного стану поліцейського та низка інших умови. Під час фізичної підготовки працівників Національної поліції України вирішуються загальні та спеціальні завдання. 12

Загальні завдання:

- формування гармонійно розвиненої особи;
- збереження та зміцнення здоров'я, загартовування організму;
- підвищення рівня загальної працездатності;
- оптимізація фізичного та психічного стану;
- виховання звички до регулярних занять фізичними вправами та здатності до перенесення великих фізичних навантажень;
- усунення недоліків фізичної підготовленості та цілеспрямований розвиток окремих фізичних якостей;
- корекція особливостей будови тіла (об'єму м'язів, ваги тіла, осанки тощо);
- виховання сміливості, рішучості, ініціативності, наполегливості, самостійності, впевненості у своїх силах, психічної стійкості;
- залучення працівників до регулярних занять фізичною підготовкою та спортом, удосконалення спортивної майстерності;
- упровадження та вдосконалення різноманітних форм занять фізичними вправами під час праці, навчання та відпочинку;
- опанування теоретичними знаннями та практичними вміннями самоконтролю за станом здоров'я в процесі групових та самостійних занять фізичними вправами. Спеціальні завдання:
- формування спеціальних знань, вмінь і навичок застосування заходів фізичного впливу, прийомів самозахисту та рукопашного бою, обеззброєння та затримання осіб, що загрожують публічному правопорядку, особистій безпеці громадян та поліцейських;
- забезпечення особистої безпеки працівників НП під час виконання службових обов'язків;
- формування навичок долаття природних і штучних перешкод, пересування у різних умовах оперативно-службової діяльності;
- формування вмінь виконання спеціальних вправ;

- формування та вдосконалення професійно важливих фізичних якостей (силової та швидкісної витривалості, швидкості реагування, спритності тощо);

- формування професійно важливих психічних якостей (психічної стійкості; концентрації та переключення уваги, швидкості оперативного мислення, точності ймовірного прогнозування тощо);

- забезпечення професійної працездатності та надійності організму (досягнення високого рівня функціонування систем і органів, які отримують найбільше навантаження під час службової діяльності);

- підвищення витривалості організму працівника до дій у несприятливих умовах професійної діяльності (за умов високої та низької температури зовнішнього середовища, високогір'я, під час тривалого перебування у приміщенні, автомобілі, літаку, засобах індивідуального захисту, в умовах служби в нічний час, роботі з представниками специфічного середовища – правопорушниками тощо);

- формування професійних рис характеру: сміливості, рішучості, витриманості, впевненості у власних силах тощо.

Фізична підготовка працівників НП організовується та проводиться впродовж усього періоду навчання та здійснюється в таких формах: навчальні та поза навчальні заняття. Навчальні заняття (теоретичні та практичні) – основна форма підготовки поліцейських до виконання оперативно-службових завдань, пов'язаних із силовим затриманням правопорушника (злочинця). Планові навчальні заняття з фізичної підготовки проводяться з особовим складом у службовий час. Їх зміст визначається метою, завданнями, обсягом навчального матеріалу з урахуванням категорій та вікових груп поліцейських. Навчальні заняття з фізичної підготовки поділяються на теоретичні і практичні. Теоретичні – здійснюється у формі лекцій, семінарських занять, консультацій та надання теоретичних відомостей під час практичних занять. Лекції складають основу теоретичної підготовки і викладаються за темами, передбаченими програмою. Мета лекцій – надати систематизовані основи наукових знань з фізичної підготовки, висвітлити стан і перспективи її розвитку, зосередити увагу на найбільш складних та ключових питаннях. Семінари проводяться з основних і найбільш складних питань навчальної програми з метою закріплення теоретичних знань, набутих на лекціях і під час самостійної роботи.

Основною формою навчальних занять із фізичної підготовки – є практичні заняття. Практичні заняття можуть бути комплексної або вибіркової спрямованості. На заняттях вибіркової спрямованості вирішуються навчальні завдання у межах одного розділу чи теми, комплексної – завдання з різних тем та розділів програми. Практичні заняття з фізичної підготовки проводяться як у спортивних залах, обладнаних інвентарем та спеціальними тренажерами, так і на відкритих майданчиках, смугах перешкод, а також в умовах, що моделюють типові та екстремальні ситуації оперативно-службової діяльності поліцейських. Поза навчальні заняття (додаткові форми фізичної підготовки): самостійні заняття (індивідуальні чи групові) проводяться під методичним керівництвом викладачів (інструкторів), і передбачає ранкову фізичну зарядку, фізичні тренування під час самопідготовки, фізкультурні паузи, тренування перед заступанням на службу, тренування у спортивних секціях, участь у масових оздоровчих, фізкультурних та спортивних заходах, змаганнях із професійно-прикладних та інших видів спорту. Поза навчальні заняття є важливою запорукою нормального фізичного розвитку поліцейського, обов'язковою умовою виховання пріоритетних орієнтацій на зміцнення здоров'я і мотиваційним стимулом до регулярних самостійних занять фізичними вправами. Використання різних форм фізичної підготовки працівників НП створює умови для забезпечення науково обґрунтованого обсягу активної рухової діяльності, необхідного для нормального функціонування організму людини (7-10 год. на тиждень). 14 Самостійні заняття з фізичної підготовки проводяться в обсязі навчальної програми у поза навчальний час (години самопідготовки) індивідуально чи у складі навчальної групи, а також у самостійних спортивних секціях під керівництвом викладачів (інструкторів). Ранкова фізична зарядка спрямована на зміцнення здоров'я та загартування організму, збереження фізичної та розумової працездатності, підвищення рівня фізичної підготовленості.

Тренування перед заступанням на службу проводиться з працівниками НП, курсантами та слухачами, які заступають на службу по охороні публічного порядку, а також готуються до участі в навчаннях і відпрацюванні спеціальних операцій, під час інструктажів добових нарядів. Мета тренувань – закріплення навичок застосування прийомів самозахисту, володіння гумовим (пластиковим) кийком, швидкісного приготування до стрільби тощо.

Навчально-тренувальні заняття у спортивних секціях із професійно-прикладних та інших видів спорту проводяться з метою підвищення спортивної майстерності на основі різнобічної фізичної підготовки і набуття необхідних професійно-прикладних знань, умінь та навичок. Масові оздоровчі, фізкультурні та спортивні заходи мають велике виховне значення і є ефективним засобом організації здорового дозвілля. Вони є складовою фізичної підготовки та проводяться у вільний від навчальних занять час, у вихідні та святкові дні. Питання для самоконтролю 1. Поняття службової підготовки працівників Національної поліції України. 2. Система та зміст фізичної підготовки працівників Національної поліції України. 3. Категорії та вікові групи для організації занять із фізичної підготовки. 4. Мета та загальні завдання фізичної підготовки поліцейських. 5. Спеціальні завдання фізичної підготовки. 6. Форми організації занять фізичною підготовкою. 7. Види навчальних занять з фізичної підготовки.

Я вважаю професійна підготовка кадрів для Національної поліції України потребує постійного вдосконалення. Це обумовлено низкою причин, серед яких: реформування правоохоронного відомства, зміна концепції діяльності Національної поліції, застосування нових форм добору кандидатів на службу в поліцію, оптимізація структури та змісту службової підготовки поліцейських. Зазначене вимагає оновлення методичного забезпечення освітнього процесу. Аналіз специфіки службової діяльності підрозділів Національної поліції України дає підстави констатувати, що сучасний працівник повинен володіти не лише знаннями законодавчого блоку, а й розвиненими фізичними якостями та сформованими вміннями і навичками застосування поліцейських заходів примусу. У закладах вищої освіти Міністерства внутрішніх справ (далі – МВС) України формування такого правоохоронця покладено на спеціальну фізичну підготовку, яка є навчальною дисципліною, у практичних підрозділах – на фізичну підготовку, яка є складовою системи службової підготовки поліцейських. У навчальному посібнику систематизовано та подано вимоги чинних нормативних документів, які регламентують організацію та проведення занять із фізичної підготовки в підрозділах Національної поліції України; у доступній формі надано основи методики розвитку та вдосконалення фізичних якостей, формування рухових умінь і навичок застосування заходів фізичного впливу.

Значна частина матеріалу присвячена методиці вивчення прийомів самозахисту з урахуванням правових підстав їх застосування. Автори, використовуючи системний підхід, структурували навчальний матеріал, подавши його окремими розділами. Вдалим рішенням є перелік питань для самоконтролю в кінці кожного розділу. Пропонований навчальний посібник не надає вичерпні відповіді стосовно всіх напрямів фізичної підготовки працівників Національної поліції України. Втім, автори сподіваються, що даний матеріал буде корисним і стане в нагоді викладачам закладів вищої освіти МВС України, інструкторам і працівникам відділів професійного навчання підрозділів Національної поліції України та поліцейським, як і самостійно працюють над підвищенням рівня особистої фізичної підготовленості.

Література

1. Ануфрієв М. І., Бутов С. Є., Гіда О. Ф., Решко С. М. Основи спеціальної фізичної підготовки працівників органів внутрішніх справ : навч. посіб. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2003. 336 с.
2. Бальсевич В. К., Запорожанов В. А. Физическая активность человека. К.: Здоров'я, 1987. 226 с.
3. Берштейн Н. А. О ловкости и её развитии. М.: Физкультура и спорт, 1996. 288 с.
4. Бондаренко В. Особливості програм первинної професійної. Молодіжний науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2017. Вип. 25. С. 43-49. (Серія «Фізичне виховання і спорт»).
5. Бондаренко В. В. Теоретичні знання як складова підготовленості працівників міліції до ефективної діяльності в умовах протистояння із супротивником, озброєним холодною зброєю. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. 2014. Вип. 9 (50) 14. С. 24-28. (Серія № 15 «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)»).

ЗНАЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В СЛУЖБОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Поліщук Д.

курсант 3-го курсу 302 взводу ФПФППД

Науковий керівник:

Карапетянц С.

викладач кафедри тактико-спеціальної,
вогневої та фізичної

Успіх з службових завдань які стоять перед працівниками поліції, в більшості залежить від рівня професійної й фізичної підготовленості. Спеціальна фізичної підготовки розвиває рухові якості та навички, які необхідні у повсякденній діяльності та в разі виникнення екстремальних. Також витривалості, швидкісних та силових якостей, які мають забезпечувати

можливість переслідування правопорушника та перевагу в силовому протистоянні із ним при його затриманні, у тому числі з подоланням різних перешкод.

Поліцейський XXI століття, повинен забезпечити безпеку людей, застосовуючи, у разі необхідності, достатні силові засоби та методи також здатен розрізняти ситуації небезпеки і за будь-яких обставин діяти без упереджень, керуючись етичними нормами поліцейських. Фізична підготовка – це комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності [1].

Фізична підготовка у органах МВС України має мати гарантію щодо збереження здоров'я, трудової активності, розвитку фізичних якостей які важливі для професійної діяльності та виконання покладених службових обов'язків кожного працівника.

Для розвитку таких фізичних якостей працівників поліції, входить: знання методів, форм. Засобів розвитку основних фізичних здібностей. Знання нормативної бази, які регламентують організацію та проведення спеціальної фізичної підготовки в підрозділах Національної поліції України має найважливіше значення. Засвоєння усього переліченого дає можливість кожному поліцейському, оцінити ситуацію в яку він може потрапити, та проаналізувавши

обрати дії та прийоми які найбільше будуть вірними. Навчання поліцейських фізичною підготовкою мають відповідати тим вимогам та завданням які стоять перед поліцейським під час їхньої службової діяльності.

Але нажаль навчальним заняттям приділяють велику увагу лише на стадії готування працівників у ЗВО МВС. Хоча організація службової підготовки працівників Національної поліції України здійснюється відповідно до наказу МВС України №50 від 26 січня 2016 р. Службова підготовка містить сукупність організаційних складових, видів, форм підготовок і контролю рівня службової (у тому числі фізичної) підготовленості поліцейських. Але в більшості випадків стоїть нехтування заняттями з боку працівників та керівництва підрозділів поліції. Замість проведення тренування особовий склад займається виконанням своїх службових обов'язків, так як керівництву головне щоб працівники виконували свої службові завдання. Після завершення навчального року в органах поліції організовується проведення підсумкової перевірки рівня службової підготовленості поліцейських. Тоді із-за виділення малої кількості часу, ігнорування заняттями підрозділи показують низький рівень фізичної підготовки. Це дає знати, що на фізичну підготовку потрібно виділяти значне більше часу, адже вона на рівні важливого навчання з вогневої та тактичної підготовки.

Отже, професійна діяльність працівників поліції України протікає в умовах цілого комплексу факторів, яких немає у повсякденному житті будь-якої людини та характеризується високим нервово-емоційним навантаженням та рівнем фізичної активності у ході службової діяльності.. Співробітник поліції нерідко опиняється у різноманітних конфліктних ситуаціях, які також можуть бути небезпечними для життя та здоров'я не тільки них самих, але й оточуючих. Таким чином, умови службової діяльності співробітників поліції пред'являють високі вимоги до професійної підготовки, та в першу чергу, доброї загальної та статичної витривалості, здатністю до швидкого прояву реакції та координації рухів, а тому потребує ефективного підходу до методів навчання. Одним з основних завдань фізичної підготовки, як складової частини професійної підготовки поліцейських, є зниження негативного впливу службової діяльності та забезпечення фізичної готовності до дій в небезпечних та екстремальних ситуаціях. Для вирішення цих завдань потрібно різноманіття рухових реакцій, необхідних для організму, тонке

диференціювання та чіткість рухів. Також, велике значення має комплекс важливих якостей, які виступають як професійно значущі.

Література

1. Фізична підготовка працівників Національної поліції України [Текст] : навч. посіб. / В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко, О. В. Кузенков. Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019. 98 с.

2. Кравченко І. С. Професійне навчання поліцейських в Україні: новели та перспективи. Вісник Запорізького національного університету. 2015. № 4. (2). с. 94-100.

ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОНЦЯ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ОБОВ'ЯЗКІВ

Половинка Л. М.

курсант 4-го курсу Херсонського
факультету ОДУВС

Науковий керівник:

Голенко Н. М.

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри спеціальної фізичної та
вогневої підготовки Херсонського
факультету ОДУВС

Актуальність теми. Специфіка службової діяльності підрозділів Національної поліції України розуміє під собою те, що сучасний працівник повинен володіти не лише знаннями законодавчого блоку, а й мати розвинені фізичні якості та сформовані вміння і навички застосування поліцейських заходів примусу. У закладах вищої освіти Міністерства внутрішніх справ України формування такого правоохоронця покладено на спеціальну фізичну підготовку, яка є навчальною дисципліною, у практичних підрозділах – на фізичну підготовку, яка є складовою системи службової підготовки поліцейських.

Мета дослідження полягає у з'ясуванні поняття «фізичної підготовки», її складових та практичного значення під час виконання службових обов'язків поліцейським.

Сучасний поліцейський повинен забезпечити безпеку людей, застосовуючи, в разі необхідності, достатні силові засоби та методи; здатен розрізняти ситуації небезпеки; за будь-яких обставин діяти без упереджень, керуючись етичними нормами. Аналіз практики правоохоронної діяльності засвідчує, що функціональні обов'язки поліцейського здатна виконувати людина з високим рівнем відповідальності за результати власної службової діяльності, яка володіє комплексом знань, практичних навичок і сформованих професійно важливих рис, набутих під час спеціальної підготовки. Саме ці компоненти забезпечують професійну готовність працівника поліції до ефективного виконання складних, часом небезпечних завдань [3, с. 7].

Невід'ємним елементом службової підготовки є фізична підготовка. Як зазначено в Положенні про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України, фізична підготовка – це комплекс заходів, спрямований на формування та вдосконалення рухових умінь і навичок, розвиток фізичних якостей та здібностей поліцейського з урахуванням особливостей його професійної діяльності [2].

Згідно з положеннями ст. 30 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» фізична підготовка є частиною загальної системи навчання та виховання працівників правоохоронних органів і спрямована на забезпечення фізичної готовності особового складу до професійної діяльності [1].

Система фізичної підготовки працівника поліції включає в себе:

- 1) загальну фізичну підготовку;
- 2) тактику самозахисту та особистої безпеки;
- 3) масові фізкультурно-спортивні заходи та секційні заняття з видів спорту.

Навчання з фізичної підготовки передбачає формування та вдосконалення в поліцейських:

- рухових якостей і навичок, необхідних у повсякденній діяльності та в разі виникнення екстремальних ситуацій;

- витривалості, швидкісних і силових рис, які забезпечують можливість переслідування правопорушника та перевагу в силовому протистоянні під час його затримання, зокрема з подоланням природних і штучних перешкод;

- навичок самоконтролю за фізичним станом і станом здоров'я в процесі виконання фізичних вправ;

- практичних навичок застосування прийомів самозахисту, особистої безпеки, фізичного впливу тощо [3, с. 9].

Ст.30 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» зазначає, що рівень фізичної підготовленості працівників правоохоронних органів у встановленому порядку враховується при присвоєнні чергових спеціальних звань, призначенні на відповідні посади [1].

Фізична підготовка в діяльності поліцейського має важливе значення. Насамперед це пояснюється тим, що робота правоохоронця пов'язана з постійним ризиком для свого життя та здоров'я. Для того, щоб забезпечувати особисту безпеку та безпеку інших осіб, поліцейський має бути фізично підготовленим.

До фізичної підготовки можна віднести:

- комплекс прийомів захисту від нападу злочинців і нейтралізації їх агресивних дій (спеціальні розділи самбо, карате, дзюдо);

- службово-прикладні види спорту, що домінують в системі МВС України: спортивне самбо, кікбоксінг, бокс, дзюдо, поліатлон, що включає стрільбу з пневматичної зброї, плавання, легка атлетика.

Важливість прикладних видів спорту в даному аспекті визначається тим, що вони дозволяють закріплювати та вдосконалювати навички, необхідні при затриманні небезпечного злочинця;

- комплекс вправ, що включає елементи зі спортивного і спеціальних розділів самбо, карате, дзюдо, окремих елементів з інших прикладних видів спорту [5, с. 228].

Отже, з усього вище зазначеного можна зробити висновок, що практичне значення фізичної підготовки для працівника поліції є дуже важливим компонентом службової підготовки. Це пояснюється тим, що від рівня фізичної підготовки поліцейського залежить можливість забезпечення особистої безпеки та безпеки інших осіб. Фізична підготовка охоплює також і теоретичні знання, методики розвитку фізичних якостей, практичні навички застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та способів допомоги потерпілому. Основним засобом фізичної підготовки є фізичні вправи, виконання яких необхідно поєднувати з дотриманням гігієнічних вимог та заходів запобігання травматизму.

Література

1. Про фізичну культуру і спорт: закон України від 24.12.1993 № 3808-XII. Редакція від 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text> (дата звернення: 30.10.2020).

2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: наказ МВС України від 26.01.2016 № 50. Редакція від 17.04.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16> (дата звернення: 30.10.2020).

3. Дідковський В. А., Бондаренко В. В., Кузенков О. В. Фізична підготовка працівників Національної поліції України: навч. посіб. Київ: Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019. 98 с.

4. Швець Д. В. Навчання в процесі практичної діяльності (службова підготовка поліцейського) як втілення еволюційного характеру формування особистості поліцейського в Україні: Право і безпека. 2017. № 4 (67). С.149-159

5. Чичкан О. А., Музика Б. Ю., Мороз Т. І. Професійно-прикладна фізична підготовка як важливий елемент загальної підготовки працівників національної поліції. Харків, 2019. С. 227-229

ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ КУРСАНТІВ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ІЗ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Починюк Ю. О.

курсантка 4-го курсу Херсонського
факультету ОДУВС

Науковий керівник:

Голенко Н. М.

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри спеціальної фізичної та
вогневої підготовки Херсонського
факультету ОДУВС

Підготовка майбутніх фахівців будь-якої галузі, це завжди складний та відповідальний педагогічний процес, ефективність якого залежить від наявності науково обґрунтованих навчальних програм і впровадження новітніх методів навчання. Навчання майбутніх правоохоронців відзначається підвищеною складністю й відповідальністю, оскільки пов'язане з підготовкою фахівців, які будуть свідомо служити суспільству, забезпечуючи публічну безпеку

та порядок. Особливо гостро це питання постає в період докорінного реформування структури МВС України.

Фізична підготовка курсанта вищого навчального закладу складається із наступних видів фізичної підготовки – загальна, спеціальна, самостійна фізична підготовка, спортивно-масова робота і тренувальні заняття в спортивних секціях за видами спорту. Надаючи методичні рекомендації з проведення самостійних занять, які спрямовані на розвиток фізичних якостей, вдосконалення функцій організму, засвоєння певних рухових навичок загальної та спеціальної фізичної направленості, виконання контрольних нормативів, ми маємо можливість більш об'єктивно оцінити фізичний розвиток і рівень фізичної підготовки курсантів.

Для реалізації поставлених цілей необхідний постійний цілеспрямований контроль фізичної підготовленості працівників поліції, що може здійснюватися шляхом оцінювання стану здоров'я, фізичного розвитку, фізичної працездатності та низки якостей, серед яких: швидкість реакції, швидкість прийняття рішення, зібраність, здатність тривалий час виконувати відповідальну та напружену роботу. Тим паче розвиток фізичної активності навчає курсантів самодисципліні яка є невід'ємною складовою у формуванні сильного та вольового характеру. Такий процес допомагає розумовому розвитку курсанта та має неабиякий вплив на його психологічний стан. Тому для ефективної підготовки майбутніх працівника поліції, науково-педагогічному працівнику профільної кафедри під час занять зі спеціальної фізичної підготовки потрібна оперативна інформація про поточний фізичний стан курсантів з метою виявлення фактів, які погіршують або покращують рівень фізичної підготовленості працівника поліції, рівня оволодіння технікою самозахисту та особистої безпеки. Оскільки без такої інформації неможлива ні правильна поточна оцінка рівня фізичної підготовленості працівника поліції, ні правильна оцінка ефективності запропонованих методів і засобів, направлених на підвищення фізичної підготовленості [2, с. 152].

Метод контролю, як дидактичний засіб управління професійною підготовкою поліцейського, спрямований на забезпечення ефективності набуття знань, формування умінь і навичок, використання їх на практиці, стимулювання навчальної діяльності слухачів і спонукання до самоосвіти. Контроль передбачає різні види, форми та може здійснюватися за допомогою різноманітних методів.

Для застосування такого методу на практиці, існують різного роду види його відтворення, а саме: попередній, поточний, тематичний, підсумковий. Зазначена різновиди контролю виконують взаємопов'язані функції: освітню, розвивальну та виховну.

Попередній контроль спрямований на виявлення наявного рівня знань, умінь, навичок, розвиненості фізичних якостей слухачів (працівників), що дозволяє викладачеві, оцінивши ситуацію, реалізувати більш ефективний план розвитку фізичних здібностей як всієї групи так і кожного із її учасників.

Другий вид контролю, є поточним контроль, який з метою перевірки вивченого матеріалу, а також виявлення недоліків у майбутніх працівників. Він здійснюється на повсякденній основі за допомогою систематичного спостереження викладача за виконанням роботи навчальної групи та окремо кожного із учасників. Такий вид контролю допомагає викладачеві корегувати та контролювати процес навчання та фізичну підготовленість усіх учасників навчальної групи.

Тематичний контроль, являється різновидом поточного виду, який здійснюють періодично, він має на меті систематизацію знань слухачів (працівників). Зазвичай він застосовується після вивчення нової теми чи нового розділу згідно встановленого тематичного плану.

Останнім є підсумковий контроль, який реалізують під час прийняття комплексних екзаменів, який є результатом засвоєного матеріалу та набутих фізичних здібностей осіб, щодо яких він застосовується.

На сучасному етапі розвитку професійної підготовки правоохоронців МВС України, важливим питанням з приводу контролю над вивченням та виконанням початкової групи, щодо тактики самозахисту та затримання під час сутичок з правопорушниками. Навчання техніці застосування заходів примусу можна назвати не лише як ефективним засобом спеціальної фізичної підготовки, а і як незамінний засіб психологічного загартовування правоохоронців, що дозволяє виховувати в них впевненість в собі, вмотивованої агресивності, сміливості і стійкості до дій в бойовій ситуації. Здобуття такого результату сприяє ведення постійного контролю та відповідальності, щодо навчання майбутніх офіцерів.

Крім цього, також важливим являється організація різнопланової та ефективної підготовки курсантів – майбутніх офіцерів МВС

України (НПУ), які в подальшому у відповідності до своїх посадових обов'язків будуть в системі професійної підготовки навчати свій підлеглий особовий склад вірному застосуванню заходів поліцейського примусу у відповідності до специфіки покладених на правоохоронців службово-бойових завдань[3, с. 160].

Підсумовуючи усе вищезазначене, слід зазначити, що на сучасному етапі реформування системи МВС України важливим питанням постає фізична підготовка курсантів вищих навчальних закладів. Комплексне застосування висвітлених видів методу контролю створюватиме сприятливі умови для формування професійної підготовленості працівника поліції та дозволить об'єктивно виявляти динаміку розвитку фізичних якостей. Систематичний контроль знань і умінь працівників поліції – одна з основних умов, від якої залежить підвищення якості навчання. Правильно організований контроль освітнього процесу дозволить викладачеві об'єктивно оцінювати знання, уміння, навички поліцейських, вчасно надати необхідну допомогу та досягати поставлених цілей навчання.

Література

1. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 року № 580-VIII (дата оновлення: 22.10.2020) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 13.11.2020 р.)
2. Мартишко А. Ю., Рябуха О. С., Методи контролю фізичної підготовленості працівників Національної поліції України. Збірник наукових праць. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України м. Харків, 2019р. с.152-155.
3. Надутий А. В. Сергієнко В. В. Бутенко К. В. Удосконалення техніки застосування заходів поліцейського примусу курсантами ХНУВС під час практичних занять зі спеціальної фізичної підготовки. Збірник наукових праць. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України м. Харків, 2019 р. с. 159-165.

ПІДВИЩЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗМУ СЛУХАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ МВС УКРАЇНИ ЗАСОБАМИ ГИРЬОВОГО ФІТНЕСУ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Проскурня Є. Є.

старший викладач кафедри тактико-спеціальної, вогневої та фізичної підготовки ОДУВС

Ком'яга А. В.

старший викладач кафедри тактико-спеціальної, вогневої та фізичної підготовки ОДУВС

Вже майже рік наша країна бореться зі страшною недугою – коронавірусною інфекцією (COVID-19), і після невеликого літнього передиху усі заклади освіти знову було переведено на дистанційну форму навчання. У зв'язку з цим постала проблема неможливості підтримання функціональних можливостей організму слухачів закладів вищої освіти МВС України.

В цих тезах описано можливість підтримання фізичного стану та занять фізичною підготовкою за допомогою гирьового фітнесу в домашніх умовах, розкриваються особливості виконання основних вправ з гирями та планування навантажень.

Гирьовий фітнес – це напрям, який містить комплекси вправ з гирею (гирями), що виконуються циклічно, переважно в аеробно-анаеробному режимі, спрямованих на опрацювання основних м'язових груп організму.

Питання фізичного виховання студентів закладів вищої освіти із застосуванням гирьового спорту або гирьового фітнесу знайшли відображення в багатьох наукових працях В. Н. Балакшина [1], Г. П. Грибана [3], С. В. Моренченка [1], В. В. Пронтенка [4], К. В. Пронтенка [2], [4], [8], С. В. Романчука [4], [8]. Автори описують методику та організацію занять гирьовим фітнесом у вишах, дають методичні вказівки для студентів, які займаються даним напрямом, тощо.

Слід зазначити, що, незважаючи на споконвічно слов'янські коріння, заняття з гирею як фітнес-напрямок бере свої витоки із Заходу.

Західні фахівці в області фітнесу швидко визначили, що гіря здатна разом охопити практично всі групи м'язів людини, забезпечуючи чудові результати в зниженні ваги, а також у приведенні тіла в підтягнутий, атлетичний стан. Крім того, при певній спрямованості тренувань, гіря з легкістю допомагає значно підвищити функціональні кондиції спортсмена. Саме тому такий популярний наразі спортивний напрям, як кросфіт, постійно використовує гірю як невід'ємну частину тренувальних комплексів.

Гирьовий фітнес бере свої витоки з гирьового спорту. У зв'язку з цим серед вправ з гирею досить велике місце займають вправи, так чи інакше пов'язані із вправами змагального гирьового спорту: поштовх, ривок, поштовх довгим циклом. Основою успішних занять з гирею є правильний підбір потрібних вправ і вибір оптимальної інтенсивності їхнього виконання.

Перевагами гирі є можливість її використання в різних варіаціях під час виконання вправ, спрямованих на опрацювання тієї чи іншої групи м'язів. Так, у змагальному гирьовому спорті, з огляду на специфіку виконуваних вправ, навантаження розподіляється на всі основні групи м'язів.

Як і в будь-якому іншому фітнес-напрямі, заняття з гирею повинні бути систематизовані й розплановані залежно від бажаного результату. Не секрет, що залежно від потрібного результату будується й програма тренувань. Тренінг з гирею відноситься до циклічного тренінгу, оскільки для досягнення більшого ефекту тренування має будуватися за принципом виконання певної роботи за певний проміжок часу. Саме такий підхід дозволить ефективно спалювати підшкірний жир, збільшувати функціональні можливості організму і, як наслідок, приводити в тонус м'язову систему.

Ефективність виконуваної роботи з гирею можна пов'язати з частотою серцевих скорочень під час виконання роботи. Загальновідомим є той факт, що для того, щоб організм почав використовувати як джерело енергії запаси жиру, спортсмен повинен працювати протягом, скажімо, 20 хвилин з частотою серцевих скорочень на рівні 120 ударів на хвилину. А для збільшення функціональних можливостей потрібно працювати на пульсі 140-170 ударів на хвилину. Відповідно, для ефективного спалювання підшкірного жиру тренувальне навантаження потрібно підібрати так, щоб робота проводилася у зазначеному пульсі.

Аналогічну рекомендацію можна дати й для збільшення функціональних можливостей того, хто тренується. Як було сказано вище, ги́ря – універсальне спортивне знаряддя, яке дозволяє опрацьовувати одночасно різні групи м'язів. Це досягається шляхом правильного підбору вправ, компонування окремих вправ у зв'язки.

Методика тренувань. Виходячи з циклічної спрямованості, фітнес-тренування з гирею доцільно будувати за цим принципом. Це, на наш погляд, дозволить найбільш ефективно використовувати знаряддя при його одиничності, тобто при відсутності інших пристосувань.

Основними вправами з гирями є: свінг, армійський жим, гоблет присід, станова тяга, жим лежачи, турецький підйом, гало, оверхед присід. Правильність виконання вправ доступно описується багатьма авторами з гиревого фітнесу [5].

Під час складання комплексу тренувань слід керуватися наступними принципами:

- охоплення всіх м'язових груп;
- найбільш оптимальний підбір схеми верх – низ, або ж зверху вниз, або знизу доверху;
- кількість повторів не перевищує 12-15, чітка техніка;
- навантаження визначається за такими пунктами – кількість кіл, – час виконання кола, – час відпочинку між колами.

Приклади комплексів.

1. Верх – низ: гало, гоблет присід, армійський жим, свінг, оверхед – присід.

2. Знизу доверху: гоблет присід, свінг, оверхед присід, ривок, армійський жим, гало.

3. Зверху вниз: гало, армійський жим, ривок, свінг, гоблетприсід.

Розмаїття вправ з гирями дуже велике: від вправ, що копіюють виконання вправ зі штангою та тренажерами, до суто специфічних вправ, які можна виконувати тільки з гирями та змагальних вправ. Треба експериментувати з вправами та планувати навантаження, спираючись на основні принципи побудови тренування.

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що у сучасних умовах карантину, коли всі заклади вищої освіти МВС України переведено на дистанційну форму навчання, велику роль покликані відіграти ті види фізичного навантаження, які не вимагають великих фінансових витрат і доступні широкому колу для

самостійних занять. Одним з таких засобів, що сприяють вирішенню завдань зміцнення здоров'я, фізичного розвитку, формування потрібних у житті рухових умінь і навичок, цілеспрямованості, витримки, морально-вольових якостей і зростання показників рухової підготовленості, є гирьовий фітнес.

Література

1. Балакшин В. Н., Моренченко С. В. Физическое воспитание : учеб.пособие по атлетической гимнастике и гиревому спорту для студентов всех специальностей. Саратов, 2001. 66 с.

2. Пронтенко К. В. Вимоги до розвитку основних фізичних якостей спортсменів, які спеціалізуються у гирьовому спорті / К. В. Пронтенко та ін. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Харків : ХДАДМ (ХХІІІ). 2007. № 6. С. 235-238.

3. Гирьовий спорт у вищих навчальних закладах : навч. посіб. / Г. П. Грибан та ін. Житомир, 2014. 400 с.

4. Організація та методика проведення занять з гирьового спорту / Романчук В. М., Романчук С. В., Пронтенко К. В., Пронтенко В. В. : навч.-метод. посібник. Житомир : ЖВІ НАУ, 2010. 196 с.

5. Проскурня Є. Є. Гирьовий спорт та гирьовий фітнес [Електронний ресурс] / Євгеній Євгенійович Проскурня. 2020. Режим доступу до ресурсу: <https://youtu.be/WYccKHkY5gg>.

6. Проскурня Є. Є., Ком'яга А. В. Вплив занять з гирьового спорту на загальну фізичну підготовку курсантів закладів освіти зі спеціальними умовами навчання. Проблеми реабілітації : Збірник наукових праць. Одеса : Південноукраїнський національний університет імені К. Д. Ушинського, 2019. С. 197-202.

7. Проскурня Є. Є., Ком'яга А. В. Особливості самостійних занять гирьовим фітнесом слухачів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання в умовах ізоляції : Проблеми реабілітації : Збірник наукових праць. Одеса : Південноукраїнський національний університет імені К. Д. Ушинського, 2020. С. 177-181.

8. Романчук С. В., Пронтенко К. В. Організація загальної фізичної підготовки курсантів ВВНЗ з використанням засобів гирьового спорту : навч.-метод. посіб. Житомир : ЖВІ НАУ, 2008. 184 с.

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Савенко Д. О.

курсант 1-го курсу ФПФДПКМ ОДУВС

Науковий керівник:

Проскурня Є.Є.

ст. кафедри тактико-спеціальної, вогневої та фізичної підготовки ОДУВС

Однією зі складових службової підготовленості працівників поліції є фізична підготовленість. Фізична підготовка особового складу правоохоронних органів України – це педагогічно спрямований процес забезпечення спеціалізованої фізичної підготовленості до професійної діяльності зі специфічними професійними характеристиками. Фізична підготовка в правоохоронних органах має забезпечувати збереження здоров'я, творчої і трудової активності, усебічний розвиток фізичних якостей, професійно важливих умінь і навичок працівників, необхідних для виконання службово-оперативних завдань. [1, с. 338]

Відповідно до вимог наказу МВС України від 26 січня 2016 року № 50 [2], заняття з фізичної підготовки передбачають формування й удосконалення в поліцейських: рухових умінь і навичок, необхідних у повсякденній діяльності й у разі виникнення екстремальних ситуацій; витривалості, швидкісних і силових показників, які забезпечують можливість переслідування правопорушника та перевагу в силовому протистоянні під час його затримання, зокрема з подоланням природних і штучних перешкод; навиків самоконтролю за фізичним станом, станом здоров'я у процесі виконання фізичних вправ; практичних навичок застосування прийомів фізичного впливу.

Зазначимо, що заняття з фізичної підготовки мають бути практично спрямованими (не менше ніж 90 % загального навчального часу із цього виду підготовки). Це підтверджує необхідність засвоєння теоретичних і методичних знань та забезпечить суттєве підвищення цілеспрямованості й ефективності процесу фізичної підготовки працівників поліції.

Високий рівень фізичної підготовленості, досконале володіння технікою і тактикою застосування заходів фізичного впливу, навичками самозахисту та прийомами рукопашного бою в штатних й екстремальних ситуаціях оперативно-службової діяльності – професійний обов’язок кожного працівника поліції.

Заняття з фізичної підготовки спрямовані на виконання таких освітніх завдань: забезпечити раціональне формування індивідуального фонду необхідних рухових знань, умінь і навичок, довести їх до належного рівня досконалості; навчити кожного застосовувати набуті знання та навички в повсякденному житті з метою самовдосконалення. [3, с. 272]

Відповідно до вимог навчальних і робочих програм зі спеціальної фізичної підготовки у вищих навчальних закладах МВС України, працівники поліції мають опанувати навчальний матеріал під час не лише практичних, а й самостійних та індивідуальних занять. Метою цих занять є поглиблення теоретичних знань й удосконалення методичної підготовленості з фізичної підготовки. Вони передбачають самостійне вивчення документів і методичних посібників із фізичної підготовки та спорту; з’ясування завдань і змісту практичних занять; виконання вправ і методичних прийомів організації занять.

Ефективне виконання завдань, які покладені на працівників поліції, неможливе без засвоєння теоретичних знань із фізичної підготовки. Їх необхідно розуміти як процес і результат оволодіння поліцейськими спеціальною системою знань, умінь, навичок із фізичної підготовки, які необхідні для виконання повноважень поліцейського, а також життєдіяльності людини.

Дослідник Б. М. Шиян у своїй роботі зазначає, що особа має базову фізичну освіту – сформованість вихідних й основних життєво важливих рухових умінь і навичок (ходьба, біг, керування предметами, подолання перешкод тощо), проте цього не завжди достатньо для засвоєння практичних умінь та навичок у застосуванні заходів фізичного впливу, які передбачені навчальною програмою з фізичної підготовки [3, с. 272]

На думку дослідників, процес повноцінного формування теоретичних і методичних знань передбачає такі етапи: перший – оволодіння необхідними фізичними вправами та базовими теоретичними й методичними знаннями на заняттях у вищому навчальному закладі зі специфічними умовами навчання або

проходження початкової професійної підготовки чи служби в підрозділах поліції; другий – засвоєння необхідного обсягу фізичних вправ, теоретичних і методичних знань, умінь та навичок під час занять із фізичної підготовки; третій – увесь обсяг фізичних вправ, теоретичних і методичних знань з організації фізичної підготовки й спортивної роботи.

На початкових етапах формування теоретичних і методичних знань (першому та другому) заняття з фізичної підготовки має бути спрямоване на набуття знань майбутніми правоохоронцями з організації індивідуальних форм фізичної підготовки (ранкової фізичної зарядки, самостійної підготовки, індивідуального фізичного тренування). Умовами, що сприяють ефективнішому засвоєнню працівниками поліції теоретичних і методичних знань, можна вважати такі:

1) Системне відвідування правоохоронцями занять із фізичної підготовки під час службової підготовки;

2) Відвідування відкритих показових і поточних занять із фізичної підготовки;

3) проведення занять із фізичної підготовки, на які запрошують викладачів фізичного виховання інших навчальних закладів, інструкторів із прикладних видів спорту;

4) залучення майбутніх працівників поліції до наукової роботи, участі в олімпіадах, конкурсах, конференціях, спортивних секціях і виконання інших творчих практичних завдань.

Під час занять з фізичної підготовки на викладачів профільних кафедр покладено важливе завдання щодо переконання майбутніх працівників поліції в необхідності засвоєння знань стосовно впливу фізичних вправ на підтримання належного фізичного стану та стану здоров'я, підвищення розумової працездатності, виховання моральних і вольових якостей.

Створення та дотримання зазначених умов допоможе поглибити й закріпити теоретичні й методичні знання працівників поліції на заняттях із фізичної підготовки та в процесі самостійної роботи над розвитком загальної фізичної підготовки, навчальною і науковою літературою, прищепити їм навички пошуку, узагальнення, критичного аналізу навчального матеріалу, уміння формувати й обстоювати власні погляди з питань, що вивчають на заняттях із фізичної підготовки в системі службової підготовки.

Забезпечити високу якість й ефективність засвоєння теоретичних і методичних знань неможливо на окремих практичних заняттях. Необхідно, щоб засвоєнню цих знань було присвячено загалом навчальну програму з фізичної підготовки, весь спектр навчальних тем, передбачених тематичними планами та системою організації спортивно-масових заходів, які відбуваються у вищому навчальному закладі системи МВС України.

Для формування та удосконалення фізичних і спортивних навиків у курсантів викладачі обирають найбільш ефективні та необхідні засоби, методи і форми навчання. При цьому, велика кількість навчального матеріалу залишається не засвоєною, через певні причини, а саме:

- Загальний низький початковий рівень фізичної підготовленості курсантів (так званий “доступний” рівень. Фізична підготовленість у понад 40% абітурієнтів є низькою і з року в рік погіршується);

- Питання індивідуального характеру майбутніх поліцейських (слабка воля, відсутня мотивація покращення своїх фізичних можливостей);

- Вузька спеціалізація навчальної програми та навчального матеріалу (тематичний план не охоплює усіх проблемних питань з удосконалення психофізичного стану, оволодіння прийомами боротьби та рукопашного бою при затриманні правопорушників або припиненні їх протиправних дій);

- Занадто мала кількість навчальних годин, які виділяють на загальну та спеціальну фізичну підготовку [4, с. 91-98].

Умовно, можна поділити різні складові спеціальної фізичної підготовки таким чином:

- Теоретична та методична фізична підготовка включає в себе:

- 1.) Підготовку як складову частину безпосередньо службової підготовки (правомірність та підстави для застосування засобів фізичного впливу).

- 2.) Організація та методика спеціальної фізичної підготовки.

- Загальна фізична підготовка включає в себе розвиток таких навичок, як: швидкість, витривалість, стійкість, сила, спритність, гнучкість.

- Окремо необхідно виділити тактику самозахисту та особистої безпеки, яка має такі складові:

- 1.) Стійки, пересування. Удари руками, ногами, захисні та контратакуючі дії.

- 2.) Кидки, прийоми боротьби лежачи
- 3.) Больові та задушливі прийоми
- 4.) Звільнення від захоплень та охоплень
- 5.) Техніка і тактика зовнішнього огляду та надягання кайданок.
- 6.) Захист від нападу та силове затримання правопорушника
- 7.) Захисні та атакуючі дії з гумовим та пластиковим кийком
- 8.) Подолання різних перешкод.

Висновок. Належна фізична підготовка працівників поліції є важливою складовою в усій цільній системі підготовки майбутніх правоохоронців. Фізична підготовка тісно пов'язана з такими галузями як тактико-спеціальна підготовка та вогнева підготовка. Критично важливо забезпечити належні умови для достатньої фізичної підготовки працівників поліції, адже від цього залежить не тільки громадська безпека та виконання покладених на правоохоронців обов'язків, але й особиста безпека безпосередньо поліцейських-чим краще буде фізична підготовка працівників поліції і чим краще вони будуть розуміти її з боку теорії, тим менше буде статистичний показник травмувань та смертності серед поліції.

Література

1. Бутов С. Є. Основи спеціальної фізичної підготовки працівників органів внутрішніх справ : навч. посіб. / за заг. ред. Я. Ю. Кондратьєва та Є. М. Моїсєєва. Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 2003.
2. Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України [Електронний ресурс] : наказ МВС України від 26 січ. 2016 р. № 50. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/70260-16>
3. Шиян Б. М. Теорія та методика фізичного виховання школярів. В 2 ч. Ч 1 / Б. М. Шиян. Тернопіль : Навч. кн. Богдан, 2001.
4. Мартишко А. Ю., Рябуха О. С. «Особливості формування теоретичних і методичних знань із фізичної підготовки поліцейських» Юридична психологія, 2016.

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА СКЛADOVA ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Савченко М. С.

курсант 1-го курсу 1-го факультету
ОДУВС

Науковий керівник:

Жуковський С. В.

викладач кафедри тактико-спеціальної
та вогневої підготовки ОДУВС

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Вогнева підготовка» є матеріальна частина зброї, яка знаходиться на озброєнні в Національній поліції України, заходи безпеки при поводженні зі зброєю, затверджені Наказом МВС України № 70 від 01.02.2016 р., порядку та правил її застосування та використання, правові підстави та порядок застосування вогнепальної зброї передбачені Законом України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. а також прийоми та правила стрільби з пістолета [1].

У першому підзаконному нормативно-правовому акті передбачено вогневу підготовку як різновид службової підготовки, що передбачає комплекс заходів, спрямований на вивчення поліцейським основ стрільби з вогнепальної зброї, правомірного її застосування (використання) та вдосконалення навичок безпечного поводження з нею, швидкісної та влучної стрільби по нерухомих і рухомих цілях з різних положень, в обмежений час, в русі тощо. У другому правовому джерелі визначено інструкцію із заходів безпеки при поводженні із зброєю, яка передбачає систему заходів, спрямованих на забезпечення особистої безпеки поліцейських, запобігання загибелі, пораненням і травмуванню їх та інших осіб під час поводження з вогнепальною зброєю, ручним протитанковим і підствольним гранатометами, реактивною протитанковою і бойовою ручною гранатами [2, 3].

Майбутньому офіцеру поліції при здійсненні своїх функціональних обов'язків у разі необхідності іноді доводиться застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби і вогнепальну зброю. Вогнева підготовка як традиційний вид підготовки співробітників поліції останнім часом набуває значних змін під впливом загального зростання екстремальності, розповсюдженням зброї серед населення.

Відзначимо, що рівень володіння курсантами вогнепальною зброєю, їх знання нормативної бази щодо застосування цієї зброї, обумовлює у подальшому належне виконання ними своїх службових обов'язків як офіцерів поліції, а також створює основи для особистої безпеки і дотримання громадського порядку в нашій країні. Тому в останні роки в навчальних закладах МВС України підвищилися вимоги до фізичної і психологічної підготовки абітурієнтів, істотно зросла відповідальність за якість викладання навчальної дисципліни «Вогнева підготовка», посилюється вихідний контроль випускників по даній дисципліні [4, с. 23].

Однак, вжиті заходи виявляються недостатніми, а саме, коли на практиці частішають випадки, в яких у поєдинках із правопорушниками поліцейські, у тому числі – курсанти і недавні випускники навчальних закладів МВС України терплять поразки, що приводять до трагічних наслідків. Як бачимо, виникає протирічлива проблема: поряд із зростанням уваги до вогневої підготовки, її результативність всупереч очікуванням, виявляє тенденції до зниження. Це означає, що прийняті заходи, за своїм змістом, не приносять очікуваних результатів.

Вважаємо, що проблема полягає не у пошуках оптимальних варіантів застосування вогнепальної зброї співробітниками поліції у процесі виконання службових обов'язків, а також не у використанні нових видів зброї для більш ефективної нейтралізації дій правопорушників, а в розробці і застосуванні більш ефективної системи навчання майбутніх офіцерів - правоохоронців, яка б забезпечувала їм достатній рівень володіння вогнепальною зброєю.

Вогнева підготовка також, пов'язана і з вивченням дисципліни «Кримінальне право». Отже, за порушення заходів безпеки при поводженні зі зброєю, в залежності від наслідків, що настали, працівника поліції може бути притягнуто до дисциплінарної чи навіть до кримінальної відповідальності.

Дослідження показали, що основною причиною зазначених вище випадків є недостатній рівень освоєння практичних навичок володіння вогнепальною зброєю, спеціальними і підручними засобами, а також недостатній рівень фізичної, психологічної та технічної підготовки співробітників правоохоронних органів до виконання цілеспрямованих дій, застосування табельної зброї, інших методів впливу на правопорушників.

У зв'язку із цим виникає необхідність у нових комплексних підходах до вивчення вогневої підготовки, які повинні відповідати потребам професійної підготовки співробітників поліції загалом. Вирішення цієї проблеми можливе шляхом створення комплексних програм навчання по спеціальним дисциплінам (вогневої підготовки, фізичної підготовки, тактико-спеціальної підготовки); вдосконалення існуючих напрацювань з вогневої підготовки шляхом розробки вправ і комплексів, які враховуватимуть практичні аспекти застосування вогнепальної зброї працівниками поліції; використання у навчальному процесі елементів високих технологій, заснованих на сучасних досягненнях в області розробки нових видів стрілецької зброї, біомеханіки рухів тощо [5, с. 177].

Отже, виникає необхідність у розробці методики підвищення ефективності вогневої підготовки курсантів в умовах, регламентованих навчальним процесом у вузах МВС.

Вогнева підготовка у підготовці та майбутній професійній діяльності фахівця як система навчальних заходів, спрямованих на засвоєння рядовим та начальницьким складом органів поліції теоретичних знань і практичних вмінь, необхідних для забезпечення високої бойової готовності підрозділів поліції одна із базових навчальних дисциплін в опануванні обраної професії, без вивчення якої неможливе становлення працівника поліції викладається на протязі всього навчання в закладах зі специфічними умовами навчання системи МВС України.

Таким чином, аналіз спеціальної літератури, даних, наведених у відомчих нормативних документах МВС України, а також узагальнення досвіду провідних фахівців дозволяють дійти висновку про те, що організація навчального процесу у вищих навчальних закладах МВС, на жаль, переважно орієнтована на використання екстенсивних методів навчання і тренування в області вогневої підготовки курсантів. У зв'язку із цим доцільним є внесення якісних змін в процес викладання вогневої підготовки шляхом застосування сучасних технологій тренування стрільців з урахуванням індивідуальних особливостей моторики курсантів.

Література

1. Зеленський Є. С. «Вогнева підготовка».
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: Наказ

Міністерства внутрішніх справ України № 50 від 26 січня 2016 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#n17>

3. Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю: Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 70 від 1 лютого 2016 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0250-16>

4. Будагьянц Г. Н. Огневая подготовка: учебное пособие / Г. Н. Будагьянц, И. П. Закорко. Луганск: РИО ЛАВД, 2002. 340 с.

5. Лапутин А. Н. Формирование массы и динамика гравитационных взаимодействий тела человека в онтогенезе / А. Н. Лапутин, В. А. Кашуба. К.: Знання, 1999. 202 с.

ВАЖЛИВІСТЬ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ У ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

Соловей І. Ю.

курсант 4-го курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
стратегічних розслідувань ДДУВС

Науковий керівник:

Тимофєєв В. П.

старший викладач кафедри тактико-
спеціальної підготовки ДДУВС

Загострення криміногенної ситуації в Україні, посилення боротьби зі злочинністю призвели до більш активної протидії злочинного елемента заходам правоохоронних органів. Окремі особи, а також злочинні угруповання все частіше і нахабніше загрожують співробітникам поліції, здійснюючи напади на них, у тому числі і збройні, що загрожують їхньому життю та здоров'ю. Також поширені випадки вбивств працівників органів внутрішніх справ під час несення служби. Як свідчить сумна статистика, за роки незалежності в Україні загинуло понад 700 співробітників поліції.

Невідомо скільки працівників органів внутрішніх справ загинули через те, що не змогли своєчасно і влучно застосувати табельну вогнепальну зброю. Тому актуальність поліпшення стану вогневої

підготовки на сьогодні є безсумнівною. У рішеннях останніх колегій, вимогах, наказах та вказівках МВС України визначено, що підвищення рівня професіоналізму впливає на безпеку працівників при виконанні ними службових обов'язків. Як бачимо, вимоги до підготовки професіоналів системи МВС якісно змінюються, питанням матеріально-технічного забезпечення приділяється підвищена увага. Тільки за роки незалежності нашої держави науково виробничим об'єднанням МВС України «Форт» розроблено цілу серію пістолетів, частина яких прийнята на озброєння правоохоронними органами України, налагоджено випуск боеприпасів до них [1].

Велика роль у навчанні стрільбі з бойової зброї належить вищим навчальним закладам МВС України. Вони покликані не тільки дати певний обсяг знань курсанту майбутньому офіцеру поліції, але й навчити його мислити творчо, нестандартно, приймати швидкі та правильні рішення, часом у складних, екстремальних ситуаціях. Вміти, у випадку необхідності, застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю. За час навчання у вищому закладі освіти курсанти повинні отримати міцні навички та вміння вогневої підготовки, які їм доведеться постійно вдосконалювати при проходженні служби. Особливість вогневої підготовки визначається тим, що необхідно максимально ефективно використовувати навчальний час та матеріально-технічну базу. Формування професійних знань, навичок та вмінь співробітників ОВС неможливе без застосування сучасних форм та методів навчання, використання новітніх педагогічних технологій і т.п.[1].

Вогнева підготовка - традиційний вид підготовки співробітників правоохоронних органів, що зазнає останнім часом значних змін під впливом загального зростання екстремальності їх діяльності, розповсюдження зброї серед населення, різкого збільшення використання зброї кримінальним світом. Порядок організації вогневої підготовки в органах внутрішніх справ України здійснюється відповідно до вимог наказу МВС України № 1444 від 25 листопада 2003 року про організацію професійної підготовки рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України [1].

Відповідно до цього наказу передбачені: вивчення матеріальної частини табельної зброї; вивчення заходів безпеки при поводженні з табельною вогнепальною зброєю; вивчення основ, прийомів і правил стрільби; вивчення правових основ застосування та використання

табельної вогнепальної зброї (ст.46 ЗУ « Про Національну поліцію») у реальних умовах оперативно-службової діяльності; розвиток та вдосконалення навичок підготовки до стрільби і ведення вогню по рухомим та нерухомим цілям із різних положень, з обмеженням або без обмеження часу на стрілянину. Класичною основою вогневої майстерності здавна вважалися вміння 180 Науковий вісник МДУ імені В.О. Сухомлинського співробітника тримати зброю наготові для стрільби, здійснювати прицілювання, правильно тримати палець на спусковому гачку і здійснювати спуск, затримувати в момент спуску дихання та ні [2].

Навчання використання зброї відбувається тепер в умовах, близьких до реальних, часто екстремальних. Статистично встановлено, що збройне протистояння злочинців та співробітників правоохоронних органів із використанням стрілецької зброї відбувається в більшості випадків на відстанях до 10 метрів. Застосовувати зброю в 80% випадків доводиться в умовах поганої видимості, іноді в темряві, що виключає класичну прицілну стрілянину. Стріляти треба вміти і в індивідуальних засобах захисту (бронежилетах), користуватися придатними захисними спорудами, змінювати певну тактику дій, використовувати прийоми ухилення від ураження. Треба вміти використовувати зброю під час переслідування, на вулицях, у приміщеннях, у місцях великого скупчення людей, з транспортного засобу та ін. Тому в системі формування вогневої майстерності як складової професійної компетентності стали простежуватися тенденції навчання стрільби: з вихідного положення, коли пістолет знаходиться в кобурі; з близьких відстаней, від стегна, лежачи, утримуючи зброю однією або двома руками; методом швидкісної стрілянини, з перенесенням вогню по фронту; в умовах слабкого освітлення, з використанням приладів нічного бачення, світлових насадок, патронів із трасуючими кулями та інше. Успішне відпрацювання стрілецьких вправ забезпечується наявністю такої навчально-матеріальної бази, що давала б змогу моделювати різноманітну обстановку та проводити комплексні заняття з використанням різноманітних технічних засобів [3].

Література

1. Бандурка О. М., Скакун О. Ф. Юридична деонтологія: Підручник. Харків: Вид-во НУВС, 2002. 336 с.

2. Закон України “Про міліцію”// Відомості Верховної Ради 1991. № 24. ст. 30.

3. Наказ МВС України № 1444 від 25 листопада 2003 року “Про організацію професійної підготовки рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України”// Відомості Верховної Ради 2003. № 22. ст. 303.

4. Огневая подготовка: Пути повышения профессионального мастерства. / Под ред. Г. Н. Будагьянца. Луганск: РИО ЛАВД, 2005. 497 с.

ТАКТИКА ОДЯГАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ КАЙДАНКІВ НА ЗАТРИМАНИХ

Стоянова В. О.

курсант 208 навчального взводу ОДУВС

Геращенко О. С.

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри тактико-спеціальної, вогневої
та фізичної підготовки ОДУВС

Поліція України при виконанні поліцейських функцій для досягнення поставлених Законом України «Про Національну поліцію», має право застосовувати превентивні поліцейські заходи та заходи примусу. Один із видів заходу примусу є застосування спеціальних засобів, серед яких найчастіше застосовуються кайданки.

Кайданки належать до спеціальних засобів і застосовуються відповідно до статті 45 Закону України «Про Національну поліцію».

Кайданки застосовуються в таких випадках:

1) до особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення та чинить опір поліцейському або намагається втекти;

2) під час затримання особи;

3) під час конвоювання (доставляння) затриманого або заарештованого;

4) якщо особа своїми небезпечними діями може завдати шкоду собі й оточуючим;

5) проведення процесуальних дій з особами у випадках, коли вони можуть створити реальну небезпеку оточуючим або собі;

Кайданки потрібно одягати наступним чином:

- взяти раніше підготовлені кайданки в праву (ліву) руку і запропонувати затриманому, не повертаючись, подати назад ліву руку, на зап'ястя якої одягаються кайданки;

- подати команду затриманому обпертися головою в опору, біля якої він стоїть, і подати назад праву руку. Співробітник поліції лівою рукою надягає кільце кайданків на зап'ястя правої руки затриманого і замикає їх;

- кайданки одягаються виключно на голі зап'ястя, на одяг ніколи не одягаємо;

- металеві кайданки одягаються на руки, які знаходяться за спиною долонями в середину (до тулуба), що заважає правопорушнику здійснити захват. Варто пам'ятати про придатність для цього лише кайданків з широкою центральною частиною, що не повертається;

- інші кайданки краще надягати, просунувши їх через ремінь затриманого. В разі цього руки повинні знаходитися за спиною, а долоні повернуті до тулуба;

- пластикові кайданки передбачають хрестоподібне розміщення долонь (одна направлена до тулуба, інша навпаки); – не можна одягати кайданки на руки, які знаходяться перед тулубом. Такий спосіб застосовується як виняток (обов'язково з використанням ремня) за неможливості через травму затриманого закласти руки за спину;

- під час надягання кайданків не треба відволікатися: затриманий розуміє зменшення своїх шансів на втечу і в цей момент може здійснити напад;

- за наявності достатньої кількості кайданків необхідно одягти їх кожному правопорушнику;

- за наявності меншої кількості кайданків, ніж кількість затриманих, – кайданки одягаються на однойменні руки всіх правопорушників (праву до правої, ліву до лівої). Це стримує правопорушників, знижує їх фізичні можливості до нападу і виявленню опору;

- через кожні дві години кайданки потрібно знімати на 5-10 хвилин, а потім знову одягати або послабити їх тиск. У разі цього необхідно знову провести поверхневу перевірку затриманого.

Література

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 03.11.2020).

2. Погребиська А. О. Проблемні питання щодо застосування превентивних поліцейських заходів. Митна справа. 2015. № 5. URL: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjgOKprubpAhUGwqYKHUnFDIQQFjADegQIARAB&url=http%3A%2F%2Fnbuv.gov.ua%2Fjpdf%2FMs_2015_5%25282%2529_16.pdf&usg=AOvVaw1vP_DAow9C4yILiD8WFbdK (дата звернення: 03.11.2020).

3. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навч. посібник / О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с. URL :http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/1041/1/ТСП_2018.pdf (дата звернення: 03.11.2020).

ПЕРЕВІРКА ДОКУМЕНТІВ ОСОБИ, ЯК ОДИН ІЗ ПРЕВЕНТИВНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ

Ташматов В. А.

кандидат психологічних наук, доцент
кафедри тактико-спеціальної, вогневої
та фізичної підготовки ОДУВС

Перевірка документів особи є одним із важливих елементів роботи будь-якого державного органу. Не є виключенням і поліцейська діяльність, яка передбачає обов'язкове здійснення перевірки документів особи при виконанні усіх без виключення правоохоронних функцій, починаючи від профілактики різного роду правопорушень до безпосередньої боротьби зі злочинністю.

Перевірка документів особи відноситься до превентивних поліцейських заходів. Так, відповідно до ст. 32 Закону України "Про Національну поліцію", поліцейський має право вимагати в особи пред'явлення нею документів, що посвідчують особу, та/або документів, що підтверджують відповідне право особи, у таких випадках:

1) якщо особа володіє зовнішніми ознаками, схожими на зовнішні ознаки особи, яка перебуває в розшуку, або безвісно зниклої особи;

2) якщо існує достатньо підстав вважати, що особа вчинила або має намір вчинити правопорушення;

3) якщо особа перебуває на території чи об'єкті із спеціальним режимом або в місці здійснення спеціального поліцейського контролю;

4) якщо в особі є зброя, боєприпаси, наркотичні засоби та інші речі, обіг яких обмежений або заборонений, або для зберігання, використання чи перевезення яких потрібен дозвіл, якщо встановити такі права іншим чином неможливо;

5) якщо особа перебуває в місці вчинення правопорушення або дорожньо-транспортної пригоди, іншої надзвичайної події;

6) якщо зовнішні ознаки особи чи транспортного засобу або дії особи дають достатні підстави вважати, що особа причетна до вчинення правопорушення, транспортний засіб може бути знаряддям чи об'єктом вчинення правопорушення.

Закон України "Про Національну поліцію" закріплює право поліцейського на перевірку документів двох типів:

- що посвідчують особу;
- що посвідчують відповідне право особи.

Документи, що посвідчують особу. Діюче законодавство не встановлює вичерпаного переліку документів, що посвідчують особу. Так, з огляду на нормативне урегульованість зазначеного питання, можна вести мову лише про документи, що підтверджують громадянство особи (ст. 5 Закону України "Про громадянство України"), до яких слід відносити:

- паспорт громадянина України;
- паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- тимчасове посвідчення громадянина України;
- дипломатичний паспорт;
- службовий паспорт;
- посвідчення особи моряка;
- посвідчення члена екіпажу;
- посвідчення особи на повернення в Україну.

Але під час практично реалізації повноважень поліції, виникає питання не лише підтвердження громадянства особи, а головніше його належної ідентифікації, наприклад з метою складання процесуальних документів про вчинення правопорушення, затримання особи тощо. Слід наголосити, що зазначене питання залишається доволі гострим та на сьогодні не має механізму вирішення. На нашу думку, для

ідентифікації особи необхідно використовувати будь-який документ, що об'єктивно дозволяє не лише визначити необхідні дані для складання процесуальних документів, а також не викликає сумнівів щодо достовірності отриманої інформації.

З огляду на законодавство, необхідно звернути увагу на діючу редакцію Закону України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус" (ч. 1 ст. 13 зазначеного Закону), яка дозволяє нам значно розширити перелік документів за якими ми маємо змогу ідентифікувати особу:

- паспорт громадянина України;
- паспорт громадянина України для виїзду за кордон;
- дипломатичний паспорт України;
- службовий паспорт України;
- посвідчення особи моряка;
- посвідчення члена екіпажу;
- посвідчення особи на повернення в Україну;
- тимчасове посвідчення громадянина України;
- посвідчення водія;
- посвідчення особи без громадянства для виїзду за кордон;
- посвідка на постійне проживання;
- посвідка на тимчасове проживання;
- картка мігранта;
- посвідчення біженця;
- проїзний документ біженця;
- посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту;
- проїзний документ особи, якій надано додатковий захист.

Друга група документів які можуть перевірятись поліцейськими становить документи, які посвідчують окреме право особи або її спеціальний статус. До них слід відносити низку документів дозвільного характеру, наприклад ліцензії, сертифікати, патенти тощо. Особливе місце займають дозвільні документи на зброю, що видаються органами та підрозділами Національної поліції.

Крім зазначеного до даної групи слід відносити документи, що посвідчують спеціальний статус особи, наприклад посвідчення на право керування транспортними засобами відповідної категорії, документи, що посвідчують іноземне громадянство, дипломатичний статус особи-пред'явника, перебування на військовій службі або на посаді судді, прокурора, депутата ради тощо.

При перевірці документів необхідно звертати особливу увагу на наявність ознак їх підробки. Так перевіряючи паспорт громадянина України слід звертати увагу на можливу заміну фотокартки особи, наявність особливого рельєфного відбитку на її куті, заміни сторінок, відповідності серії та номеру паспорту перфорації на кожній сторінки тощо.

Для перевірки доречно задати пред'явнику документів декілька питань щодо особистих даних володільця (наприклад дату та місце народження, рік отримання паспорту, орган що його видав тощо).

Література

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 22.10.2020).

2. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від 20 листопада 2012 року № 5492-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17> (дата звернення: 22.10.2020).

3. Погребиська А. О. Проблемні питання щодо застосування превентивних поліцейських заходів. Митна справа. 2015. № 5. URL : https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjgiOKprubpAhUGwqYKHUnFDlQQFjADegQIARAB&url=http%3A%2F%2Fnbuv.gov.ua%2Fjpdf%2FMs_2015_5%25282%2529_16.pdf&usg=AOvVawlvP_DAow9C4yILiD8WFbdK (дата звернення: 22.10.2020).

4. Нормативно-правові засади спілкування та перевірки документів, порядок проведення зовнішнього огляду речей та одягу особи (особистого огляду та огляду речей затриманої особи) : Методичні рекомендації / Кол. авторів Дніпропетровськ : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. URL : http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/2429/1/Методичні%20рекомендації_Перевірка%20документів_2016_редак13122016.pdf (дата звернення: 22.10.2020).

5. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навч. посібник / О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с. URL : http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/1041/1/ТСП_2018.pdf (дата звернення: 22.10.2020).

САНІТАРНО-ЕПІДЕМІЧНА СИТУАЦІЯ, ЯК ВИКЛИК ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Тимофєєв В. П.

старший викладач кафедри тактико-
спеціальної підготовки ДДУВС

Хитрук Р. О.

курсант 4-го курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
стратегічних розслідувань ДДУВС

На початку весни Україна «прийняла виклик» і вступила в боротьбу з явищем біологічного характеру, що було спричинено появою так званої коронавірусної хвороби. Вірус, до якого весь світ не був готовий, змусив органи правління майже всіх цивілізованих держав до прийняття жорстких заходів у вигляді встановлення карантину на своїх територіях та низки заборон, що стали б на заваді поширення захворювання. Обов'язок, щодо забезпечення публічної безпеки і порядку спрямованої на державні органи, в тому числі – Національну поліцію.

Діяльність правоохоронних органів спрямована на захист життя людини, забезпечення її конституційних прав та свобод, попередження правопорушень. Однак до обов'язків Національної поліції, у зв'язку з вище зазначеною ситуацією, було додано чимало нововведень. Працівникам довелося пристосовуватись до нових реалій. Раптові зміни епідемічного стану зумовили появу нових спеціальних завдань, які довелося виконувати за умов складного фізичного та морального навантаження. Попри те, що робота не зупинилася, однак з метою недопущення поширення вірусу, на час карантину скасовано ведення особистого прийому громадян. У відділах поліції без наявності захисної маски у громадянина, така особа не пропускається далі чергової частини. Однак умови карантину ніяк не вплинули на можливості письмового звернення до правоохоронних органів: подати звернення через електронну пошту, паперову пошту, або шляхом залишення письмового звернення у спеціальній скриньці для звернень установи. Обмеження особистого прийому громадян не розповсюджується у випадку, коли існує необхідність повідомити про вчинення злочину в поліції або

проведення слідчих та процесуальних дій. Слід очікувати, що під час карантину посилиться робота поліції на вулицях населених пунктів з метою попередити правопорушення у сфері запобігання поширенню хвороби. При цьому слід пам'ятати, що ніяких особливих повноважень наразі правоохоронним органам у зв'язку з карантинном не надано. Зокрема, на вулицях поліцейські можуть застосовувати такі превентивні заходи: 1) перевірка документів особи; 2) опитування особи; 3) поверхнева перевірка і огляд; 4) зупинення транспортного засобу; 5) вимога залишити місце і обмеження доступу до визначеної території [1]. Такі заходи можливі лише за законних підстав.

Крім того, поліцейський має право складати протокол про адміністративне правопорушення, зокрема, за статтею 44-3 Кодексу про адміністративні правопорушення – порушення правил щодо карантину людей [2]. Протокол поліцейськими направляється до суду, де суддя за участю особи, відносно якої складено протокол, вирішує питання про винуватість цієї особи.

Поліцейські під час карантину навідують людей похилого віку та людей з інвалідністю, щоб встановити хто потребує допомоги. Також з'явився на вулицях населених пунктів піший патруль, для запобігання порушень. Також в період карантину обов'язково перевіряються дотримання вимог з боку торговельних і розважальних центрів, театрів, кінотеатрів тощо. У разі виявлення порушень вживатимуться заходи, спрямовані на притягнення винних до відповідальності: адміністративної чи кримінальної». У обов'язки поліції також входить боротьба з кіберзлочинністю: поширення неправдивих четок, фейків, котрі сіють паніку серед населення та інше.

Загалом робота Національної поліції під час карантинних заходів зазнала змін, однак це не вплинуло на якість такої роботи. Працівники гідно виконують поставленні перед ними завдання, адже безпека громадян – це нагальна базова потреба у такі непрості часи.

Література

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212-21): Кодекс України; Закон, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

ПРАВОВЕ РЕГЛАМЕНТУВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ ТА НЕДОСКОНАЛІСТЬ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ

Тимофєєв В. П.

старший викладач кафедри тактико-
спеціальної підготовки ДДУВС

Конституція України, а саме ст. 3 регламентує, що «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [1]. Права і свободи людини її гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свої дії, прийняті закони і загалом за свою діяльність.

Утвердження, справедливості та забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Проблеми з якими стикаються поліцейські усіх країн світу Україна не є винятком, є досить актуальними, оскільки вони пов'язані з припинення порушень громадського порядку при проведенні масових заходів. Особливого великого значення набула ця проблема в останні 10 років незалежності і демократичних перетворень у державі. Це і демонстрації різних партій, акти протесту перед спорудами Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, зібрання Майдану, тощо. Для нейтралізації лише вказаних загроз та мінімізації їх наслідків працівники ОВС мають бути добре підготовленими, володіти відповідними тактичними прийомами та засобами, бути комунікабельними, досягати майстерності у максимально ефективному їх застосуванні. Розглянемо такий захід примусу як вогнепальна зброя.

Застосування вогнепальної зброї поліцейським, відповідно до закону про Національну поліцію України, є найбільш суворим заходом примусу, що може нести за собою різноманітні наслідки (не значні, фатальні) та критику громадськості [2].

Політика щодо зброї відноситься до компетенції американської влади, яка в першу чергу, характеризується певними діями двох соціальних груп. Перша група це громадяни, які виступають за контроль та узаконення вогнепальної зброї, друга група за вільне носіння та користування зброєю. Ці групи часто розходяться в тлумаченні законів і судових справ, пов'язаних з вогнепальною

зброєю, а також про наслідки контролю над зброєю, на злочини проти громадської безпеки [3].

Дослідженням даної проблеми частково або опосередковано займалися такі фахівці: В. О. Заросило, А. В. Губанов, О. С. Федченко, В. Д. Шиян та ін.

Ціль цієї теми: визначити актуальні проблеми застосування вогнепальної зброї поліцейськими України та зарубіжних країн. На основі зарубіжного досвіду визначити шляхи вирішення проблем, що виникають при застосуванні вогнепальної зброї. Українці продовжують гаряче обговорювати дії поліцейського Сергія Олійника, від кулі якого в ніч на 7 лютого під час погоні загинув пасажир BMW. Нагадаємо, машина рухалася по Києву на великій швидкості, а водій не реагував на вимоги поліцейських зупинитися, в результаті був відкритий вогонь. Поліцейський обвинувачується в навмисному вбивстві і замаху на водія порушника і був узятий під варту.

Тепер у нас може постати питання: «Коли іноземним поліцейським можна відкривати вогонь на поразку?», «Чи були в країні подібні випадки до гучної погоні, і як в таких ситуаціях реагують поліцейські в інших країнах?» У США поліцейський має право відкрити вогонь, коли дії злочинця загрожують його життю і здоров'ю, а також життю оточуючих, тобто в крайньому випадку. Правомірність застосування поліцейським зброї завжди розглядає суд. Якщо з'ясовується, що поліцейський не впевнився, що перед ним дійсно злочинець і вистрелив, то він розплачується за свої дії згідно закону, тюремним терміном.

Коли богиня правосуддя Феміда стає на бік поліцейського, його можуть навіть нагородити. Один з останніх випадків, коли поліцейський в США застрелив злочинця, стався восени 2016 року. У вересні зловмисник спочатку, погрожуючи зброєю, викрав у одного з громадян США автомобіль, а коли поліція влаштувала за ним погоню, доїхавши до одного з ресторанів в передмісті Лос-Анджелеса, взяв в заручники шістьох відвідувачів. Застосувавши димові гранати, поліцейські проникли в ресторан і, застреливши злочинця, звільнили заручників. Американські поліцейські розповідають, що в тих випадках, коли є заручники, майже завжди відкривається вогонь результату [4].

Фахівець упевнений, що проблема із застосуванням і носінням зброї в США, гарантовано другою поправкою до Конституції, пов'язана з історичною спадщиною американців. На відміну від

Великобританії або Росії, де поліцейські спочатку роблять попереджувальний постріл в повітря, американські поліцейські мають право відразу стріляти на поразку. Саме цим і пояснюється така велика кількість жертв поліцейської агресії серед цивільного населення. У більшості країн, а саме у США людина побачивши загрозу своєму життю, може застосовувати зброю відразу на поразку (в такий спосіб вона відстоює свої права, честь та гідність), адже в кожній країні є своя система права відносно зброї, яка застосовується до кожного штату окремо та зі своїми особливостями. Проаналізувавши це питання, ми можемо з упевненістю сказати, що підґрунтям для певних статей застосування вогнепальної зброї є саме Конституція в демократичних державах.

В Україні найвищою соціальною цінністю визначається, саме людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність та безпека. На основі Конституції України, основного закону держави, був написаний Закон України «Про Національну поліцію» в якому зазначено можливості застосування заходів примусу, коли ці заходи потрібно припиняють, а також стаття 46 – застосування вогнепальної зброї [5].

З вище вказаного, можна зробити висновок, що застосування вогнепальної зброї поліцейським було, є і буде завжди гострим питанням у будь-якому суспільстві, оскільки це захист для одних та загроза життю і здоров'ю для інших. Не дивлячись на те, що Закон України «Про Національну поліцію» прийнятий недавно, однак питання щодо його вдосконалення в частині застосування вогнепальної зброї завжди є актуальним і перспективним. А тому ми наголошуємо на необхідності більш ґрунтовного та всебічного вивчення цієї категорії на науковому рівні з метою застосування отриманих результатів для поліпшення практичної службової діяльності Національної поліції України.

Література

1. Конституція України Ст. 3.
2. Закон України «про Національну поліцію України»
3. Шиян В. Застосування спеціальних засобів для забезпечення громадського порядку, проведення масових заходів: аналіз, методика, тактика / В. Шиян, І. Сторожук // Вісник Академії управління МВС. 2010. № 4 (16).

4. Фролов О. С. Проблеми правового регулювання і практики застосування вогнепальної зброї, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу працівниками органів внутрішніх справ : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук / О. С. Фролов. Х., 2000. С. 16.

5. Про Національну поліцію : Закон України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

6. Науково-практичний коментар розділу IV «Повноваження поліції» та розділу V «Поліцейські заходи» Закону України «Про національну поліцію» : науково-практичний коментар / кол. авт. Х. : Право, 2016. 178 с.

ПОЛІЦЕЙСЬКЕ ПІКЛУВАННЯ ЯК ОДИН ІЗ ПРЕВЕНТИВНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ

Удренас Г. І.

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри тактико-спеціальної, вогневої
та фізичної підготовки ОДУВС

Однією найбільш соціально орієнтованим превентивним поліцейським заходом є поліцейське піклування. Поліцейське піклування здійснюється відносно:

1) неповнолітньої особи віком до 16 років, яка залишилася без догляду;

2) особи, яка підозрюється у втечі з психіатричного закладу чи спеціалізованого лікувального закладу, де вона утримувалася на підставі судового рішення;

3) особи, яка має ознаки вираженого психічного розладу і створює реальну небезпеку оточуючим або собі;

4) особи, яка перебуває у публічному місці і внаслідок сп'яніння втратила здатність самостійно пересуватися чи створює реальну небезпеку оточуючим або собі.

Незважаючи на наявність особливостей здійснення поліцейського піклування щодо різних категорій осіб, передбачених Законом України «Про Національну поліцію», алгоритм дій, у загальних рисах, є однаковим в усіх випадках і визначається

положеннями частин 2-6 статті 41 Закону України «Про Національну поліцію» [10].

Перед здійсненням поліцейського піклування, поліцейський повинен, оцінивши обстановку, визначити його доцільність та можливість досягнення цілей піклування іншим способами.

Для цього слід опитати особу, щодо якої передбачається здійснення поліцейського піклування, очевидців, взяти до уваги погодні умови, інші фактори навколишнього середовища.

Про кожне здійснення поліцейського заходу поліцейський одразу повідомляє за допомогою технічних засобів відповідального поліцейського в підрозділі поліції. Доцільно повідомити як про початок здійснення поліцейського піклування, так і про його завершення, коротко виклавши обставини, за яких воно здійснювалися, його хід та результати.

Почавши здійснення поліцейського піклування, поліцейський передусім зобов'язаний негайно повідомити особі зрозумілою для неї мовою підставу застосування поліцейського заходу, а також роз'яснити їй її права. При цьому, слід особливо наголосити на природі заходу поліцейського піклування, щоб у особи не склалося враження, що її затримують або притягають до юридичної відповідальності.

До прав, які повинен роз'яснити особі поліцейський, Закон України «Про Національну поліцію» відносить:

- право отримувати медичну допомогу;
- право давати пояснення;
- право оскаржувати дії поліцейського;
- право негайно повідомити інших осіб про її місце перебування.

Слід звернути увагу на те, що розуміння особою, щодо якої здійснюється поліцейське піклування, інформації, яку повідомляє їй поліцейський, може бути ускладнене низкою обставин (сп'яніння, психологічний стан, вік).

Хоча Закон України «Про Національну поліцію» допускає можливість не повідомляти особу про її права та не роз'яснювати їх у випадку, коли є достатні підстави вважати, що особа не може усвідомлювати свої дії і керувати ними, такою можливістю слід користуватися лише у виключних випадках (наприклад, якщо мова йде про зовсім маленьких дітей, особу, що перебуває без свідомості, особу, яка перебуває у стані сильного сп'яніння тощо), і нею не слід зловживати. Так, особу, що перебуває у стані сильного алкогольного

сп'яніння і може, хоча й з ускладненнями, спілкуватися, слід повідомити про права та роз'яснити їй їх сутність.

Після роз'яснення особі її прав, необхідно оцінити стан її здоров'я, оглянувши її та/або опитавши про самопочуття та необхідність надання медичної допомоги. Відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 18 Закону України «Про Національну поліцію», поліцейський зобов'язаний надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я. В процесі здійснення поліцейського піклування, окрім медичної, поліцейський повинен надати й інші види допомоги, необхідні особі (напр., забезпечення обігріву у холодну пору року) [10]. За необхідності, слід викликати швидку допомогу [1, с. 100], очікувати з особою прибуття лікарів та результатів огляду, проведеного ними.

Особі слід надати можливість повідомити близьких (родичів, друзів, знайомих, інших осіб за вибором) про своє місце перебування. Якщо вона нездатна це зробити, поліцейському необхідно самостійно зв'язатися із ними за отриманими від особи контактами.

У випадку, якщо особа через стан здоров'я, вік або інші обставини нездатна повідомити інформацію про себе, відповідно до п. 15 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію», працівник поліції вживає заходів для визначення її особи [10], а також осіб, з якими можна зв'язатися, і повідомити їх про її місце перебування.

При здійсненні поліцейського піклування поліцейські уповноважені вилучити у особи зброю чи інші предмети, якими особа може завдати шкоди оточуючим чи собі, незалежно від того, чи заборонені вони в обігу. Водночас, слід звернути увагу, що поліцейському заборонено здійснювати обшук особи, щодо якої здійснюється поліцейське піклування. Дане положення є проблемним, адже, відповідно до чинного законодавства, обшук є слідчою (розшуковою) дією, тому його проведення поза межами кримінального провадження в принципі неможливе. Водночас, Закон України «Про Національну поліцію» не накладає обмежень на проведення передбаченої ст. 34 поверхневої перевірки особи, щодо якої здійснюється поліцейське піклування.

Важливою складовою дотримання законності при здійсненні поліцейського піклування є його належне документальне оформлення. Про кожен випадок складається протокол, в якому зазначається:

- місце, дата і точний час (година і хвилини) застосування поліцейського заходу;
- підстави застосування;
- опис вилученої зброї чи інших предметів; клопотання;
- заяви чи скарги особи, якщо такі надходили;
- наявність чи відсутність видимих тілесних ушкоджень.

Література

1. Закон України «Про Національну поліцію» : наук.-практ. комент. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка ; [О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник, О. О. Юхно та ін. ; передм. В. В. Сокурєнка]. Харків, 2016. 408 с.

2. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 // Зібрання чинних міжнародних договорів України. 1990. № 1. с. 205.

3. Сімейний кодекс України : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21. С. 135.

4. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 7 грудня 2017 року № 2229-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2018. № 5. С. 32.

5. Про затвердження Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України : наказ МВС України від 23.05.2017 № 440 // Офіційний вісник України. – 2017. № 56. С. 19.

6. Про охорону дитинства : Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 30. С. 142.

7. Особливості професійного спілкування інспекторів патрульної поліції під час охорони публічного порядку / Галустян О. А., Захаренко Л. М., Юрченко-Шеховцова Т. І. // Матеріали IV Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні проблеми психології малих груп». [Електронний ресурс]. URL: <https://goo.gl/VjGvEM>

ТИПОВИЙ АЛГОРИТМ ДІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИ ЗАТРИМАННІ ОСОБИ

Унгурян М. Ю.

курсант 208 навчального взводу ОДУВС

Ташматов В. А.

кандидат психологічних наук, доцент
кафедри тактико-спеціальної, вогневої
та фізичної підготовки ОДУВС

Стаття 37 Закону України «Про Національну поліцію» дає право поліцейському на обмеження пересування (затримання) особи. Розглядати правові аспекти та підстави затримання ми не будемо. Лише зазначимо, що такі дії, що прямо обмежують права та свободи людини, можуть бути здійснені на підставах та в порядку, визначеними Кодексом України про адміністративні правопорушення та Кримінальним процесуальним кодексом.

Ми розглянемо типові дії поліцейського (алгоритм) при затриманні особи.

1. Проконтролюйте, що у вас увімкнено відеореєстратор (нагрудну камеру).

2. Повідомте напарнику та узгодьте рішення і план затримання.

3. Оцініть ступінь небезпеки, дотримуйтесь відповідних заходів особистої безпеки (за необхідністю заздалегідь викличте підкріплення за потреби).

4. Визначтеся, яке затримання ви здійснюєте – адміністративне чи кримінально-процесуальне.

5. Продумайте та організуйте заздалегідь, за потреби, наявність особи відповідної статі або спеціального приладу/засобу для поверхневої перевірки, а для особистого огляду чи обшуку – також двох понятих такої статі.

6. Безпосередньо перед озвучуванням особі рішення про затримання, перевірте спецзасоби на вашому тактичному паску.

7. Повідомте особі, що її затримано

8. За потреби, застосуйте фізичний вплив або спеціальні засоби.

9. Визначте потребу особи в медичній допомозі, за потреби викличте бригаду «Швидкої» за телефоном 103.

10. Проведіть поверхневу перевірку, та, за наявності правових підстав, особистий огляд або обшук.

11. За потреби, вилучіть відповідні речі та документи.

12. Повідомте про затримання чергового/вашого командира.

13. При кримінально-процесуальному затриманні – одразу, для дотримання ч. 2 ст. 210 Кримінально процесуального кодексу (далі по тексту КПК), повідомте підрозділ відповідного органу досудового розслідування, до якого будете здійснювати доставлення.

14. Надайте затриманому можливість повідомити близьких родичів, членів сім'ї чи інших осіб за вибором затриманого про його затримання і місце перебування.

15. Продумайте маршрут та організуйте відповідний екіпаж для доставляння затриманої особи до підрозділу поліції або підрозділу іншого відповідного органу досудового розслідування.

16. Якщо на місці події залишаються свідки чи потерпілі – продумайте та узгодьте з ними та іншими екіпажами, їхню подальшу процесуальну участь та можливе доставляння їх до підрозділу поліції, за потреби. В разі потреби, зафіксуйте їхні контактні дані або доручіть іншому екіпажу, ніж той, що здійснює доставляння, відібрати на місці письмові пояснення.

17. Здійсніть доставляння до підрозділу поліції або підрозділу іншого відповідного органу досудового розслідування.

18. При кримінально-процесуальному затриманні – після прибуття, негайно, для дотримання ст. 210 КПК, зареєструйте в органі, до якого доставили, дату, точний час (годину і хвилини) доставлення затриманого й інші відомості, передбачені законодавством.

19. Здійсніть оформлення затримання: а) адміністративного – протоколом про адміністративне затримання; б) кримінально-процесуального – рапортом, який передайте оперативному слідчому працівнику для подальшого складення протоколу про затримання відповідно до ч. 5 ст. 208 КПК.

20. При адміністративному затриманні – невідкладно після досягнення мети затримання (складення протоколу тощо), але в будь якому разі не пізніше трьох годин від моменту затримання, звільніть особу.

Література

1. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 03.11.2020).

2. Погребиська А. О. Проблемні питання щодо застосування превентивних поліцейських заходів. Митна справа. 2015. № 5. URL : https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjgOKprubpAhUGwqYKHUnFDIQQFjADegQIARAB&url=http%3A%2F%2Fnbuv.gov.ua%2Fjpdf%2FMs_2015_5%25282%2529_16.pdf&usg=AOvVaw1vP_DAow9C4yILiD8WFbdK (дата звернення: 03.11.2020).

3. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навч. посібник / О. І. Тьорло, Ю. Р. Йосипів, В. М. Синенький та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 480 с. URL : http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/1041/1/ТСП_2018.pdf (дата звернення: 03.11.2020).

ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ ПРАЦІВНИКІВ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПІД ЧАС ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА ПРИПИНЕННЯ ТРАНСПОРТНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Ярошак О. Я.

викладач кафедри спеціальної фізичної
та вогневої підготовки Херсонського
факультету ОДУВС

Луценко П. В.

викладач кафедри спеціальної фізичної
та вогневої підготовки Херсонського
факультету ОДУВС

Актуальність проблеми. Вирішення проблем аварійності на вулично-дорожній мережі, захист прав та законних інтересів учасників дорожнього руху, боротьба з транспортною злочинністю постійно залишаються в полі зору поліції, ці питання відносяться до пріоритетних напрямків діяльності органів та підрозділів Національної поліції України (*надалі* – НПУ). Так, за статистичними даними НПУ з січня по жовтень 2020 року в державі трапилося 135626 випадків дорожньо-транспортних пригод (*далі* – ДТП), що склало позитивну динаміку в +4,5 % у порівняно з минулим 2019 роком (129815 випадків). З них найбільшу кількість становлять такі види ДТП, як зіткнення (85288 випадки), наїзд на транспортний засіб, що стоїть (20150 випадків) та наїзд на перешкоду (16973

випадки) [1]. Таким чином, аварійність на дорогах становить пряму загрозу публічній небезпеці.

Оскільки чинне законодавство відносить транспортні засоби до джерел підвищеної небезпеки, то об'єктами посягань є не тільки життя та здоров'я громадян як учасників дорожнього руху, а й ставить під загрозу безпеку самих правоохоронців, які здійснюють нагляд за дотриманням відповідних норм правил дорожнього руху, здійснюють охорону громадського порядку на вулично-дорожній мережі, а також отримують різного ступеня тілесні ушкодження чи навіть трапляються випадки смерті поліцейських при виконанні службових обов'язків.

Отже, можемо зробити висновок про необхідність подальшого удосконалення професійної підготовки працівників поліції до здійснення ефективної боротьби з цим суспільним явищем. На нашу думку, особливу увагу треба приділяти формуванню готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до ефективних (а значить безпечних) дій в ускладнених екстремальних ситуаціях безпосереднього протистояння із злочинцями на вулично-дорожній мережі. Це складає в сучасних умовах один із вагомих компонентів виконання покладених на підрозділи патрульної поліції передбачених завдань боротьби із транспортною злочинністю, забезпечення захисту життя і здоров'я громадян як учасників дорожнього руху, їх законних інтересів та власності від протиправних посягань згідно закону України «Про Національну поліцію» [2].

Поява нових, нетрадиційних форм і методів антигромадської діяльності правопорушників приводить до того, що правоохоронці все частіше зіштовхуються з надзвичайними ситуаціями, у яких необхідно діяти адекватним чином (швидко, безпомилково, безпечно), і не завжди, на жаль, працівники поліції готові до виконання цих завдань. Актуальною й маловивченою є проблема вибору тактики безпечної поведінки та дотримання правоохоронцем спеціальних дій як чинника запобігання ураження життя чи здоров'я працівника НПУ під час протистояння із правопорушниками на транспорті, котра вимагає свого подальшого розгляду та пошуку шляхів удосконалення методики професійної підготовки майбутніх офіцерів поліції до ефективних дій в зазначених умовах несення служби.

Результати дослідження. Регламентацію діяльності працівника поліції щодо нагляду за дорожнім рухом та припинення відповідних правопорушень здійснюється на основі таких нормативно-правових

актів, як закон України «Про Національну поліцію» [2], Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України (затверджена наказом МВС України від 27.04.2020 № 357) [3], Інструкція з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі (затверджена наказом МВС України від 07.11.2015 № 1395) та ін. Разом з тим, фахова підготовка майбутніх офіцерів поліції вимагає відповідного розвитку особистісних якостей (наприклад, вольового компоненту), які базуються на фізичній підготовці та емоційній стійкості правоохоронця, сформованості важливих суб'єктивно-психічних характеристик працівника НПУ (уваги, спостережливості, аналітичного мислення тощо).

Під час несення служби працівник підрозділу патрульної поліції зобов'язаний дотримуватися заходів особистої безпеки, а саме: 1) знаходитись на тротуарі чи узбіччі дороги (вулиці) або на острівці безпеки; 2) вихід поліцейського на проїзну частину дозволяється лише для здійснення розпорядчо-регулювальних дій, огляду місця ДТП та надання допомоги учасникам дорожнього руху; 3) при оформленні ДТП, наданні допомоги учасникам дорожнього руху на проїзній частині необхідно облаштовувати ці місця сигнальними конусами в достатній кількості та дорожніми знаками «Об'їзд перешкоди з правого боку» або «Об'їзд перешкоди з лівого боку» з установленням знака аварійної зупинки чи увімкненням аварійної сигналізації; 4) здійснювати нагляд за дорожнім рухом у місцях, визначених карткою маршруту патрулювання; 5) при проведенні відпрацювань, якщо маршрут патрулювання не визначено карткою, вибирати місце несення служби таким чином, щоб знаходитися в межах чіткої видимості для всіх учасників дорожнього руху і мати можливість для своєчасного припинення правопорушення; 6) проводити перевірку документів та розбір правопорушення лише на тротуарі чи узбіччі дороги (вулиці), острівці безпеки під прикриттям автомобіля; 7) здійснювати зупинку транспортних засобів за допомогою жезла з використанням поданого свистком сигналу для привертання уваги учасників дорожнього руху; 8) по можливості не знаходитися на слизьких ділянках дорожнього покриття.

З метою попередження нападу на працівника поліції правоохоронець повинен вибирати для зупинки транспортного засобу темного часу доби найбільш освітлені ділянки дороги, а в разі неможливості – використовувати світло фар патрульного транспортного засобу та спеціальних світлових сигнальних пристроїв. Темної пори доби, незалежно від кліматичних умов, працівник патрульної поліції повинен бути одягнутий у світловідбиваючий одяг (жилет).

Дотримання поліцейським заходів безпеки необхідне й при зупиненні транспортних засобів для перевірки документів, зокрема правоохоронцю необхідно звертати увагу на можливість виникнення таких ризиків: 1) наближаючись до зупиненого автомобіля, перевірити, чи зачинена кришка багажника, оглянути салон автомобіля, темної пори доби освітити салон електричним ліхтариком або запропонувати водієві ввімкнути освітлення салону; 2) після отримання документів знаходитися біля зупиненого транспортного засобу збоку, щоб виключити можливість нанесення удару при різкому відкритті дверей або раптовому початку руху; перевірку документів необхідно проводити, розвернувшись боком або обличчям до водія (пасажира); 3) у разі знаходження водія поруч з працівником підрозділу патрульної поліції останній обирає позицію, що забезпечує постійний контроль за діями водія, пасажирів та рухом транспортних засобів. Інші працівники, що знаходяться в складі наряду, повинні займати положення, що дозволяє забезпечувати взаємну страховку та виключає у випадку застосування зброї ураження працівника, котрий страхується; 4) у разі знаходження в транспортному засобі групи осіб забезпечувати страхування працівника підрозділу патрульної поліції, що здійснює перевірку, іншим працівником; якщо з автомобіля виходять двоє – вибрати таку позицію, щоб не знаходитись між ними. Наданий водієм документ необхідно тримати поліцейським однією рукою, іншою – прикривати тулуб; документ не повинен закривати йому оглядовість; 5) під час руху з метою зупинення транспортного засобу-учасника дорожнього руху необхідно вмикати спеціальні світлові і звукові сигнальні пристрої на патрульному транспортному засобі [5].

З метою попередження травмувань працівникові поліції категорично забороняється стояти перед або за зупиненим транспортним засобом, спиною до учасників дорожнього руху та

руху транспортних засобів, зупиняти патрульний автомобіль попереду зупиненого транспортного засобу та здійснювати в нічний час зупинення двох і більше транспортних засобів.

Запропонуємо один з педагогічних прийомів щодо удосконалення методики відпрацювання захисних дій поліцейськими на заняттях з тактико-спеціальної чи спеціальної фізичної підготовки. Науково-педагогічному складу ЗВО МВС України з метою відпрацювання захисних дій працівників поліції під час несення служби та забезпечення готовності щодо протидії транспортній злочинності необхідно моделювати зазначені ситуації з участю курсантів, наприклад, в такій послідовності: 1) один з курсантів, який стоїть перед партнером, вголос читає з листка паперу текст; 2) партнер рухається навколо нього і несподівано нападає з ножем; 3) курсант повинен контролювати всі дії партнера, не упустити момент, коли той дістає навчальну зброю (макет пістолета, ножа тощо); 4) при виявленні явної загрози випередити його дії своїми прийомами, своєчасно адекватно реагувати на атаку противника; 5) після закінчення фрагменту заняття викладач спеціальної фізичної підготовки чи тактико-спеціальної підготовки оцінює захисні дії курсанта і вимагає повторити по пам'яті прочитаний текст.

Висновки. Розглянувши вищезазначені особливості фахової діяльності правоохоронця під час несення служби в екстремальних умовах на вулично-дорожній мережі, вважаємо, що створення у процесі професійного навчання курсантів відповідних психолого-педагогічних умов з метою цілеспрямованого впливу на формування тактики дій та навичок дотримання заходів безпеки правоохоронця можливо суттєво покращити готовність працівників НПУ до ефективного ведення протидії злочинцям на транспорті.

Пропонований методичний прийом щодо удосконалення організації освітнього процесу майбутніх офіцерів поліції, на нашу думку, сприятимуть в сучасних умовах боротьби із транспортною злочинністю збереженню життя та здоров'я правоохоронця як найвищої соціальної цінності.

Література

1. Статистика ДТП в Україні за період з 01.01.2020 по 30.10.2020 рік.
URL: <http://patrol.police.gov.ua/statystyka/> (дата звернення 10.11.2020).

2. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року № 580-VIII (із змінами в редакції від 03.07.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/580-19> (дата звернення: 15.10.2020).

3. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: наказ МВС України від 27.04.2020 № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#n7> (дата звернення: 18.10.2020).

4. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі: наказ МВС України від 07.11.2015 № 1395 (редакція станом на 10.03.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15> (дата звернення: 25.10.2020).

5. Про Правила дорожнього руху: постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. № 1306 (із змінами та доповненнями в редакції станом на 07.03.2020). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF/paran16#n16> (дата звернення: 19.10.2020).

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
Баськов В. В. Взаємодія Національної поліції України та Національної гвардії України у сфері охорони громадського порядку в умовах міста.....	4
Бену І. Актуальні проблеми фізичної підготовки працівників поліції.....	8
Бурангулов А. В. Окремі теоретико-правові аспекти підготовки професійних перемовників для участі у проведенні спеціальних операцій із затримання озброєних злочинців та звільнення заручників.....	10
Бутенко В. Комплексні заняття: як складова практичної підготовки правоохоронців.....	15
Вайда Т. С., Кузнєцов О. І. Індивідуальні засоби бронезахисту правоохоронців: деякі аспекти класифікації та категорювання.....	17
Вайда Т. С., Онопченко Н. В. Етапи надання домедичної допомоги потерпілим під час дорожньо-транспортних пригод та сучасні медичні засоби для транспортування травмованих осіб.....	22
Вільська Е. Р., Конєв О. Ю. Фізична підготовка як комплекс заходів спрямований на формування та вдосконалення умінь та навичок поліцейського.....	28
Голенко Н. М., Зіньковський А. С. Фізичне виховання під час табірної збору як елемент професійної адаптації майбутніх правоохоронців (з досвіду роботи Херсонського факультету ОДУВС).....	32
Головацький О. О. Деякі теоретико-правові аспекти професійної підготовки працівників Національної поліції України.....	38
Головко В. М. Роль фізичної підготовки поліцейського в процесі формування та вдосконалення професійних вмінь та навичок.....	42
Григор'єв В. Г., Омельченко В. М. Надання поліцейськими домедичної допомоги потерпілим під час охорони громадського порядку: нормативно-правове забезпечення підготовки правоохоронців.....	46
Довгань А. С., Коломієць Ю. М. Фізична підготовка в професійній діяльності слідчих підрозділах.....	50
Дулгер В. В., Бахчеван Є. Ф. Актуальні питання організації професійної підготовки поліцейських в сучасних умовах.....	54

Дьорова О. М. Елементи психологічної характеристики посттравматичного стресового розладу у учасників бойових дій та їх врахування під час занять з тактико-спеціальної підготовки поліцейських.....	58
Журавльов Д. Р. Рекомендації щодо усунення помилок при виконанні прийомів затримання та конвоювання.....	62
Затурська К. О. Удосконалення вивчення техніки бойового самбо курсантами.....	65
Захаренко Л. М. Ідеоморне тренування як спосіб вдосконалення навичок практичної стрільби.....	67
Каменщик О. В., Чуприна Ю. П. Психологічний стан та підготовленість курсантів щодо поводження зі зброєю на практичних заняттях з вогневої підготовки.....	70
Кіріченко А. В. Актуальні проблеми та вдосконалення фізичної підготовки курсантів у закладах вищої освіти Міністерства внутрішніх справ.....	73
Кириченко В. Д. Фізичне виховання як провідний напрям професійної підготовки поліцейських.....	76
Козак А. С. Фізична підготовка як комплекс заходів спрямований на формування та вдосконалення умінь та навичок поліцейського...	80
Козловська В. А. Удосконалення професійної підготовки поліцейських для здійснення службової діяльності.....	83
Козубенко Д. Н. Характерні помилки при виконанні окремих прийомів затримання та конвоювання.....	86
Коломісць К. С. Психологічна підготовка працівників поліції до дій в екстремальних ситуаціях.....	88
Конєв О. Ю., Геращенко О. С. До питання про удосконалення тактико-спеціальної підготовки здобувачів вищої освіти у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання.....	90
Кудінов А. С., Недоступ М. Ф. Проблеми дистанційного вивчення домедичної підготовки здобувачами закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку кадрів для Міністерства внутрішніх справ України і Національної поліції України в умовах карантину.....	95
Мідловець Е. А. Удосконалення фізичної підготовки та психологічної стійкості курсантів.....	102
Мосузенко В. Ю. Особливості здійснення поліцейського піклування відносно деяких категорій осіб.....	105

Мох Т. П., Мукоїда Р. В. Адміністративно-правовий статус Національної гвардії України під час виконання службово-бойових завдань.....	108
Мох Т. П., Весельська М. В. Ризики поліцейського під час прийняття рішення використання вогнепальної зброї.....	120
Наточій А., Кузьменко М. Оперативно-розшукове забезпечення протидії контрабанді в Україні.....	122
Наточій А., Радельчук К. Оптимізація вогневої підготовки.....	126
Наточій А., Трофимченко М. Проблемні питання та пропозиції щодо вдосконалення системи навчання курсантів з вогневої підготовки з урахуванням досвіду АТО.....	128
Новікова А. Д. Використання автомобільного тренажера під час проведення практичних занять з вогневої підготовки.....	130
Норець Л. Є. Службове озброєння Національної поліції України...	132
Носкова Т. І. Фізична підготовка це цілеспрямований процес оволодіння знаннями.....	135
Плаксун Б. Фізична підготовка поліцейських.....	136
Поліщук Д. Значення фізичної підготовки в службовій діяльності поліцейських.....	143
Половинка Л. М. Практичне значення фізичної підготовки правоохоронця під час виконання службових обов'язків.....	145
Починок Ю. О. Практичних занять із спеціальної фізичної підготовки.....	148
Проскурня Є. Є., Ком'яга А. В. Підвищення функціональних можливостей організму слухачів закладів вищої освіти МВС України засобами гирьового фітнесу в умовах карантину.....	152
Савенко Д. О. Особливості фізичної підготовки працівників поліції.....	156
Савченко М. С. Вогнева підготовка складова професійної підготовки поліцейського.....	161
Соловей І. Ю. Важливість вогневої підготовки у діяльності поліції.....	164
Стоянова В. О., Геращенко О. С. Тактика одягання поліцейськими кайданків на затриманих.....	167
Ташматов В. А. Перевірка документів особи, як один із превентивних поліцейських заходів.....	169
Тимофєєв В. П., Хитрук Р. О. Санітарно-епідемічна ситуація, як виклик для Національної поліції.....	172

Тимофєєв В. П. Правове регламентування застосування вогнепальної зброї та недосконалість законодавчої бази.....	175
Удренас Г. І. Поліцейське піклування як один із превентивних поліцейських заходів.....	178
Унгурян М. Ю., Ташматов В. А. Типовий алгоритм дій поліцейського при затриманні особи.....	182
Ярошак О. Я., Луценко П. В. Заходи безпеки працівників патрульної поліції під час охорони громадського порядку та припинення транспортної злочинності.....	184

Наукове видання

**СЛУЖБОВО-БОЙОВА ПІДГОТОВКА ЯК ОСНОВА
ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ
МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ**

м. Одеса, 27 листопада 2020 року

Підписано до друку 27.11.2020. Формат 60х90/16. Папір офсетний.

Гарн. «Times New Roman» Друк цифровий. Ум. друк. арк. 11,2.

Наклад 100 прим.

Видавництво ОДУВС

м. Одеса, вул. Успенська, 1

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3507 від 25.06.2009 р.